

1-10-44
XIX. évfolyam.

1. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:
MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ:

Szolnok, 1927 január hó.

NYOMATOTT ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZOLNOKON.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- 645.** Helyreállítási elszámolás
646. Eü-törélszámolás
647/a. Állami elemi népisk. óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, különv.
647/b. Állami elemi népisk. óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv.
648. I. Kimutatás beiratai díjakról
649. II. Kimutatás egyenesadókorról, 5%, 3 $\frac{1}{2}$ %-os pótdáváltságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terménybeli hozzájárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai általány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Árvételi elismervény anyagokról
658. Napszámjegyzék

- 915.** Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakieltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)

Nyomatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzkönyvi lapja
 2. m. Kísérőlevél törzkönyvi lap átküldéséhez
 3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-10.)
 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
 9. m. Jelentés
 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számában az előző évi szeptember 1. óta bedíltolt változásokról
11. m. Értesítés tanonviszonyba lépő tan- kötelestől
 12. m. Értesítés tanonviszonyból kilépett tanoncokról
 13. m. Egyéni lap
 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan- köteles gyermekről
 15. m. Kimutatás az október 15-ig beírt tanulókról
 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gond- viselőjéhez
 17. m. Kimut. törzkönyvezett tankötelesekről
 18. m. Feljelentés beiratás emulasztásával elkövetett kihágásért
 19. m. Felhívás hivatalból való beiratásra
 20. m. Értesítés hivatalból való beiratásról
 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
 22. m. Orvosi jelentés és engedély

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vállas- és közoktatásügyi m. kir. minisz- terium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi je. emés
 33/a. Anyakönyvi napló
 A felvételi, mulasztás és haladás céljaira

Kisdedővodák számára.

724. Felvételi napló.*
 726. Mulasztási napló*
727. Haladási napló puba kötésben
 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat ve- zető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanoncskolák számára.

746. Költségvetés
 748. Felvételi napló*
 749. Tanulmányi napló*
750. Előmeneteli és mulasztási napló*
 751. Anyakönyvi törzslap
 752. Iparostanoncskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
 757. Kereskedőtanoncskolai bizonyítvány
 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendelkezéseknek megfelelően készültek és azok használatra kötelezők.
 A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számíthatjuk és postai útdíjmentesen küldjük meg.
 A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a kötelező vagy beírt ívet is pontosan megjelölni.
 A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
 A megrendelésekhez külső levél (b. ritkán) is kapható.
 *gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (b. ritkán) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A kir. tanfelügyelőség, a vármegyei tanítóegyesület s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Működje: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesülete.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA
 FŐSZERKESZTŐ.

Megjelenik havonként.

Előzetesi díjak és reklamációk Estén Erővel egyenlő pénztárhoz, a lap szellemi részében vonatkozó közlemények a szerkesztőség Szolnok (újvárosi iskola) címére küldendők. Fizetéstől hal nem adunk vissza.

Előfizetési árak:
 Éves ár 60.000 Ft. — Egyszeri szám ára 6000 Ft.

Jánossy Pál. +

Világ kezdete óta fennálló örök igazság, hogy minden, aki és ami él, annak korábban, vagy később, de egyszer el kell múlnia. S bár e tekintetben soha nem volt és nem lesz kivétel s bár nap-nap mellett látjuk, hogy hozzánk tartozóink, ismerős és ismeretlen embertársaink szinte gyors egymásutánban távoznak el köreinkből, hogy a síron át a remélt jobb és örök hazába költözzenek: mégis olyan nagy szív- és lelkifájdalmat érzünk, valahányszor egy-egy koporsó mellett állunk, valahányszor utolsó „Isten hozzád“-ot kell mondanunk a nálunknál korábban sirba szálló embertársunknak. Az előbb-utóbb bekövetkezendő elválás nehéz fájdalmát enyhíti az Isten akaratában való megnyugvás s a jó emberek igaz őszinte részvéte. A változhatatlanba való beletörődés, lassan bár, de mégis hamarabb bekövetkezik akkor, ha a gyászszettel sújtott jóbarátok vagy családtagok már maguk is elő voltak készülve — mint mondani szokás — a legrosszabbra. Mikor azonban a Halál villámcsapásszerűen ragadja ki közülünk a még élni vágyó, a még dolgozni szerető és tudó embertársainkat: akkor azt gondoljuk, azt érezzük, hogy amily váratlanul ért bennünket a csapás, oly nehéz, olyan elviselhetetlen a csapásnak, a fájdalomnak kibírása, elviselése.

amikor új otthonában, új munkakörében fokozott munkakedvvel akart élni és dolgozni családjaért s a tanítóság érdekeiért.

Kedves volt jó barátunk és kartársunk Jánossy Pál!

A te lelkiismereted teljesen nyugodt volt és nyugodt is lehetett a tekintetben, hogy a halálot okozó eseményekről te semmit sem tudtál. A te érzékeny lelkedet éppen az a körülmény törte össze, hogy tudtadon kívül, mások könnyelműsége, botlása talán egyedül neked okozta azt a nagy fájdalmat, amelyet végzetlenül hatatlannak, elviselhetetlennek tartottál.

Bevezetett!

Közülünk oly elképzeltetlen fájdalmas küzdelmek után elköltözött lelkednek, mélyeséges mély gyászban hagyott családodnak, tégedet méltán szeretett kartársaidnak, jóbarátaidnak adjon enyhülést, vigasztalást az a tudat, hogy te mártír halált szenvedtél.

A mártírok pedig az igazságos, a jóságos Isten ítélőszéke előtt bőséges jutalomban részesülnek — mártíromságukért!

M—y.

A történettanítás intenzitása.

Irta: dr. Sashegy József ny. kir. járásbíró v. isk. igazgató.

A történelem tanítása a hazafias nevelés legintenzívebben ható eszköze. Mi a hazafias nevelés? A hazaszeretet kultiválása a nevelés keretében. És mi a hazaszeretet? A hazaszeretet a haza földjéhez, területéhez, népéhez, népének jellegzetes szokásaihoz, hagyományaihoz, emlékeihez, történeti múltjához, hőseihez, nagyjaihoz

és kulturájához, nyelvéhez való őszinte, minden hátsó gondolat és érdek nélkül való önzetlen ragaszkodás. A haza kultúrnívója, vagyonsodása, hatalmának megszilárdítása, külpolitikai súlyának emelése érdekében kifejtett odaadó tevékenység. A haza önállósága, függetlensége, szabadsága, alkotmánya, területi integritása iránt tanusított éber őrködés és féltő gondosság. Válságos pillanatokban, — a veszély idején a haza megmentésére siető önzetlen áldozatkészség. Ez a hazaszeretet s az a nevelő, az a tanító tölti be hivatását igazán, aki ezt a hazaszeretetet a gyermek lelkében felkelti, ébrentartja és fejleszti.

A hazaszeretet pedig csakis abszolút értelemben vett, minden feltétel nélküli lehet. A hazaszeretet anyagi, erkölcsi és jogi előfeltételeket kötni nem lehet. Annak a lelkében nem ég a z igazi hazaszeretet szent lángja, aki a hazához való ragaszkodást saját erkölcsi vagy anyagi jólététől, politikai jogainak elismerésétől teszi függővé. A szociálista droktrina tehát, — amely azt tanítja és azt hirdeti, hogy csak a sorsával megelégedett, az anyagi gondoktól ment, az összes politikai jogokkal felruházott emberlelkében élhet, éghet a hazaszeretet szent tüze, — tarthatatlan, merő erkölcsi abszurditás.

Abszurditás pedig azért, mert a kormányzati rendszerek lehetnek hibásak, sőt bűnösök is az egyén boldogtalanságának előidézésében, a politikai jogokból való kizárásában; — de a haza nem. Kormányok alkotmányos uton esetleg felelősségre vonhatók mindezekért: a haza sohasem. Minden — az államcél szolgálatában álló — politikai iránynak érvényesülnie kell s így a szociáldemokratiómusnak is meg kell adni arra a lehetőséget, hogy a meggyőzés erejével, alkotmányos eszközökkel elvált diadalra vihessen, ha azok életképesek. Akkor aztán jöhet a felelősségre vonás is, az anyagi boldogítás is, a jogkiterjesztés is. De ezek a hazaszeretet előfeltételei nem lehetnek; — mert a hazaszeretet a kormányzati rendszereken felül álló erkölcsi ideál, melynek elérésén buzgólkodnia kell mindenkinek, aki a haza földjén és földjéből él. Az a nevelő, az a tanító áll hivatásának magaslatán, aki ilyen szellemben kultiválja a hazafias nevelést.

Ennek az igazi, helyes és céltudatos hazafias nevelésnek pedig a legintenzívebben ható eszköze a történelem tanítása. A magyarság évezredek küzdelmei; — a nyugati kultúra, különösen a kereszténység védelmében kifejtett harcias, a hősök glóriái alakjai, azok önfelá-

ldozó áldozatkészsége, példaadó önzetlensége mind-mind maradandó nyomot hagynak a zsenge, fejlődő minden subjektivitás befogadására alkalmas gyermeki lélekben és alkalmasak a hazaszeretet felkeltésére, ébrentartására, fejlesztésére. Sajnos azonban, hogy a tapasztalat szerint a hazai történelem tanítása nem oly vonzó és érdekfeszítő, amilyennek a hazafias nevelés intenzitása érdekében lennie kellene.

Ma igen sok, — talán a legtöbb — iskolában Magyarország történelme: *Tantárgy*, amellyel vesződni kell; — a belőle előadásra kerülő részlet: *lecke*, amelyet be kell magolni, ami sok név és évszám mellett nem is oly könnyű feladat a rengeteg anyaggal amugy is tuiterhelt tanulóra nézve.

Pedig mi lehetne hazánk történelme annak helyes tanítása mellett! . . . A történelmi tankönyv gyermekeink legdrágább kincse, — mássodig imakönyve lenne; — a történetóra pedig egy minden gyermek által sóvárogva várt pillanat, egy ünnepi alkalom, amelyben az első szavak után kigyuladnak az arcok, felcsillannak a szemek s a gyermekek szent fogadalommal térnének haza, melyet a későbbi évakban is vajmi kevesen szegnének meg s amelyben a demagógia sem vehetne erőt soha. Ez lenne a történelem, ha tanítóink érdekfeszítő és vonzó módon adnák azt elő.

Tolsztoj Leó gróf, egyik munkájában leírta azt a várakozást, mellyel a világtól elzárt orosz paraszt gyermekek szavait lesték, a amidő az ifjuság eme néma barátja közéjük ment, hogy az 1812-iki francia betörés részleteit neki elbeszélje. Az előadás kezdetén még észlelt félszkelődés és nyugtalanzkodás a legtöbbetesebb figyelemmél változott át, amint a gyermekek észrevették, hogy *Leo Nikolalevics* valóban az ő népük viszontagságait beszéli el. A sajnálkozás, az öröm, a felháborodás felkiáltásával kísérték az előadás részleteit, változó mozzanatait; — előre kérdezgettek egyes dolgok végét s hazafias lelkesültséggel, a betörő franciák iránti gyűlölettel, de még ezek közül is a védtelen áldozatok iránti szájalommal szívükben hagyták el a tantermet.

Derék tanítóinknak talán felesleges bizonyítanunk azt, hogy hazánk történelmi múltja, a polgárosodásért, a kulturáért, a kereszténységért és a szabadságért, függetlenségért folytatott évezredek küzdelmeink ezerszerre érdekesebb és sokszorta nagyobb anyagot adnak a vonzó, a lelkesítő, az érdekfeszítő előadásra, mint a folytonos leigázásokkal telt orosz történelem.

Több őszinteséget és e mellett érdekes, vonzó, lelkesítő előadást kérünk a történettámas órái alatt, ha a népiskolai tanítást a hazafias nevelés legintenzívebben ható faktorává akarjuk tenni.

PEDAGÓGIA

Tanítási tervezet törtnek törttel való szorzásáról.

Fejtsük meg a következő példát:

Valamely háznál 1 óra $\frac{18}{100}$ q lisztre van szükség; mennyi liszt kell $\frac{4}{5}$ óra.

Mondd el a példát! Mit akarunk megtudni? $\frac{4}{5}$ óra mennyi liszt kell? ($\frac{4}{5} \times \frac{18}{100}$ q!) Vagyis mikor tudjuk meg, hogy a $\frac{4}{5}$ óra mennyi liszt kell? (Ha $\frac{4}{5}$ -szőr vesszük a $\frac{18}{100}$ q-t!) Mit tegyünk hát a $\frac{18}{100}$ -dal? (Magszorozzuk $\frac{4}{5}$ -del!) Milyen szám a $\frac{18}{100}$? Hát a $\frac{4}{5}$? Milyen számot kell hát szoroznunk? Milyen számmal szorzunk? Hogyan szorzunk törtet törttel? Ezt fogjuk most megtanulni!

A $\frac{4}{5}$ hónap mennyi idő? ($\frac{4}{5}$ hónap 6 nap, $\frac{6}{5}$ hónap = 24 nap). Mikor számíthatjuk ki a 24 napi szükségletet? A mennyi időre való szükségletet mondtam meg? Mennyi kellett 1 óra? Mennyi az a $\frac{18}{100}$ q? ($\frac{1}{100}$ q = 5 kg., $\frac{18}{100}$ q = 90 kg. mennyi időre elég? Nekünk a mennyi időre való szükségletet kell tudnunk? Ha 90 kg. 30 napra elég, akkor 1 napra mennyi kell? (A 90 kg.-nak a 30-ad része!) Mikor tudjuk meg a 90 kg.-nak a 30-ad részét? Osszuk hát a 90 kg.-t 30 részre! Mennyi jut egy részre? A három kg. mennyi időre elég? Mi a mennyi időre való liszt-szükségletet akarjuk tudni? A 24 napra mennyi liszt kell? (24×3 kg.) Mennyi a 24×3 kg.? A 72 kg. hány napra elég? A 24 nap hány hónap? A 72 kg. hány q? $\frac{4}{5}$ óra tehát hány q liszt kell? Hogy mondjuk a számolás elején, a $\frac{4}{5}$ óra mennyi liszt kell? Mennyi hát a $\frac{4}{5} \times \frac{18}{100}$? (= $\frac{72}{100}$ q) Hát ezt egy kicsit sokára tudtuk meg! Nézzük csak, hátha hamarabb is juthatunk erre az eredményre!

Hogy nevezzük azon számokat, amelyeket össze kell szoroznunk? A $\frac{72}{100}$ -ot minek mondjuk? Mennyi a szorzat számlálója? Mondd a tényezők számlálóját! Mit tegyünk a tényezők számlálójával, hogy megkapjuk a szorzat számlálóját? Mennyi a szorzat nevezője? A tényezők nevezőit mondjad! Mit csináljunk a tényezők nevezőivel, hogy a szorzat nevezőjét kapjuk meg? Hogyan szorozhatjuk hát ezt a törtet ezzel a törttel?

Most még azt mondjátok meg, hogy hogyan kell

a törtet egyszerűsíteni? Az egyszerűsítés megváltoztatja-e a tört, illetve a szám értékét?

Még egy példát fejtsük meg: Valamely árunak kg.-ja 45 P.-be kerül; mennyibe kerül ezen áruból $\frac{3}{4}$ kg.?

Az első példa megfejtése szerint most is kiszámíthatjuk azt, hogy a $\frac{3}{4}$ kg. $\frac{60}{100}$ P.-be kerül; a $\frac{60}{100}$ pengő $\frac{12}{100}$ pengőre egyszerűsítettjük megállapítottuk azt is, hogy mo t is hogyan szoroztuk a törtet törttel?

Az első példánál leirt módon s a szorzat egyszerűsítésével még egy harmadik példát is megfejtettünk: A vonat 1 perc alatt megtesz $\frac{11}{10}$ km.-nyi utat; mennyit tenne meg ez a vonat $\frac{1}{10}$ perc alatt?

Mindhárom példánál hogyan szoroztuk törtet törttel? Hogyan szorozzuk hát a törtet törttel?

Begyakorlás.

Blikling Antal.

Hivatalos rész

A kir. tanfelügyelőnek a közigazgatási bizottsághoz tett december és január havi jelentéseiből közöljük a következőket: A vallás és közoktatásügyi miniszter az abádszalóki rk. elemi népiskola újjáépítésére 30 millió korona államsegélyt s 120 millió korona építési kölcsönt engedélyezett. Ugyancsak miniszter ur Öngyméltósága a múlt év folyamán új iskolák építésére 8266 millió korona építési segélyt engedélyezett a vármegye örszéleit s városai részére, míg a kenderesi kulturház céljaira 100 millió koronát, gazdasági népiskolák és iparostanonciskolák felszerelésére 13445 ezer koronát folyosított. Ezen kívül a most jelzett összegeken kívül a mezőtúri külterületi gazdasági kisebb fokozati ismétlő iskolákban a gazdasági tárgyakat oktató tanítók öradijaira 2 millió hétszázezer koronát, az abádszalóki rk. iskola építésére 380 millió korona segélyt és 120 millió korona építési kölcsönt engedélyezett miniszter ur Öngyméltósága, melynek folyosítása is folyamatban van.

Ujabb építkezési és kölcsönsegélyek: a kisujzállási ref. elemi népiskola építésére 80 ezer P államsegélyt és 40 ezer P építési kölcsön. A jászladányi közs. gazdasági népiskola háziipari tanfolyamára 320 P a kisujzállási közs. ipartanonc iskola fűszereknek telepítésére 108 P, a jákóházi közs. iparostanonciskola 1926—27 tanévi költségének részbeni fedezésére ötszázharz pengő, államsegély.

Miniszter ur Öngyméltósága rendeletével Vámos Lajos sárándi ref. tanító a mezőtúri törökalmi áll. iskolához, vitéz Mártha Tibor mezőtúri gazd. népiskola tanító a mezőtúri pusztapói „Herczfelder” tanyai áll. iskolához, Király János nyugdíjas áll. tanító a jászórényi rekettyási rk. népiskolához, Szőke Erzsébet nyug-

díjaztunk a községi tanítónő a jászberényi porteleki rk. iskolához rendes tanítókul kinevezettek, míg Jaczina Irén okl. tanítónő a szolnoki szőlői áll. s Vénusz Mária okl. tanítónő a jászladányi áll. elemi népiskolához helyettes tanítóknak alkalmaztattak. A folyó tanév elején megnyílt tiszaföldvári polgári iskolák szakfelügyelői teendőinek ellátásával Gurgulits Antal szegedi áll. polg. iskolai igazgatót bízta meg a miniszter ur s Combos István kunhegyesi polgári iskolai ideiglenes igazgatónak ugyanott végleges igazgatói megbízatását jóváhagyta. Továbbá nyugdíjazta Sütő Imréné szül. Nagy Erzsébet mezőtúri alsó vízközi állami, Horváth Kálmán abádszalóki róm. kat. elemi népiskolai tanítókat, míg Gődér Antalné áll. tanítókat végkielégítette s Mészáros Gyula szentesi külterületi áll. néptanítót a mezőtúri perestanyai külterületi áll. népiskolához helyezte át. Kinevezettek még: Révfy Károly nyug. tanító a szelevényi réti tanyai áll. iskolához s Geng Márton nyug. áll. tanító a jászényszarui róm. kat. tanító a jászényszarui róm. kat. népiskolához rendes tanítókká. Sándorné Kádár Júlia áll. óvónő a budapesti orsz. vöröskereszt egylettől a rákóczi falvai áll. ovodához helyeztetett át míg Jenes Aranka áll. óvónőnek a rákóczi falvai áll. ovodához áthelyezéséről szóló rendelkezés hatályon kívül helyeztetett. Állásukról lemondtak: Kállay Kálmánné jászladányi magán polgári iskolai tanárnő s Pethes Sándor jászladányi róm. kat. néptanító, Lengyel János mesterszállási, Tökés Gizella tiszaderzsi, Sáringerné Sziráki Etel jászladányi rk. s Lukinich Ferenc alattányi rk. néptanító.

Felmenti a kir. tanfelügyelő havi jelentése azt is, hogy a vármegye tanítói a képviselőválasztók összerészére biztosokként működtek. Figyelmet érdemlő része a havi jelentésnek a következő része is: „Hogy a női divat túlkapásainak káros erkölcsi hatását megszüntessük, a vallás- és közokt. miniszter ur közzétette hirtve a tanítókat (tanárnőket), hogy maguk is jó példával járjanak elől e téren s a tanuló ifjúságot is figyelmeztessék sőt szükség esetén a szülőket is és őket a gyermekek helyes öltöztetésére szoktassák rá”.

A váci rk. megyéspüspök ur a szolnoki rk. elemi népiskolákban hitoktatásul alkalmazott Szücs Mária okl. tanítónőnek lemondását tudomásul vette s helyére hitoktatásul P. Milankovics Nárcisz szentferencendi atyát nevezte ki.

Mindazok a polgári iskolai tanárok s elemi iskolai tanítók kik az 1925. évi 7000 M. E. sz. rendelet szerint 1927. évi január hó 1-től előlépésre jogosultak voltak, az előlépésről szóló hivatalos értesítést megkapták s magasabb illetményeiket már kézhez is vették.

4/197. szám.

Meghívó.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Általános Tanítóegyesületének választmányára a folyó évi február hó 24-én (csütörtökön) d. e. fél 10 órakor Szolnokon a tiszpartai áll. el. iskolában rendes ülést tart, melyre a tisztikart s a választmány tagjait kartársi szeretettel meghívjuk.

T a r g y.

1. A f. évi járásköri gyűlések idejének s helyének megállapítása.
2. Az óvónői szakosztály megalakítása.
3. Pénztárnoki helyettesítés.
4. Indítványok.

Szolnok, 1927 január hó 18-án.

Keszthelyi István s. k. Greczmajer Károly s. k. vm. tanítóegyesületi elnök. vm. tanítóegyesületi titkár.

Felhívás a Temetkezési Egyesület tagjaihoz. Felkérem azon kartársaimat, kik fenti egyesületnek tagjai, hogy elhunyt kartársunk Jánossy Pal áll. isk. igazgató, egyesületi pénztárnok temetési költségeit felnőtt tagonként 1 pengő 20 fillér, gyermekek után 60 fillért hozzájárulással postafordultával beköldeni szívesek legyenek. Nem mulasztom el egyúttal felhívni vármegyénk területére ujabban áthelyezett kartársak figyelmét temetkezési egyesületünk humánus és jótékony működésére, melyet támogatni minden vármegyebeli tanítónak erkölcsi kötelessége. Ez irányu mindennemű felvilágosítást szívesen megadok. Szolnok, 1927. évi január hó 28-án. Csiky Ernő állami tanító ideigl. egys. pénztárnok.

Felhívás!

Nagyszámban elmaradt tagsági-díjaink befizetését szorgalmazandó felkértük egyesületünk ügyvezető dr. Schembek János szolnoki ügyvéd urat, hogy kartársainkat elmaradt tagsági díjaik befizetéséről felhívja. Ennek kartársaink nagy része eleget is tett.

Egyes kartársak levelet intéztek az elnökséghez jelezve, hogy ők nem léptek be az egyesület kötelessége s így nem kötelezhetők a tag díjak megfizetésére. Ezeknek felvilágosításul közöljük, hogy a fennálló rendelkezések értelmében a vármegye területén működő minden állami, községi, uradalmi, izraelita államsegélyes felkérési elemi népiskolai tanító gazd. szaktanító és óvónő hivatalból tagja a vármegyei általános tanítóegyesületnek s így annak nemcsak előnye, hanem annak anyagi terheit is — az egyenlő elbánás elvének alapján — viselni tartozik.

Az elnökség ismerve a mai nehéz gazdasági helyzetet s a nehéz megélhetési viszonyokat, melyben a tanítóság van; nem zárkozik el attól, hogy egyes méltányos esetekben a hátralekös tagdíjfelvezetését — ha ily irányban hozzáfordulnak — részletekben is elfogadja.

Felkérünk tehát minden kartársat, hogy tagdíjfelvezetési kötelezettségét pontosan teljesítse, mert az egyesületnek a szövetséggel szemben is vannak kötelezettségei, melyeknek csak pontos tagdíjfelvezetés mellett tud eleget tenni.

Ismeretes mindnyájunk előtt az a nagy küzdelem, melyet az országos egyesületek a tanítóság erkölcsi és anyagi jobbítékának biztosításáért folytatnak. Támogassuk tehát mi is őket győztes erőnkös képpel, hogy azt a nagy harcot minél nyugodtabban és sikeresebben diadalra juttassák. A tagsági díjakat kérjük Csiky Ernő áll. tanító ideigl. pénztárnok címére Szolnok Vár 33 beköldeni.

Elnökség.

Szociális ügyek.

Tanítói Otthonunk ügye.

A „Népművelés” 1926. évi 9. számában megjelent felhívásom s az igazgató uraknak kiköldött felhívólevelem, melyben a Szolnokon felállítandó Tanítói Otthonunk ügyében kerestem meg az igazgató urakat és kedves kartársaimat, úgy látom visszhangra talált.

Az elvetett mag jó talajba esett. Már egyes helyeken meg volt az aratás is. Már helyekről értesítettek, hogy a mag kikélt féiben van, melengetik, ápolják s bő aratást ígérnek.

Tudtam, hogy ez így lesz. Tudtam, hogy a tanító testvéreim felveszik a küzdelmet a tanítói közösségért. Nekünk fell is kell venni a küzdelmet s meg kell mutatnunk, hogyha néhol holt ér is bennünket, mi nem vagyunk azonosak azokkal, mi dolgozunk és majdan munkánk eredményén megpihen a szemünk.

Most pedig örömmel közlöm, hogy felhívásom óta a Tanítói Otthonunk javára a következő összegek érkeztek.

1. Lucskay János cibakházi áll. el. isk. igazgató úrtól az 1926 dec. 5-én a tantestület által rendezett iskolai előadás jövedelméből 32 P = 400.000 K.

2. Markosid Károly jászberényi költ. áll. el. isk. igazgató úrtól, mint a költ. kartársak gyűjtése 208 P = 2,600.000 K.

3. Pettkó Dezső tiszavárkonyi szőlői áll. el. isk. igazgató úrtól a jan. 2-án rendezett levante műkedvelő előadás tiszta jövedelmének 20%-a 32 P = 400.000 K.

4. Resz József rákóczi falvai áll. el. isk. igazgató úrtól, a tantestülete által két ízben rendezett előadás jövedelme 100 P = 1,250.000 K.

5. Zeller Ferenc kunzentmártoni költ. áll. el. isk. igazgató úrtól, külterületi áll. elemi iskoláknál tartott előadások tiszta jövedelmének 20%-a 6 P = 80.000 K.

6. Harajda István Fegyvernek—Örményes pusztai községi tanító úrtól a jan. 2-án rendezett levante előadás tiszta jövedelmének 20%-a 26 P 4 f = 330.000 K.

7. Deák Zsigmond törkevei áll. el. iskolai igazgató úrtól 186 P 24 f = 1,328.025 K.

8. Markoth Dezső homoki tanító úrtól 20 P = 250.000 K.

9. Dezső Sándor tiszaföldvári ref. isk. igazgató úrtól 32 P = 400.000 K, mint a tantestület által rendezett gyermek műkedvelő előadás tiszta jövedelmének egy része.

Eddig befolyt összesen: 643 P 04 f = 8,085.000 korona.

A Tanítói Otthon jelenlegi álladéka a fenti összegekkel együtt: 1,977 P 60 f.

A fentiekből kitűnik, hogy átlag egy-egy iskola 80 P = 1,00,000 koronát tud jóakarattal beköldeni, ha ez besorozzuk az iskolák számával kitűnik, hogy két év alatt már több pénzünk lesz, mint amennyire szükségünk van.

Sajnos, azonban ez csak számítás, mert most is akadnak más olyan iskolák, illetve igazgatók vagy tantestületek, kik a címükre megküldött felhívó levelemet „a címzett nem fogadta el” felirattal visszaküldték.

Több helyről érkezett levél, amelyben értesítettek, hogy Tanítói Otthonunk ügyét a kartársak a legmagasabbban karolják fel, dolgoznak és dolgozni fognak érte.

A kedves kartársaimnak további kitaratást kívánva maradok kartársi üdvözléssel

Dunaháti Mészáros Gyula
a vm. Tanítói Otthon II. sz.
propaganda igazgatója.

IRODALOM

Beköldött mű. Mult—Jelen—Jövő. Ez a címe annak az igazán hazafias színjátéknak, melyet Bartunek János kartársunk a szerdültebb ifjúság részére írt s amelynek előadása által valóban nagy gyönyörűség.

seget szerzünk mindazoknak, akik ezt az egy felvonásból s 4 élőképből álló színjátékot végig nézik. — Különös figyelmébe ajánljuk a nagybecsű munkát a Levente egyesületeknek, polgári fiúiskoláknak. A színdarab megrendelhető a szerzőnél, Körmeny, Vas megye. Ara? Kartársaink szíves figyelmébe ajánljuk szerzőnek itt felsorolt műveit is: Karácsonyi legenda 1 felvonásban 2 P 50 f. — A betlehemi éjszaka 3 felv. 2 P 50 f. — Királyok útja 3 fel. 2 P 50 f. — A tanító álma. 40 f. — Mindent a hazáért. 7 előképpel 1 P. — Bucsu az iskolától. Ifjúsági színdarab 1 P 20 f. — Irredentizmus a szépirás tanításban. 1 P 60 f. (Mintegy 300 példát felöllel tanítói segédkönyv.

HIREK

Szíves figyelembe. Kéziratok, cserepéndányok **Magyary Gyula** főszerkesztő címére **Szolnok, Ujvárosi iskola** küldendők.

Tájékoztató. Kéziratok, cserepéndányok a **főszerkesztő** címére, **Szolnok, Ujvárosi áll. iskola** küldendők.

Elnökség címe: **Keszthelyi István** áll. isk. igazgató, **Szolnok. Katonavárosi (Sipos-téri) áll. iskola.**

Pénztáros címe: **Csiky Ernő** áll. isk. tanító. **Szolnok, Vár 33.**

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Örömmel hallok, hogy a vármegyei egyesület kebelében a közel jövőben megalakul az ovonők szakköre is. Az egyesület vezetőségét hálásan köszöntjük ezen elhatározása alkalmával, mivel ezen ténykedésével egy nagyon régi mulasztását látjuk jóvá téve.

Tudjuk jól, hogy az egyesület vezetősége s az országos szervek minden alkalommal nyilvántartották s szóvá tették a ovonők sérelmeit, de azért mégis mostoháknak éreztük magunkat eddig az egyesület kebelében, hol kizárólagos s a kisdodóval kapcsolatos ügyeket nem igen tárgyalhattuk. Megalakuló szakosztályunknak most bőséges alkalma fog nyílni az ovonők s a kisdodóval ügyekben sikra szállani s felhívni a nagyközönség fi yelmét a kisdodóval s gyermekvédelem fontosságára.

Erős a meggyőződés, hogy ovonők kartársaim szívesen fogják tagsági díjaikat az egyesület pénztárába befizetni s tevékenyen fognak résztvenni a szakosztály felvirágztatásán.

Midőn, szép elhatározásukat szívemből köszöntöm, maradtam kíváló tisztelettel

Egy ovonő.

A lelkesítő levelet szívesen közöljük s hisszük, hogy ovonők kartársaink a saját ügyeik előbbrevitele céljából megszívelik annak tartalmát. Szerk.

Levente mulatság. A tiszavárkonyi szőlők leventéi január hó 2-án az iskolánál egy jó sikerült levente műkedvelőelődást és mulatságot rendeztek. A rendezés és a betanítás Pettkó Dezső levente főoktató, tiszavárkonyi szőlők igazgatójának az érdeme, ki a Tanítói Otthon javára a jövedelem 20%-át 32 P-t beszolgáltatta. Levelelben írja „Ha minden falu és tanya igazán a szívén viseli a Tanítói Otthonnak célját úgy bizom benne, hogy rövidesen valóra válik régi óhajunk.”

Óvónő választás. Almássy Jolán okl. óvónő a Jászberényi II. számú községi óvónői állásra választatott.

Gyermekelőadás. A rákócifalvai áll. elemi iskola tantestülete a Tanítói Otthon javára 1926 dec. 18-án karácsonyi gyermekelőadást rendezett, majd ezt január 6-án megismételte. A két előadásból befolyó tiszta jövedelmet 100 P-t a Tanítói Otthon javára beköltötte. A darabokat Nagy Piroka és Reszné, Bocskay Mária áll. tanítónők rendezték.

Cím adományozás. A kormányzó úr Ófőméltósága magas elhatározásával Hízsáné Veöreös Vilma kunszentmártoni polg. iskolai tanárnőnek az igazgatói címet egyeskedett adományozni.

Köszönetnyilvánítás. A jászberényi külterületi állami iskolák tantestülete a december havában megtartott gyermekelőadások tiszta jövedelmét 208 P-t (2,600,000 K-át) a szolnokvármegyei Tanítói Otthon javára beköltötte. — Midőn nevezett iskolák tantestületének és vezetőségének ezúton is leghálásabb köszönetünket kifejezzük, nem mulaszthatjuk el rá nem mutatni arra az örvendetes jelenségre, hogy vármegyénk tanítósága nem csak szóval, hanem tettel is előmozdítja az Otthon ügyét. — Kövessük minél többen uttörő kartársaink munkáját s a Tanítói Otthon rövidesen hirdetni fogja a tanítói összetartás gyümölcsét.

Szolnok, 1927. évi január hó. *Az elnökség.*

Levente előadás. A Fegyvernek-Örményes pusztai községi iskolában Harajda István községi tanító jan. 2-án a leventével előadást rendezett. A jól sikerült előadás jövedelméből 20 százalékot 26 P 40 fillért a vármegyei Tanítói Otthon javára beköltötte.

Halálozás. Dr. Kónya Sándorné, szül. Máthé Margit karcagi közs. polgári leányiskola tanárnő elhunyt. Áldás emlékére.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon barátoknak és ismerősöknek, akik szeretett férjemnek elhunytával ért mely fájdalomunkat szinte részvéttükkel igyekeztek enyhíteni, úgy a magam, mint családomból ezúton mondok hálás köszönetet.

Özv. Jánossy Pálné.

Gyermekelőadás. A tiszaföldvári ref. elemi népiskola tantestülete január hó 23-án megismételte azt a kedves, minden mozzanatában gyönyörködhető műkedvelő előadást, melyet a múlt év dec. 12-én a szegénysorsu gyermekek felruházása javára előadott. A minden figyelmet leblíncselő előadás rendezője özv. Molnár Zoltánné tanítónő volt, ki újabb feljött adta annak, hogy nemes azive, lelkelke, odaadó munkára vezérli azokért, kik az élet sújtó keze alatt szenvednek. Az előadáson megjelentek, — mindkét alkalommal — a legnagyobb elismeréssel adóztak, a szép előadás sikeréért oly sokat fáradozó tanítónőnek. — Az előadás tiszta jövedelmének egy részét — 32 P — a Tanítók otthona javára beköltötte a rendezőség.

Jánossy Pál halála és temetése. A kibíratlan lelkesenvedés alatt összeroppan Jánossy Pál szolnoki, nagyvárosi áll. el. iskolai igazgatónak folyó évi január hó 19-én délután 1 órakor meghalt. Halála alkalmából a vármegyei áll. tanítóegyesület az alábbi gyászjelentést aota ki:

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület mélyszégy fájdalommal és megilletődéssel tudatja, hogy Jánossy Pál áll. isk. igazgató, vm. egy. pénztárnok folyó hó 19-én délután 1 órakor életének 51-ik évében elhunyt.

Felejtethetlen halottunk hűlt tetemét folyó hó 21-én délután 2 órakor helyezték örök nyugalomra a ref. temetőben.

Nemes jellege és becsületessége; fáradhatlan példás munkaszeretete és hazafiassága példaképpel szolgál. Emléke állandóan élni fog lelkünkben.

Szolnok, 1927. január hó 19-én.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vm. Ált. Tanítóegyesület. Megboldogult kartársunkat impozáns érzésvét kísérete utolsó útjára. Az egyházi gyászszertartás után Keszthelyi István várm. tantestületi elnök és Totola József, ez utóbbi, mint a Nagyvárosi (Bárány-uccai) iskolai tanítótestület képviselője, mélyen megindító beszéddel búcsúztatták el kedves kartársunkat.

Nyugtázás. A vármegyei Tanító Egyesület pénztárába január 1-től február 13-ig befizettek: Tagsági díj címen: Horváth Gábor 12, Jankó Károly 8, Jankó Károlyné 8, Rédey Vendel, Szentgyörgyi Gyula, Karattai Dezső, Rikli Margit, Timpler Ilona, 16—16,

Kovács Aranka 4, Földesné Kopács Piroka 5, Szécsi Márton, Kecskés Piroka 16—16, Gosztanyi Sándor 20, Műha Mihály 4, Szabó Ilona 5, Juhász Kálmán 30, Kun Lajosné, Vranai Kálmán 4—4, Szűcs Mici 8, Szűcs Bódogné, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmáné, Oroskó Dezsőné, Ürmössy Sándor M., Császár Ferencné, Császár Ferenc, Kallinger Mária, Brindáné Laky Mária, dr. Kovács Jánosné, Hunyor Ilona, Kiss Vilma, Viczián Ilona, 4—4, Gyurián Ferencné 12 pengő. Temetkezéssídj címen: Varga István 5-60, Gajser Györgyné 1-20, Szűcs Mici 3—, 6év. Horváth Ferencné, 1-20, Gosztanyi Sándor 2-40, Keszthelyi István 3-60, Lófi Othmárné 2-40, Ferenczy Kálmán 2-40, Oroskó Dezsőné 2-40, Brindáné Laky Mária 2-40, Császár Ferenc 4-80, Gyurián Ferencné 2-72, Hunyor Ilona 1-20, Kiss Vilma 1-20, Viczián Ilona 2-40, Szűcs Bódogné 2-40 pengő. *Csiky Ernő pénztárnok.*

Orsz. Gárdonyi Géza Irod. Társ. könyvtára. Mint már ismeretes felette megbecsülhetetlen tevékenységet fejt ki **Simon Lajos** fővárosi h. polg. isk. igazgató, mint OTSz. főtitkár és a Gárdonyi Géza Irod. Társ. elnöke, ki az irod. társ. könyvtárának megalapítását vette tervebe, hogy ezáltal is dokumentálja a halhatatlan névhez fűződő az Irod. Társaság nagy jelentőségű tevékenységét. Hogy ez a nagystílusú terv valóra váljék, feltétlenül szükséges, hogy kartársaink, jelleg különbség nélkül, az ügy érdekét ösztintén felkarolják. Ez pedig abból állana, hogy kartársaink egyenként egy-egy kötet irodalmi munkával járulnának a könyvtár megszervezéséhez. A nagyobb siker érdekében nem ártana az irodalmi könyv-vállalatokat is eziránt megkeresni.

Temetkezéssídj címen. Pauka Margit 2-40, Csiky Ernő 2-40, Pál Lajosné 1-20, Veres Mihályné 2-40, Veres Ilona 1-20. Özv. Kovácsné Madarász J. 1-20, Vicslay Ernőné 1-20, Zelenka Mártonné 1-20, Magyary Gyula 1-20, Pethes Gyuláné 1-20, Polónyi Rózi 1-20, Vajay József 2-40, Özv. Jánossy Pálné 4-80, Totola József 3, Rákos Ferencné 2-40, Koltay Anna 2-40, Bihary István 3, Frikas Gyula 1-20, dr. Halmos Andor 3-60, dr. Kovács János 1-20, Szilvási Lénóra 1-20, Bacskó József 1-20, vitéz Szathmáry Lajos 6, Szkiezel Mária 1-20, Szabó Ilona 7-56, dr. Kereken Sándorné 1-20 pengő.

Tanítói otthon javára: Áll. isk. tantestület Turkeve 186-23, Dezső Sándor Tiszaföldvár 32, Molnár és Turcsányi Jenő Nagyrév 570 pengő.

Nátha, influenza. Az újságok híradása nélkül és keservesen tapasztaljuk, hogy alig van az országban olyan család — ez a kifejezés egész Európára is ráillik — ahol valamennyien meg ne kapnák ezt a könnyen veszedelmessé válható betegséget. — Csak Szolnokról szólva, sajnálattal jelezzük, hogy itt egy a felnőttek, mint az iskolai növendékek csekély kivétellel átszenvedték és szenvedik a náthalázt. Vármegyénk vezető kir. tanfelügyelője Bihary István már hetek óta fekvő betege ez ujkori betegségnek. Kivüle a szolnoki tanítók nagyrésze is várva-várta és várja, hogy szerencsésen átsessen — különösen az influenzán.

Nyugtázások. *Tagdíjaimen.* Csiky Ernő 4, Palla Lajosné 4, Veress Mihály 4, Viszlav Ernő 4, Zelenka Mártonné 4, Haám Sándorné 8, Kantz Ida 8, özv. Nagy Károlyné 8, Pethes Gyuláné 8, Böszörményi Sára 1-60, Vajay József 8, Tóth Erzsébet 8, Csomor Irén 8, özv. Jánossy Pálné 8, Sándor Irén 8, Tóth Pirokka 8, Koltay Anna 8, Kun Lajosné 4, Bezemek János 8, dr. Kerekes Sándorné 4 pengő

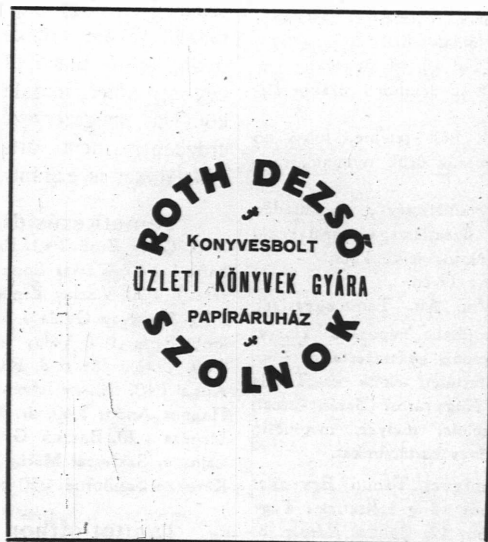
Vaskalaposág, vagy indokolt eljárás? A folyó tanévben már két esetben fordult elő, hogy az elemi iskolai tanulók 30—40 százaléka kezdetben kanyaró, most pedig náthaláz miatt nem jöhet iskolába. Hatósági utasítás folytán az iskolák vezetői, ilyen járvány okozta tömeges mulasztás esetén kötelesek jelentést tenni a városi tiszti orvoshoz,

aki állítólag elvi ellensége az iskolák bezárásának, ami azt jelenti, hogy: szerinte könnyebb a bajt orvosolni, mint megakadályozni. (Pedig ennek a közmondásnak a megfordítottja az igaz.) Tekintve, hogy járvány esetén egy-egy tantelemből 40—50 tanuló közül naponta 14—20 a hiányzó: ennél fogva nemcsak kívánatos, de szükséges és észszerű dolog, hogy az iskolák bezárassanak azért is, hogy a betegségből felgyógyuló gyermekek miatt ne tegyük unalmassá az iskolát a heteken át tartó ismétlés által a rendszeren feljárt tanulókra nézve.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. Gy. A szülők által küldött alkalmi ajándék (emléktárgy stb.) visszautasítása, enyhén szólva: tapintatlanság. **V. L. R.** A gondolat, hogy a levették a tözoltóságra is képeztesse, életrevaló. **K. S.** Méhészeti tanfolyam minden évben van. A kosárkötés, szerintünk nem tanítónak való foglalkozás. **H. I. A.** nyolc osztályú népiskola megvalósításának legfőbb akadálya az, hogy a mindig nehezebb életviszonyok miatt a szülők igen nagy százaléka már 10—12 éves gyermekét is kénytelen kenyerkeresetre küldeni.

Nyomatott Roth Dezső könyvnyomdájában Szolnokon. 8262

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113. **HÖNGY- ÉS PAPÍRÁRUHÁZ** Piac-10c.

Legnagyobb ruhár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
tródi felszerelésekből, trágépekéből és
trógépszallagokból. **Üzleti höngyek gyára.**
Dobozgyárában készülnek az elismert, legjobb
kereskedelmi, patent, rakdári és gyógyezérségi dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **höngyhírfészteleme** készíti a
leglátósabb kivitelű könyvdíszeket, a leggyorsabból
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszműveket.
Höngygyomdánk elegáns, széles kivitelben, a
legelősebb árak mellett készíti füzeteit,
könyveket, röplapokat, táblázatokat,
lakodalmi és bűli meghívókat
és minden fajta höngy-
gyomdai munkát.

Melőlől másból rendelne, kérjen tőlem aránylatot!
Höngygyomda. * Üzleti höngyek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Papírosok

Nyomtatványok

SZOLNOK

XIX. évfolyam.

2-2. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A SZERKESZTÉSRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA

FŐSZERKESZTŐ.

Szolnok, 1927 március hó.

NYOMATOTT ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDAJÁRÓ SZOLNOKON

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR.

KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható :

Iskolai nyomtatványok.

845. Helyreállítási elszámolás
846. Éptorelszámolás
847/a. Állami elemi népisk. óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, kiadv. 1/2
847/b. Állami elemi népisk. óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv. 1/2
848. I. Kimutatás beirattási díjakról
849. II. Kimutatás egynedvesítéskiről, 5%, 3%-os pótdáváltságról
850. III. Kimutatás a létszám- és terménybeli hozzájárulásról
851. IV. Kivonat a bérszerződésből
852. V. Kimutatás alapítványok jóvedelméről
853. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
854. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához
855. VIII. Kimutatás fűtési és irodai általány megállapításához
856. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
857. Átvételi elismervény anyagokról
858. Napszámjegyzék
659/60. Népiszkolai helyi tanmenet A), L) belv. B) külv. *
661. Könyvtári költségvetés
662. Pénztári napló és számadás *
662. Könyvtári pénztári napló és számadás köve
663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
663. All. elemi isk. (kisdévodai) anyagszámadás *
666. Kimutatás ingyen-lankönyvekről
666. Iskolai pénztári napló A) minta
667. Köze isk. számadás
668. Népiszkolai költségvetés
669. Isk. alapvagon-számadás
671/b. Statisztikai kimutatás
672. Bérszerződés bérbérendő épületek számára
675. Postai feladókönyv
688. Javadáiml jegyzőkönyv tanfők részére
690. Elbocsátó-level
691. Beirattási díj kezelési napló *
803. Iktatókönyv
Iktatókönyv, köve, tárgymutatóval ellátva
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
824 b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
824 c. Állami elemi iskolai is óvodai számadás köve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiszkolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
944. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekéről (1 iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás
I. a. Kimutatás

Lelkari nyomtatványok.

915. Leltári napló (1. sz. minta) *
916. Szakleltár (2. sz. minta) *
917. Szobaleltár (4. sz. minta)
940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta) *
941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta) *
942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomatványok az 1921. évi XXX. törvény cikk végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kiserőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvo- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szept. 1-től.)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállott változásokról
11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tanulókról
12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanoncokról
13. m. Egyén lap
14. m. Értesítés az iskolából kilépő tanulókról
15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt kötelees gyerekekről
16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőkhöz
17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
18. m. Feljelentés beirattás elmulasztásáról
19. m. Felhívás hivatalból való beirattásra
20. m. Értesítés hivatalból való beirattásról
21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
22. m. Orvosi jelentés és engedély
23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyerekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbításra
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspénzekről *
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírságpénzekről *
30. m. Felvételi napló *
31. Haladási napló *
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságoldás
35. m. Pénznapló büntetéspénzekről *

Önálló gazdasági és gazdasági tanuló-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
703. Félévi je entés
33/a. Anyakönyvi napló
A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

Kisdévodák számára.

724. Felvételi napló *
726. Mulasztási napló *
727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

750. Előmeneteli és mulasztási napló *
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (borítékiv) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A kir. tanfelügyelőség, a vármegyei tanítóegyesület s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Működje: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesülete.

Előfizetési árak:

Egyszer 60.000 Ft. — Egész számú ára 6000 Ft.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA

FŐSZERKESZTŐ.

Megjelenik havonként.

Előfizetési díjak és reklamációk Csiky Ernő egyesületi pénztárához, a lap szellemi részének vonatkozó közleményei a szerkesztőség Szolnoki (Munkácsy István) címűre küldendők. Reklamációt kell nem adni másra.

„Csak tizenhat éven felülieknek!”

A mozi plakátokon láthatjuk ezt a figyelmeztetést. Legtöbbször azt jelenti, hogy gyengén megy az üzlet, tehát csigázzuk fel a „csak tizenhat éven felüliek” érzelmi vágyát, kíváncsiságát is az erkölcsmetelyező szenzációs paráznaságokra. Ez a „csak tizenhat éven felüliek”-nek szóló figyelmeztetés hű másolata a plasztikonokban látható ama tilalom fáknak, amelyek az ott kiállított „tanulságos” dolgok megnézésére, éppen az által csábítják a „csak tizenhat éven felüli” közönséget, hogy a beinvitálást célzó tilalomfával hívják fel figyelmüket, kíváncsiságukat a rájuk nézve még csak metelyt jelentő látnivaló dolgokra.

„Csak tizenhat éven felüliek!” — Kik vagytok ti? Mik vagytok ti? Legtöbbször tizenhat és husz év közötti serdülő fiúk és lányok. Életpályára induló fiatalok vagytok, akiknek önmaguknak is vigyázniuk kell arra, hogy tiszta erkölcsük, ártatlan naiv lelkük a léhaság, az erkölcstelenség posványához még csak közel se járjon.

Vigyáznia kellene rátok a szülőknek, a hatóságoknak, hogy olyan dolgokat ne lássatok, ne olvassatok, amelyek erkölcsi életeteket veszélyeztetik s amelyek nem a komoly munkához vezetnek, de a léhaságra s végső eredményében az erkölcsi elzüllesztésre juttatnak benneteket.

Sajnos, a szülők legnagyobb része egy cseppet sem törődik azzal, hogy az ő tizenhat éven felüli fiúk vagy lányuk hol tölti el szórakozásra szánt idejét. Az ekkép teljes szabadjára

eresztett fiatalságot aztán teljes függetlensége, szabadakarata, pezsdülni kezdő vére leginkább a „csak tizenhat éven felüliek”-nek megengedett mozi filmek élvezetére ösztönzi, hajtja.

A hatóságok erkölcsvédő intézkedése — mondjuk ki őszintén — egyenlő a semmivel. Mert az a rendelkezés, mely a mozisokat arra kötelezi, hogy az ifjuság erkölcsére káros filmeket e cikk elejére írt figyelmeztetéssel lássák el: éppen a kitérített cél ellenkezőjét éri el.

Nagyon sok elszomorító eset igazolja, hogy a mozi az ifjuságra nézve mily káros következményekkel járt. Még az olyan mozi-darab is, amely „csak” anyagi rablásokat, gyilkosságokat vonultatott el előttünk. Törvényszéki tárgyalásokon tett vallomásokból tudjuk, hogy sok jobb sorsra méltó egyént a moziban látott vakmerő, de sikerrel járó bravuros gázság terelt le a becsületes étetutról. — Milyen pusztító hatással van hát az ifjuságra nézve az olyan mozi előadás, amelyen a léha, a könnyelmű, a ledér élet ingerli, csábítja fiainkat, leányainkat az édes örömekek kezdődő, de a legkeserűbb csalódással végződő életmódra. Az ilyen tárgyú filmek — melyek az erkölcsöt, a lelket ölik meg, sokkal veszedelmesebbek, mint az imént említettek, mert azoknak áldozatai még ráterhetnek a jó útra, de ez utóbbiaknak legnagyobb része menthetetlen, szálnalmas alakja lesz a társadalomnak.

Szülők, hatóságok, a társadalom, az iskolák kövessenek el mindent, hogy a mozik mindenkire nézve kulturumkát jelentsenek. Kövessenek el mindent arra nézve, hogy a mozifilmek olya-

nok legyenek, amelyeket a „tizenhat éven felüliek” is megnézhesse anélkül, hogy rájuk nézve azok látása erkölcsi veszélyt vagy undort jelentene. Ha belátjuk, hogy a női divat szertelensége, az érzéki vágyak felébresztését és fokozását előmozdító táncok mellett a muzik is nagy mértékben hozzájárulnak az erkölcsi élet mételyezéséhez, úgy rajta leszünk, hogy jövőnk reményének, a magyar ifjúságnak, a régi magyar családok körében divott mulatságok, szórakozások elégítsék ki a koruk által megkívánt s a korukhoz illő kedvteléseiket. Vagy, ha apáinknak, családöseinknek mulatságait, ósdiáknak, maradiáknak találjuk s azokat modernizálni akarjuk, úgy ezen modernizáló eljárásunk olyan legyen, amely a régi világbeli erkölcsöket, ha fokozni nem tudja is, de azokat legalább szemelőtt tartja egy a szűkebb körű családi összefüggéseken, mint az elite bálokon, — de különösen azokon a szórakozó helyeken, ahová a „csak tizenhat éven felüli” fiatalságot invitálják!

MA—RY.

Valahol messze . . .

Itta: *Drozdny Gyula.*

Valahol messze, nem tudom hol, van egy iskola. A falán sok kép s egy-egy képen sok-sok állat. Emlős madár, hal a világ minden tájáról összehordva, nagy össze-visszaságban, semmi környezetben. Csak úgy a fehér lapra vannak nyomva, mintha levegőben állnának. Egy csodálatos gözmozdony is van a falon. Ketté van vágva hosszszelvényben, de azért mégis vígan ergeti a bodor füstfelhőket. Ott a „mérték-rendszer” képe is. Sárgára festett méterrudján világosan látható a centi- és milliméteres felosztás. A literje, deciliterje olyan hüen van festve, mintha igazi bádögöl volnának. A kilogrammja, dekagrammja is majdnem megszólal, csak éppen a súlyát nem lehetett lerajzolni. A szekrényben is sok a mindenféle rajzminta, meg pappendékniből kivágott falevél, sziv, csillag, meg sok másféle névtelen alak, ami valószínűleg arra való, hogy rajzoljanak rólluk a gyerekek. De még más is van ott. Dohos, penészes levegő, mely abból a környezetből árad felénk.

És ott, abban az iskolában megjelenik egy átformált lelkű tanítónő, vagy tanító, az új tantervvel. Az ablakokat nyitogatják. A dohos levegőtől akarnak szabadulni. Friss levegő után vágyódnak. Kedvük és erejük

is van ahhoz, hogy iskolájukat életetadó üde levegővel telítsék meg!

Rendre, egymásután szedegetik le a falakról a képeket, a szekrényekből a rajzmintákat, meg több életét. Szépen, multjukat megismétlő tisztességgel, ládába csomagolják és elteszik — emlékre.

És lassan-lassan, amint az egyes osztályok anyagában előre haladnak, egymásután kerülnek a falakra az új képek. Nem a csőrös-émlős, a kenguru, a zebu levegőbe állított képe, hanem a környezetükben, a közelükben élő állatoké. Az egyik képen egy almászürke, meg egy pejlő kényesen emelgeti lábát kocsi fogva, melyen ekejét, boronáját viszi a gazda a határba. Látszik, hogy a ló is, a gazda is pihent, friss, derült, munka után vágyú. A másikon kiskutyák másznak nagy érdeklődéssel egy kosárból, a náluk vizitáló macskára. Vajjon mennyi derüt, mosolyt, gyermekiesen huncutkás gondolatot csálhatott ki ez az igazi életkép gyermekek lelkéből, mikor a valóságban meglígyelt kutyáról, vagy macskáról beszélgetve, az a kép is előjük került? Olyan állatok képe is ott van tehát, melynek életéből egy részletet a valóságban is meglígyelték. Az a kép egy másik jelenet elgondolására, meglígyelésére készíti a mozgás, az élet után vágyakozó gyermeklelket. De vannak ott olyan állatok képei is, melyeket talán sohasem láttak még, mert óvatosságuk elrejtőznek az emberek szeme elől. Az öze, a szarvasé, a hörcsögé, a fűré, a többie.

És miféle képek ezek? Talán új iskolai képek? Ó, nem! Csak olyan használt képeslapokból kivágott képek, meg művészi levelezőlapok, melyeket az a tanítónő, vagy tanító innen-onnan szedett össze. Nem s szemléltető képeknek készültek, mégis jobbák, mint sok szemléltetőkép.

Jobbak?

Igen, jobbák, mert az igazi életnek legalább egy pillanatát a természetes környezetben szemléltetik. Azt a pillanatot, ami egy állat ragaszkodásáról, a létért való küzdelméről, jókedvéről, ivadékairól való gondoskodásáról, ragaszkodásáról beszél. A képeslapok az ilyen pillanattelvételekkel nevelik, szorakoztatják olvasóközönségüket. A művészek ezeket a pillanatokat festik, mintázzák, ezekben keresik a hatásokat, ezekben gyönyörködtetnek. Éppen csak az iskola nyújtott eddig be-naftalinozott preparátumokról, mintázott mumia képeket.

De ne tessék azt gondolni, hogy az az átformált-lelkű tanítónő, vagy tanító csak képekről beszélget. Tudják ők azt nagyon jól, hogy a legtökéletesebb kép sem pótolja a természetet, az igazi életet. Mikor csak tehetik, ott bolyongnak gyermekeikkel a kertben, a határban, az erdőn, a mezőn. Ott figyelik meg a futó, a figyelő nyulat, a lyukába iramodó ürget, a rigó, a pacsirta dalát, a száraz bogáncs közül röpködő stiglicrajt, a barázdában lépegető vetési varjat, az egész

nyüzsgő-mozgó, meg a nyugvó, a pihenő természetet, az igazi életet. De tudják, hogy az ember a természet bűbajos életét szereti megörökíteni s vele környezetét feldiszníteni. Ez is az élethez tartozik. Ennek is ott a helye az iskolában.

Megátán mindent ők sem mutathatnak be a természetben. Ilyenkor a képzelethez szólnak. S hogy azt a valósághoz közelebb vihessék, a képekhez fordulnak, azokat veszik segítségül.

Talán éppen most egy képeslevelezőlapot nézegetnek a gyermekekkel. Arról beszélgetnek. Sűrű, párás erdőrézlet van rajta. Ar előtérben egy szarvas áll. A teste, a nyaka, a feje tartásán, a tekintetén, még az orlyokainak tágulásán is meglátszik, hogy figyel. Hogy mit figyel? . . . Azt a mindent megalkotó fantázia a képen látott jelenethez kapcsolja. Talán egy száraz gally recsegn meg a közelben. Vagy talán a szellő idegen szagot kevert az erdő balsamos illatába. Ki tudja? . . . A háttérben ott a szarvastehén, meg a borja. Azok az apaállatra néznek, azt figyelik. Szinte várja az ember a pillanatot, mikor mozdul meg a szarvascsalád s mikor iramodik be-be az erdő sűrűjébe. Szinte halljuk már az ágak recsegését is, amit menekülés közben a hatalmas agancs okoz.

De azaz átformált lelkű tanítónő, vagy tanító, nem engedi elrohanni. A gyermekekkel együtt egy bokor mögül figyelik a ritkán látott jelenetet — környezetben. Figyelik a testét, annak, meg a környezetének szímet, a karcu, futásra alkalmas lábakat, az agancsot, melyik az éveinek a számát is megállapítják. A családját, a pillanat szűke helyzetet, mely a szarvas érzését tükrözi feléjük. És erről a jelenetről beszélgetve következtetnek az életére. A sok üldözésre, az állandó rettegésre, a buvóhelyekre, a nyári lakomára, a téli szenvedésre, a jászivü erdészre. Aztán előkerül egy gomb, egy sétatápca fogója, zsebkés nyele, melyet szarvasagancsból készítettek. Meg egy szarvasbőr keztyűt is megtapogatnak, megnézegetnek.

És mennyi élvezetet nyújt így azaz egyszerű képi! És azt megszeretik azok a gyermekek, kik odajárnak abba az iskolába. Ha megszerették a képet, legyen az övéké! Felakasztják a falra, de nem úgy csupaszon. Mogyorófa-vesszőből keretet készítenek, Közben hosszúságot, szélességet méregetnek centiméterrel. De nem azzal, ami a képen van, mert azzal nem lehet mérni, meg be is van már csomagolva. Hanem van önékik már másik méterjük, nem is egy de több, amit ők maguk készítettek. Egy méter hosszú, egyenes pálcá, melyen bicsakkal metszett rovátkákkal jelzik a decimétert, a centimétert. Ez közös. Ez az iskoláé. Aztán mindegyiknek van egy méter hosszú papírzalagja, deci-, centiméteres jelzésekkel. Mindenki a magáéva méregeti a mogyorófa, vagy fűzágályat, amiből a keret készül. Számítgatnak, okoskodnak milyen széles-

nek kell lenni a belső világosságának, mennyi kell a kiálló részekre? És mikor elkészül a keret, maguk állapítják meg, melyik a legszebb, a legtökéletesebb. Még nem teszik bele a szarvas képét, hanem, mert éppen rajzóra következik s minta kell, lerajzolják természetes nagyságban szabadkézzel. De lerajzolják akkor is, mikor a képet már belehelyezték s nagy vonásokban meg a szarvast is belemásolják. Nem baj, hogy nem tökéletes az a szarvaskép. Nekik az nagyon-nagyon, érdekes, mert az övéké.

Ime abban az iskolában azaz átformált-lelkű tanítónő, vagy tanító a kézimunkát már nem önmagáért tanítja, hanem érzelmi és értelmi szálakkal fűzi az élethez. Mértéket azért csináltat, hogy mérhesse. Keretet azért, hogy vele iskolájuk falát díszítsék. Madzagból, darab fácskából brugatyut azért, mer szeretnek vele játszani. Stb.

Azaz átformált-lelkű tanítónő, vagy tanító tudják, hogy gyermekek lelkének semmi községe nincs azzal a rajzmintával, vagy pappundékli falevéllal, melyet már emlékre tettek. Ők a lerajzolandó tárgyat előbb megszerették, mert önmagukon is kísérletezve tapasztalták, hogy mikor valami tárgyat rajzolnak, valami különös, bensőséges intím viszony támad a lerajzolandó tárgy meg a lelkük közt. A tárgy közeles gondolatokat, érzelmi folyamatokat indít meg a rajzolással s így egész lényé a meglígyelésbe olvad. Azért rajzoltatnak abban az iskolában olyan tárgyakat, melyek a gyermekvilágához tartoznak. Egy nyúl, egy sárkány, melyet maga készítel. Egy nyíló árvácska, egy mosgó csirke, az ő kávéskanala lesz a rajzmintája, szóval amire ezer szállal kapcsolódik az érdeklődése.

Abban az iskolában már nem törődnek az absztrakciókkal. Ott már tudják, hogy az életben nincs négyszög, kocka, stb. Nincs? Bizony nincs! Hanem van egy kiterített, aztán összehajtogatott zsebkendő, ami mindenhogyan négyszögletes. Van egy kő, aminek hat egyenlő lapja, tizenkét éle, nyolc sarka van, amit kockakönek hívnak és amilyen alak még sok van körülötte.

És még mennyi minden ilyesmi van abban az iskolában, hol az életéről és nem a bolt materiáról beszélget azaz informált-lelkű tanítónő, vagy tanító!

A tízórai.

Itta: *Romhányi Sándor.*

Kissé bizarr gondolat, hogy a betevő falatot is a nevelési kérdések boncasztáira tesszen, de ma, mikor az orvostársadalom oly sokszor fölpanaszolja a kurusz-lás térfoglalását az orvos iránt tartozó bizalommal szemben, szeretnék rámutatni arra, hogy a tízórai

iskolai falatozás bibircsókjai a lélek kozmetikai műhelyében lelik illetékes pomádéjukat és nem az anyai sziv tultengő, elfogult jóakarátának bársonyos simogatásában.

Akarmelyikünk tanítói gyakorlatában is előfordulhatott az aggódo anya, aki akként fordult hozzánk panaszával:

— Nem tudom, mit csináljak gyermekemmel, hogy oly vézna, oly sápadt, oly vérszegény; soha sincs étvágya, soha sem eszik rendesen, finnyás és válogatós az ételben. Az orvos friss levegőt, sétát, tornázást ajánl, orvosságot is írt, de nem sokat használt.

Sajátságos, hogy ez a panasz sohasem oly szülők ajkairól hangzik el, akik a gondok súlyában görnyedeznek, akik nem érnek rá gyermekeik arcszínét állandóan figyelni, hanem olyanok panasza ez, akik egyetlen egy napon sem felejtik el gyermekek fejét, pulzusát megtapogatni, nincs-e láza a drágicának, nem lepedékes-e a nyelve stb. és akik már éjjel sem tudnak aludni attól a gondtól, mit és mennyit is pakkoljanak be reggel a tizórai csomagba, hogy drága csemetéjük a tanulás fáradságait valahogy el ne felejtse egy percig se jó táplálkozással ellensúlyozni.

Eltűndül pedig a csöppség a tizórai falatozás epekedő vágyával, melyen aztán elmajszol még délben is az utcán hazamenet, hogy valahogy ne kelljen szembenéznie a könnyes anyai arccal, melyről leri a gond, hogy megint nem jól volt eltrafalva sápadt gyermekének izlése.

A tizórainál ebben a vonatkozásában önként merül föl az orvosi rendelésen felül egy nagy pedagógiai feladat is, melyet, ha figyelemmel elemezzük, észre kell vennünk, hogy nevelői befolyásunk többet lendít a gyermek egészségre, mint mégoly jó pepszin is, mely a maga illetékes korszakában igen jó gyógyszer lehet az étvágy fokozására. de sohasem oly jó, mint az éhség, melynek előhívására igen sok fizikai és pszichikai módszer is áll a tanító rendelkezésére, nem is szólván a morális nevelés konjunkturájáról, mely a tizórai falatozással kapcsolatosan önként adódik.

A legtöbb tanító a gyermek iskolai evésével nem sokat törődik. Dorgatóriuma, figyelmeztetése ugyan fölzendül, ha reggel a szellőzött teremben fokhagyma-illat árad szét, vagy a besorakozás után szemetes az ételhulladékoktól az udvar, a folyosó, a terem; ezzel azonban csak az iskolai falatozás külső rendjét szabályozza, melynél sokkal fontosabb a tanító körültekintése, érdeklődése, rendelkezése a gyermek egyéni érdeke körül is, mely iskolai falatozásával kapcsolatos. Mert a falatozás végrehajtó processzusában a mit? mennyit? mikor? és hogyan? kérdése is merül föl, melynek megoldása már csak azért sem maradhat a szülők ház egyoldalú feladata, mert így tömegében közegészség, szociális és pedagógiai érdeket is érint, mely termé-

zetesen a tanító itéletére tartozik. A tanító egész jogszerűleg avatkozhatik bele abba, mit hozhat a gyermek hazulról tizórai falatozásul; jó tanító a gyermeki falatozás mennyisége iránt is érdeklődhetik; az sem lehet közömbös számára, hogy a gyermek a hazulról hozott elemőzsiát iskolába jövet, vagy haza menet fogyasztja-e el; azt is latba kell vetnie, azaz nem kerülheti el a tanító figyelmét, hogy morzsánként szedi-e magába a falatot vagy teleszájjal falja-e; lekvárral együtt harap-e bele a kenyérbe vagy külön lenyalja-e kenyéréről a vaját, a kenyér pedig szemétkosárba vándorol.

Mindezek a gyermek iskolai falatozásának oly aprólékos kérdései, melyek nemcsak az iskolai rendet és nevelési érdekét érinti, de a gyermek egészségi érdeke is megkívánja, hogy ne csak tanítási-nevelési feladatunkat képezze, hanem hogy a szülői házzal is hozzuk vonatkozásba ezt a kérdést egy értekezlet alakjában, melynek oly részletei is vannak, melyek az iskolai oktatás keretén kívül esnek. Ez t. i. olyan kérdés, melyet nem lehet egyoldaluan otthon a szülei házzal vagy egyoldaluan iskolai oktatással elintézni. Hiába mondom, hogy hagymás kolbászt senki se hozzon az iskolába, ha a szülő ezt tartja fiacskája hizlaló medicinájának; oktatásunknak legfőbb az a foganatja lesz, hogy a gyermek iskolába jövet az utcán fogja megenni kedvenc falatját.

A mit? kérdésében tehát nem elég az iskolai oktatás, ez már az iskolán kívüli népoktatás feladat a szülői értekezlet alakjában, amely szükségszerűleg nem okvetlenül az összes szülők egybehívását jelenti, hanem osztálybeli értekezést, mert differenciálni kell kisebb gyermekek ebbeli igényeit a serdülőktől. Az értekezleten taglalhatjuk aztán a kérdésnek egészségi szociális és pedagógiai vonatkozásait is amire a szülők leggyakrabban bár nem is gondolnak. És épp ezért a jóindulatu figyelmeztetés igen jótékonyan befolyásolja a szülő bizalmát a tanító iránt és emeli a tanító tekintélyét is. A szülői bizalom ugyanis a tanító társadalmi tekintélyének igen szilárd pillére, melyet sok áldozatkészséggel, igazi önzetlenséggel, odaadó szeretettel és készséggel kell megalapozni. Mily örömmel fogja a szülő hallani, hogy a tanító mily sokoldalulag törődik az ő gyermeke iskolai étkezésével és sokan lesznek, akik meglepetéssel fognak ráismerni a maguk bűnére a kérdés taglalásánál és megnyugvással fognak nézni a tanítóra, aki gondos, figyelmes arra, hogy a szeretettel utrabocsátott elemőzsiás csomag valóban a gyermek testi és lelki javára váljék. Ne sajnáljuk hát rá a fáradságot, mert az a bizalmi kapcsolat, mely a szülői értekezleten az otthont az iskolával összeköti, olyan érték, mely az élet gyakorlatában is meg fogja találni becsülését.

Én nagyon szívesen látom növendékeim elemőzsiás

tatisznájában tizórai falatnak a lekváros, vajas és zsíros kenyeret, noha a zsíradék sok esetben veszélyeztetni a tanszerek tisztaságát. Helyes szoktatással azonban ennek elejét lehet venni. Az ételével bekenet kenyért többre becsülöm a husfélénél, noha összevagdalt kis szalonnát, egy vékonyka szelet húst, sonkát sem lehet kifogásolni. Semmikép nem szeretem azonban a kolbászfélét, részben azért, mert jócskán hagymázzák, melytől büzlök az egész iskola, de főképp azért, mert nehezebb étel, mely a délebed idejéig nem emésztődik a kis gyomorban és közvetlen oka lehet a déli étvágytalanságnak. Szívesen látok a tizórai kenyéren 1—2 vékony szeletke szalámit vagy keményre főtt tojást, noha ez oly ritka iskolai falat, mely a népiskola szegényebb környezetében nem egy irigységet vált ki, mert ugyebár legtöbb növendékünknek csak száraz kenyér a tizórai tápláléka. Ennek egyenlegét alább fogom bízogtetni, e helyütt még csak a gyümölcsről akarok szólni, melyet sokszor van alkalmam látni a tizórai lakmározás alatt: alma, körte, szilva, dió, szőlő is. Egészségi okból nem kifogásolható, sőt voltaképp ez a legalkalmasabb délelőtti étel, mely soha nem fekszi meg a gyermek gyomrát. A gyümölcsévés azonban szeméttel jár, de ez rendtartási kérdés, melyre minden tanítónak van felelősi receptje. Nagyon szívesen látok némely növendékemnél 2—3 decis medicinásüvegekben fölforralt tejet, kávét, kakaót tizórára a kenyérhez. Az ilyen üvegcset azonban nem lehet a padban tartani, mert felborul, eltörik, kiömlik. Azért téten a kályha mellé rakatom mind egy szekre, hogy egészen ki ne hűljön, nyáron pedig hideg vizet hozatok egy dézsába és behűtöm, hogy meg ne savanyodjék az elfogyasztásig. Az üvegek ilyenkor természetesen bedugva sem szabad lennie.

Az iskolai falatozás hus- és zsirfogyasztói a vizet is megkívánják. Falusi gyermekeknél könnyebben lehet elintézni a dolgot. Egy vödörnyi víz elég egy osztálynak. Városi gyermekek ilyenkor megrohanják a vízvezetékét és a csőből isznak. Ezt semmiesetre sem szabad megengedni, mert ez csak akkor nem volna ártalmas, ha ivás előtt mindenki lemosná a csapot. Ezt azonban nem tessük és azért mindenképen el kell tiltani. Az is épp oly egészségtelen, ha közhasználatra bögre lóg a csap mellett. Én inkább arra szoktatom nebulóimat, hogy mindenki hoz hazulról bögrét, poharat, akár picit játékosat is; akinek háztartásából ez sem telik, egy deciméternyi tiszta papiros csak akad az osztályban, ócska irkafolelelőből kettő is telik, ebből kis kúpot (stancilit) lehet sodorni ivópohárnak; de az sem baj, ha ennek híjában valaki hamarosan megmossa a kezét és pohárnak öblíti a tenyerét. Vízvezeték körül ez igen természetes jó ivópohár. Tolongás elkerülése végett mindig 1—2 literes palackot tartok az osztályban. Vízadagolásban előkelő iskolai tisztás ügyes kamasz részére.

A szülői értekezleten igen fontos dolog a tizórai falatozás mennyiségéről is beszélni. Ez ellen igen papárlólag vétnek a szülők. Alig van olyan gyerek, aki többet ne hozna, mint a mennyire szüksége van. Ez aztán az oka annak, hogy a padokban és a papirkosárban tömérdék maradnak véz el, vagy jobb esetben óráról órára majszolnak belőle, ami aztán megint oka az ebéti étvágytalanságnak. Azért fontos ez, hogy ez és a kenyérnek mellékletei is kisebb adagok legyenek. Délelőtt sohasem szabad jóllakni, mert ez mindig a legitim ebéd rovására megy. Az sohasem baj, ha a gyermek éhessen ül le az ebédhez, ennek a szülő csak örülhet; az azonban baj, ha hazamenet az utcán ráigicsálja a tizóraját maradékát. Azért is rendezem én a tizórai falatozást nem tíz órakor, hanem 9-kor, hogy a két táplálkozás között az emésztésre is maradjon idő; sőt egyáltalában nem haragszom arra, aki már a tanítás kezdete előtt fog hozzá elemőzsiájához. A lényeg, hogy éhesen üljön le az ebédhez és akkor az aggódo anya nem fogja ebéd alatt sápadt fiacskája fejét tapogatni. A 10—11—12 órai órákózi szünet ugrálásra, játékra használható jól és akkor az orvos étvágytanácsának is meg lesz a kellő foganatja.

A szülői értekezleten néhány szóval kitérhetünk az otthoni étkezés mikéntjére is. Jó nevelésű gyermek sohasem válogat az ételekben, mert erre már a legzsebébb korban kell szoktatni a gyermeket. Ennek első feltétele a rendszeret, azaz, hogy csak bizonyos helyesen megszokott időben jut ételhez a gyermek és nem akkor, mikor éhségről panaszkodik. Nagyon rossz szoptató anya az olyan, aki bögő csecsemője száját a didivel tömi be. A műszópóka is csak rossz szokás tradícionális egyengetése, melyre semmi szükség nincs. Ez az alapja a későbbi ujjszopásnak is, mely a kéz keresés első színtünetje.

Az asztalnál ne kapja mindig a gyermek csak a válogatott és kedvenc falatokat. Természetesen felnőtt embernek is lehetnek kedvenc és kevésbé kedves ételei; egyik a kalarábét nem szereti, a másik spenótot. A jó nevelés érdeke itt sokszor áldozatot kíván a szülőtől: magam is jól emlékszem, hogy valaha kerültem egy bizonyos ételt, amit természetesen kis fiam sem evett meg; egyszer azonban szó nélkül hozzáfogtam egy jókora adaghoz, mire a gyermek is hozzálátott és derekasan megette pncióját; megkérdestetvén pedig azíránt, azt felelte, hogy azért, mert a papának jó izlése van. Amint hát tetszik látni, a jóétvágyat jó példával szuggerálni is lehet. Fő, hogy a tálat ételekből mindenkinek adagolni és ennie kell és a jó anya tapintatától függ, hogy az asztalnál kinek kevesebet, kinek többet juttasson a népszerűtlen ételből. De visszautasításnak nincs helye. Akinek nem kell a fogás, az befejezte az ebédet, annak nem jut a jobb falatból sem, nem pedig a konyhában titokban egy darab vajas-

kenyérrel pótolni azt, amit finnyassággal kikerülni sikerült az asztalnál. Soha még éhen nem halt egy gyermek sem attól, hogy éhesen kelt föl az asztaltól, ha utána nem is pótolták az éhséget kedvenc falatokkal. Kivétel nélkül minden étel a jó Isten áldása, azt kell hallania mindig a gyerekeknek és aki a kisebb áldást megveti, a nagyobbát sem érdemli. Ez a családi nevelési étkezési princípiuma. Soha a tányéron senki maradékot ne hagyjon, mert a moslék gyűjtése a korcsmák privilégiuma, ahol a vendégétkezők adagolása átlagos méretű és nem egyéniséghez alkalmazkodó, mint a családban.

Némely családban méretételen pazarlás történik a mindennapi kenyérrel. Ez lebeszülése az Isten legnagyobb áldásának. Polgári családoknál az asztalnál és nem a könyvháza szelék föl a kenyeret és az adagolás mindenkinek alkalmoszerű és különleges étvágyhoz alkalmazkodik. Inkább két kis darabot vágunk székszerűleg, mint egy nagyot, melynek fele ott marad. Utóvégre is nem minden házból nevelnek malacot, mely minden maradékot megeszik.

Ezek hiányos kérdéseknek látszanak, de a népnevelés feladatai közül nem hiányozhatik sem az iskolai oktatás mindennapi keretéből, az iskolán kívüli népoktatásban pedig a szülői értekezletek programjából sem, melybe legjobban beleillenek.

A mindennapi kenyérről szólván, itki kell térnem az iskolai falatozás szociális vonatkozásaira, melyekben a tanítóra még nagyobb erkölcsi feladat hárulik, miot amennyi annak egészségi jelentőségében van.

A mi társadalmunk fő étkezési rendje a reggeli, ebéd, vacsora, vagyis azok az étkezési szakok, melyek jólakásra valók, amikor még a legszegényebb ember is a nélkülözhetetlen kenyér mellé más harapni valót is kíván. Ami ezen étkezési idők közé esik, tehát a tízórai és uzsonna voltaképp csak az időközben föllépő éhség csillapítására valók. Az éhség csillapítására való pedig mindennapi kenyérünk. Az emberiség nagytömege evvel meg is elégszik és aki a tízórai és uzsonnakor a kenyérhez mást is eszik, voltaképp már étkezési létszámot fejt ki, melyből az emberiség sok-sok millióinak nem jut. Ez fájdalmas érzést és szociális elégedetlenséget vált ki az irigyekből, a szűkölködők és alacsonyabb műveltségűekből, tehát a gyermek lelkeiből is.

Amikor tehát az én szegény kis Andriskám a maga éhségcsillapító kicsi karaj kenyérét májszolia föl tíz órakor, míg szomszédja, a Zolika szalámszeletekből csipeget vagy lekvárát nyalogatja le kenyéréről, lehetetlen, hogy ilyen gondolatai ne legyenek:

— Milyen jó lehet a szalámi! Én még sohasem ettem kenyéremmel lekvárt.

Az ilyen kérdések illimálása a tanítónak elsőrangú szociális feladata.

Ott járok fiaim között:

— No, hadd lám, ki a jó gyerek, az megkínálhat engem az uzsonnájából, azt én is megfogom kínálni az enyémből.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy én növénydekeim előtt emberbaráti nevelőerzésből sohasem eszem mást, mint kenyeret vagy zsemlyét. Ha éppen másta is fanyalodnám, az irodában eszem meg.

Nekifeszíti magát egy pár mosolygós arc, aki előtt szalámi, sonka, libacomb, sajt, pogácsa és másféle kérkedik, amilyen még a tanítónak sincs. Csak az én Andrisom mosolyog szemlesütött csöndes megadással.

— Hát te nem pályazol Andris, a kóstolásomra? Andriská szegyenkezve pirul:

— Nekem nincs jó fajta uzsonnám.

— Én nem jó fajta uzsonnára ígértem kóstolót, hanem jófajta fiu uzsonnijára. Hadd lám a tiédet, a te kenyered nagyon jónak látszik... Csakugyan mi! Hol vettétek?

— Anyám sütötte, de már kevés volt reggel, nem vehettem többet belőle, mert nem marad ebédre.

— Pedig hát én is megörvidítettem egy falattal.

No, annyit visszakapsz az én fonottasomból. Nesze, itt a mákos részéből egy darab.

Hogy irigyelte azt a mákos darabkát Andrástól a szalámis szomszédja! Hátrább pedig nekibátorodott egy pár spekulatív jó gyerek. Volt olyan, aki szinte esdőszemével kínálta kenyerét, mely pazarabb volt Andris uzsonnájánál, mert sóval és paprikával volt meghintve.

— Ejnye de jó a te uzsonnád is! Otthon én is megpróbálom.

Őn kapott egy darabkát a mákosból. Mire megfordultam, Andriskám megmaradt kenyéréjét is betakarta egy pirosító szelet szalámi. Szomszédja pedig a jó házi kenyérből májszolt.

Erre aztán Zoli maradék szalámiájából is csipegettem egy szemernyit, mire Zoli szegyenkezett, hogy már nem kínálhat egész szelettel. Holnap azonban sokat fog hozni. Mondanom sem kell, hogy Zolinak az én fonottasom félerése is nagyon tetszett, mert mákosból már nem teltett.

Ha most még arról számolok be, hogy másnap minden fiam kenyérén díszlett egy csipetnyi szalámi, sonka, hus, tojás, sajt, turó, sőt akadt olyan fehér holló is, aki kicsi bögrében egy korty tejet is nyújtott szomszédjának, vagy megengedte, hogy szomszédja belemártsa ujját a kenyere lekvárjába, ... azt hiszem, hogy a tízórai falatozásnak oly nevelői rejtekében világítottam be egy sugárkával, melyből nemcsak a vérszegénység és étvágytalanság gyógyszeruma vonatolható ki, hanem az emberséges érzés illatos balzsama is, mellyel az emberi lélek linom theimtie is elő varázsolható kozmetikai laboratóriumunkban.

Hivatalos rész

A központi választmány ülése.

A vármegyei ált. tanítóegyesület központi választmánya február hó 24-én a Tiszaparti iskolában ülést tartott, amely alkalommal nemcsak a szolnoki, de a vidéki kartársak is nagy számmal jelentek ott meg.

Az ülést megnyitó és vezető elnök, Keszthelyi István sajnálattal jelentette a választmánynak, hogy vármegyénk vezető kir. tanfelügyelője betegsége miatt még máig sem vehet részt a tanítói gyűléseken s ez okból nem jelenhetett meg köröttünk ma sem. Elnök jelentését a választmány tagjai azon óhajuk kifejezésével vették tudomásul; vajha vármegyénk agilis tanfelügyelője mihamarább visszanyerné munkacserjét és munkakedvét.

Ugyancsak az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg Jánossy Pál volt kartársunkról, aki mint a vármegyei általános tanítóegyesület pénztárosa is munkás tagja volt az egyesületnek. Emlékét, elnök indítványára, jegyzőkönyvileg is megörökítjük.

A választmány a tavasszal tartandó járásköri gyűlések idejét és helyét a következőképp állapította meg: a szolnoki járáskör április 19-én Szolnokon, a kisujzállási járáskör április 21-én Kisujzálláson, a mezőtúri járáskör április 3-án Túrkevény, a tiszaföldvári járáskör április 27-én Tiszaföldváron s a jászberényi járáskör április 30-án Jászberényben tartja tavaszi gyűlését. A választmány határozata értelmében ezen gyűléseken tárgyalandók lesznek a nyolc osztályú népiskola kérdése a tanítóképzés reformja.

Elnök tudatja a választmánnyal, hogy az ált. tanítóegyesület kebelében óvónői szakosztály is alakítandó. Az óvónői szakosztály megalakítását az elnökség előkészítő munkálata alapján a legközelebbi közgyűlés eszközöli.

Csíky Ernő, aki Jánossy Pál elhalálása óta elnök felkérésére a pénztárosi teendőket végzi s akít a pénztár kezelésére a választmány is felkért, előadja a pénztár állapotát feltűntető jelentését, jelezvén, hogy a hivatalos lapban közölt felhívása óta a hátralékokat is szép eredménnyel fizetik a tagok. Csíky Ernőnek nagy ügybizalommal és teljes hozzáértéssel előadott pénztári jelentését a választmány örömmel vette tudomásul.

A látogatott választmányi ülés déli fél 1 órakor ért véget.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kir. tanfelügyelője.

1360—1926 sz.

Valamennyi népokt. int. Tek. Igazgatóságának.

A méhészkedés jövedelmező foglalkozásával hazánkban a tanítóság körében is sokan próbálkoztak, anélkül, hogy sikereket érhetek volna el. Látna ezen állapotokat, hosszas megfigyelés és egy hosszú élet gazdag tapasztalatával a méhészkedés és méhészeti tanítás egy olyan rendszerét állította össze Gál Imre gödöllői m. kir. méhészeti felügyelő, amelynek segítségével a meddő kísérletek többé meg nem történhetnek.

„A Méhgazdaság Üzemtana” című munkájában rendszeres utmutatást ad arra, hogy méhészetek alapításával mikre kell figyelemmel lenni. Kikötatja a vállalkozókat, hogy a méhekre befolyást gyakorló természeti tényezők hazánkban hol és milyen mértékben érvényesülnek s tessék lehetővé vagy lehetetlenné a méhészeti vállalkozásokat.

F. é. ápr. hótól kezdve kéthavonként megjelenő 8, egyenkint 48 oldalra terjedő, mintegy 10 db. szakrajzzal, képpel és grafikkal bővelkedő füzetben, felelős állami tanszékrol ad utmutatást, hogy sajátosságos viszonyaink között ki. miképpen cselekedjék.

A füzetek ára darabonként 2 pengő. A kezelés megkönnyítése végett kéri egyszerre 4 füzet (8 pengő), vagy mind a 8 füzet (16 pengő) előfizetés árát a m. kir. postalakarékpénztárnál levő 11.978. sz. csekk-számlájára betízetni.

A szerző a megrendeléseket kéri f. é. márc. 30-ig hozzájuttatni.

Szolnok, 1927. évi február 30.

A hiv. lőn. megb.-ból:

Dr. Kovács János
kir. tanfelügyelő.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kir. tanfelügyelője.

1038—1926. szám.

A „Mohácsi Fogadalmi Templom”.

A vármegyei kir. tanfelügyelőség hivatalosan közli, hogy a török-szentmiklósi közs. polg. leányiskola 12 pengőt, a jánoshidai közs. el. isk. 3 pengő 60 fillért, a szolnoki áll. polgári fiúiskola 40 pengőt, a török-szentmiklósi közs. polg. fiúiskola 9 pengőt, a mezőtúri belt. áll. el. isk. 8 pengő 15 fillért, és a tiszaföldvári áll. polg. isk. 8 pengő 34 fillért gyűjtött a „Mohácsi Fogadalmi Templom” javára.

Vármegyénk iskoláinak tehát e célra eddig nyilvántartott gyűjtése 81 pengő 09 fillér.

A magasztos nemzeti cél szolgálatát ez úton is ajánljuk kartársaink és iskoláink szíves figyelmébe.

Szolnok, 1927 febr. hó 26.

A hiv. főnök megból:

Dr. Kovács János
kir. tanfelügyelő.

A kir. tanfelügyelő február havi közigazgatási bizotts. jelentéséből

közöljük a következőket:

Az elmúlt hónapban a tanítás zavartalanul folyt, kivéve a kunszentmártoni közs. és a tiszapüspöki róm. kath. kisdéd óvintézetet s a kisújszállási rk., ref. és szr. belterületi s a kisújszállási külterületi áll. népiskolákat, melyeket különféle betegségek miatt be kellett zárni.

Kormányzó ur öföméltósága Benedek János szolnoki áll. polg. fiúiskolai igazgatót a VI. fiz. oszt.-ba nevezte ki. — Vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur Szabó Sarolta óvónót a jászárokszállási közs. óvodához, Jánossy Róza tanítónót a szolnoki áll. — Sárándi Antal tanítót a tiszasülyi áll. iskolához osztotta be folyó tanévre helyettesekül, — míg Pusztai Károly tiszasülyi külterületi áll. helyettes tanító a jászárszentgyörgyi áll. iskolához osztotta át helyettes tanítóul s Bezemek János szolnoki áll. el. iskolai tanítót és Joó Miklósné Székely, Sarolta kenderesi ref. iskolai tanítónót saját kérésükre nyugdíjazta.

Felhívás.

Nap-nap után sok kartárs fordul a vármegyei területről panaszos levéllel az elnökséghez, szerkesztőséghez, melyben tudatják, hogy a vármegyei lapot a Népművelést egyáltalán nem, vagy rendszertelenül kapják meg. Az elnökség változtatni akarván ezen a vizsás állapoton elhatározta egy új helyesbített címár elkészítését és felfektetését.

Felkérjük tehát tagjainkat, de különösen igazgató kartársainkat, ha a jövőben hasonló eseték ha csak szórványosan is előfordulnának azonnal értesítsék lapunk felelős szerkesztőjét (Magyar Gyula áll. isk. igazgatót Szolnok, Ujvárosi áll. iskola) ki a lap elküldése iránt azonnal intézkedni fog.

Egyesületi vagyon kimélése, illetve takarékosági szempontból a jövőben házastársaknak csak egy lap-példányt fogunk küldeni, ha azonban valaki a másod-példányra is igényt tart, úgy azt minden további nélkül megküldjük.

Elnökség

Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy ezután mindennemű pénzküldemény mely bármi címen az egyesület pénztárnokához befut a hivatalos lapban a Népművelésben nyugtázva lesz. Kiserjék tehát figyelemmel a nyugtázások rovatát s ha két egymásután megjelenő számban valamely befizetett összeg nyugtázása kimaradna úgy egy levelező lapon sziveskedjenek megreklamálni.

Elnökség.

Örömmel tudatjuk kartársainkkal, hogy a vármegyei tanítóegyesület kebelében megalakult temetkezési egyesületbe nap-nap után mind újabb és újabb tagok lépnek be. Ugy látszik kartársaink szép lassan tudatára ébrednek s belátják a temetkezési egyesület humánus és áldásos működését s sietnek azt már saját jól felfogott érdekükben is támogatni s erősebbé és népeesebbé tenni.

A február hó 24-én megtartott választmányi gyűlésen a következők belépését vette tudomásul a választmány: Szabó Anna Jászárszentgyörgy, Schlaghammer Gyula, Schlaghammer Gyuláné Szolnok, Boris Ferenc és Boris Ferencné Törökszentmiklós, Szász Károly Mezőtúr, Totola József, Veres Mihály 3 kiskorú gyermeke, Gosztonyi Sándor, Jancsó Kajetánné, Kailinger Mária és Kailinger Gabriella Szolnok.

Az esetleg belépni szándékozók felvilágosításért a temetkezési egyesület elnökségéhez forduljanak.

A Népművelés utolsó számában felhívtuk egyletünk tagjait, hogy felnött tagok után 1 P 20 fill. 7 éven aluli gyermekek után 60 fill. a vármegyei pénztárba beküldeni szivesek legyenek.

Tekintettel, hogy többen felhívásunknak még mindig nem tettek eleget saját érdekükben figyelmeztetjük tagjainkat ezen kötelezettségeik teljesítésére, nehogy ebből bárkire is esetleg anyagi kár származzon.

Elnökség.

HIREK

Szíves figyelembe. Kéziratok, cserepéldányok Magyar Gyula főszerkesztő címére Szolnok, Ujvárosi iskola küldendők.

Elnökség címe: Keszthelyi István áll. isk. igazgató, Szolnok. Katonavárosi (Sipos-téri) áll. iskola.

Pénztáros címe: Csiky Ernő áll. isk. tanító, Szolnok, Vár 33.

Kérelem. Felkérem a vármegye minden tanítóját, tanítónőjét s óvónőjét, hogy mint munkatársak is igyekezzenek lapunkat támogatni. Különösen kívánatosnak tartom, hogy a tanító gyűléseken tartott olyan előadásokat, eszméket, értekezéseket, amelyek méltók arra, hogy minél szélesebb körben váljanak ismertekké, közkinccsé: lapunknak is küldjék meg. „Iskola esetek” címen szeretnék rovatot nyitni olyan kedves, naív dolgoknak is, amelyek a gyermekek szájából, akár tanítás, akár játék közben hangzanak el. Az ilyen apróságok is sok értékes magot rejtenek magukban.

Szerkesztő.

Vajjon kapunk-e orvoslást?

Szomorú meglepetés volt a tanítóságra nézve a kormányzat azon rendelkezése, mely szerint 1925-ben a tanítóság 65 százalékat előléptetés helyett kisebb fizetéssel járó fizetési osztályokba vetette vissza. A nagy elkeseredést okozó lefokozás óta a tanítóság állandóan kéri, sürgeti az őt ért sérelem orvoslását s most a költségvetés tárgyalása előtt is elővették a régi fringiót, a memorandumot s megküldötték azt az összes országgyűlési képviselőnek akiket arra kérnek, hogy a törvényhozás reparálja a tanítóság súlyos sérelmét. Ez a memorandum is mint sok-sok száz elődje megdönthetetlen érvekkel támogatja tartalmának igazságát, jogosságát, de hogy annak dacára orvoslást kapunk-e, vagy mint eddig: csak ígéretet? azt talán nem is olyan nehéz előre megjósolni.

Athelyezés. Jánossy Rózi szolnoki Bárány-utcai áll. el. iskolai h. tanítónót a kir. tanfelügyelő a tanév végéig tartandó szolgáltatételre az újvárosi IV. ker. áll. elemi iskolához helyezte át.

A századik évforduló. Most száz esztendeje, hogy egy nemes lelkű magyar asszony, Gubicza Andrásné, Jákóhalmán rkath. jellegű kisdédóvót alapított. A nevezetes évfordulót Jákóhalmá község közönsége kegyelettel ünnepelte meg.

Levél a szerkesztőhöz. Losonczy Ilonka törökszentmiklósi kartársunk, általa irt s növendékei által sikerrel előadott két kis jelenetet küldött be hozzánk leközlés végett. A jeleneteknek a célját nem holmi szárnypróbálgatás képezi, hanem a magyar gyermeki szívnek és léleknek a nemesítése, a vallásos és hazafias érzés ápolása, erősítése, miként azt a kíséző levél következő része is igazolja: „Tudom, hogy boldogtlan hazám olyan generációt vár

iskoláink padjaiból, mely Isten, haza és az emberszeretet nemes fegyverével felvértezett képes lesz megállni a gáton; ez a tudat serkent arra, hogy növendékeim lelkét ily kis jelenetek keresztül is igyekezzem fogékonnyá tenni a szép és jó iránt.”

A nemes célt szolgáló két kis ügyes jelenetet lapunk legközelebbi számában közöljük.

Nyugtázások. Temetkezési díj címen 1-20—1-20 fillért fizettek: Benze Ida Budapest, Bezemek János, Bezemek Jánosné, Csiky József, Méhes Endre, Méhes Endréné, Muhy Mária, Muhy Sándorné, Muhy Sándor, Bennyovszky Ida, Vanderkáné, Horváth Jolán, Egner Ilona, Egner Lujza, Egner Ilona, ifj. Oroszy Viktória, özv. Doroghyné, Oroszy Gizella Szolnok. — Ország Pál 1-20 Kunszentmárton, Molnár Lujza 2-40 Jászberény, Schlaghammer Gyula és Gyuláné 15-20 Szolnok, Renner Ignác, Renner A. József, Feisthammel Károly 2-40—2-40, Szauderné Renner Gizella 1-20, Pongoné, Szanitz J. 3-60 Szajol, Gyurkicza Miklós 5-40 Szolnok, Madarász Anna 1-20 Jászisér, Lotos Ferenc 2-40 Jászárokszállás, Petricsek Mária 1-20 Kötelek, Cifra Sándor 4-80, özv. Mihályi Lászlóné 6—, Acsay Mihály 12 P Szolnok, Bendzy Anna 1-20, Markscheid Károly 3 P Jászberény, Lőrincz János 4-20 Mezőtúr, özv. Sztrinyi Ferencné 1-20 Szolnok, Kazai Benjamin 1-20, özv. Molnár Zoltánné 1-20 Tiszaföldvár, Szász Károly 10 P Mezőtúr, Mihálik Kálmán 3-60 Jászherény, 1-20-t Soós Józsefné, Markoth Dezső, Markoth Dezsőné, Sikolya Albert, Dobos András, dr. Tóthné Tóth Mária, Vida Gyula, Bodo Irén, Ladányi Éva Tiszaföldvár. 2-40—2-40 Soós József, Vida Gyuláné, Movik János Tiszaföldvár. — Lotos Ferenc 1-20 Jászárokszállás, Hajdu Ferenc 1-20, Polónyi Jolán 4-80, Varga Gyuláné 1-20 Szolnok, Resz József 1-20, Resz Józsefné 1-20, Rennerné Szöke Mária 1-20, Szurgyi Pál 1-20, Csillikné Koroknay K. 1-20 Rákócifalva, Bulavecné Lackovits Aranka 1-20, Sipos Béla 1-20, Sipos Bélané 1-20, Subaly József 1-20, Subaly Józsefné 1-20, Csatmári Lajos 4 P Nagykőrű, Tóth József 2-40, Csatary Lajos 1-20, Molnár Győző 1-20, Lándory Ilona 2-40, Fodor Zsigmond 2-40, Kosnár Lajos 1-20, Szakács János 2-40, Glódeákné Lámer Mária 1-20, Magyar Gyula 2-40, Gonda János 4-80, Benedek József 2-40, Molnár Béla 2-40, özv. Zöldné Szotyori Anna 1-20, özv. Dobóné Sturc Sarolta 6 P, Korda Julia 1-20, Nagy Irén 1-20, Kiss Ágner 1-20, Német Mária Jászberény 1-20, Kovács Imre 4-80, Sáringer János 1-20, Merk Terézia 1-20, Kerekes Eszter 1-20, Baka Mária Törökszentmiklós 1-20.

Nyugtázások. Tagdíj címen 8—8 pengőt befizettek: Csiky József, vitéz Farkasné, Matis Mária, Muhy Mária, Muhy Sándorné, Muhy Sándor, Bennyovszky Ida Szolnok, Tóth József, özv.

Tóthné, Csátray Lajos, Fodor Zsigmond, Gonda János, Magyar Gyula, Fodorné Csutás Ilona, Súlyom Julia, Kiss Agnes, Kosnár Lajos, Benedek József, Molnár Győző, Glodeákná, Lámér Julia, özv. Doboné, Kurtz Sarolta, Ládory Ilona, özv. Zöldiné, Szotyori Anna, Szijjné, Vaskó Erzsébet, Molnár Béla, Szakács János, Gaudi Mária, Korda Julia, Marossy Eszter, Rohácsné, Nagy Irén, Tóthné, Kiss Mária, Szakácsné, Pályi Julia Mezőtúr, özv. Doroginé, Oroszy Gizella Szolnok, Hajagosné, Csiky Izabella 10:40 Szulevény, Oroszy Viktoria 4 P, Schlaghammer Gyula 4 P Szolnok, Renner Ignác, Renner A. József Szauuderné, Renné Gizella, Pongoné, Szanitz Julia, Feisthammel Károly, Cserháti József 8—8 P Szajol, Richter József 12 P Szolnok, Gyurkicza Miklós 8 P Szolnok, Orosz György és neje 8 P Szolnok, Madarász Anna 8 P Jásziskér, Petricsek Mária 8 P Kötelek, Keszthelyi Istvánné 4 P, Luiff Othmárné 4 P, Jancsó Kajetánné 4 P, dr. Kövály Miklósné 4 P, Andersen Aladárné 4 P, Pauka Margit 4 P, dr. Bérczy Ernőné 4 P, Novothny Jenő 4 P, Schmidt Vilmos 4:80 Szolnok, Nagyné Schmidt Mária 16 P Rákócziúfalva, Földes Jánosné 4 P Turkeve, Vámos Adolf 8 P, Balog Heiman 8 P, Benday Anna 8 P, Markscheid Károly 8 P Jászberény, Török Kálmáné 6 P, Schneiderné Polónyi Jolán 4 P, Kailinger Gabriella 8 P, Horváth Jolán 8 P, Komáromi Erzsébet 4 P, özv. Sztinyi Ferencné 8 P Szolnok, 4—4 P Soós József, Soós Józsefné, Markoth Dezső, Markoth Dezsőné, Sikolya Albert, Dobos András, dr. Tóthné Tóth Mária, Bodó Irén, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Ladányi Éva, Movik János Tiszaföldvár, Vranany Kálmán 4 P Turkeve, 4—4 P Busay Mária, Gaál János, Lucskay János, Vass Andor, Vass Andorné, Vass Lajos, R. Both Ferenc, S. Kardos Katalin, Töröcsikné Both Jolán, Baumgartnerné Leitner Mária, Gecse János, Mohács Katalin, Jankovits József Cibakháza, 8—8 P Gyöngyösi József, Gyöngyösi Józsefné, Lőrincz János, Kozák Antal, Mészáros Kálmán, Tömös-közy József, Kassa Sándor, Tóth Terézia, Balogh Gábor, Beer Jenő, "Somogyi Erzsébet, Szutor Ferenc, Szász Károly Mezőtúr, Mihálik Kálmán 3 P Jászberény, Tringl Imre 10:80 Kunhegyes, Kun Lajosné 4 P Karcag, Hajdu Ferenc 4 P Szolnok, Varga Mária 12 P Jánoshida, Imrisek József 8 P Jászberény, Resz József 4 P, Resz Józsefné 4 P, Rennerné Szőke Mária 8 P, V. Nagy Piroška 8 P, Szurgyi Pál 4 P, Teleky László 8 P, Csillik Mihály 4 P, Csillik Mihályné 4 P Rákócziúfalva, Bulavetzné Laczkovics Aranka 8 P, Sipos Béla 8, Sipos Béláné, Subaly József 8 P, Subaly Józsefné 8 P, Szatmári Lajos 8 P Nagykőrű, Böszörményi Sára 5 P Szolnok, Keszthelyi Jolán 4 P.

Népművelésre előfizetés: Rom. Kath. Iskola Jákóhalma 4:80, Községi Előljáróság Kunhegyes 4:80 P.

IRODALOM

Nélkülözhetetlen könyv a tanítóság részére. Az új tanterv végrehajtásának nehézségei garmadával tornyosulnak a lelki smeretes tanító elé. A

szakirodalom igyekszik lépést tartani a kor szükségleteivel s elméleti utmutatásokban nem is lenne hiány, de a kivétel gyakorlatára, az életbe való átültetésre csak itt-ott találunk szórványos tanácsokat. E feltűnő hiány pótlására indul meg egy könyvsorozat, melynek minden egyes köteté, lapja a tanítót mindennapi munkájában támogatja, tanácsot, példát, konkrét utmutatást nyújt az iskola nevelő és oktató munkájának minden részletéhez. „A gyakorlati pedagógia kézikönyvtára” címen olyan könyveket juttat a tanító íróasztalára, melyeket naponta forgatni fog, hogy munkáját könnyebben és eredményesebben végezhesse. A kötetek szerzői a népiiskolai gyakorlatat régi, kipróbált munkásai, kik évtizedeket töltöttek a népiiskola falai között, ismerik és értékük szerint megbecsülik az elmélet elfogadásait, de jeleslegük főképpen az átültetés és kivétel nehéz munkájából tűnik ki!

A sorozat elején azon kötetek jelennek meg, melyekre az új Tanterv végrehajtásának bevezető munkálatainak elsősorban van szükség. Ez pedig a népiiskola 5 osztályának maximális normál tanmenete, melyet a mű szerzője, valamint a sorozat szerkesztője „A népiiskola tananyagának felosztása és elrendezése” címmel bocsát közre. De a mű sokkal többet ad, mint amennyit a címe ígért, meri amellett, hogy a népiiskola teljes tananyagát felsorolja módszeres egységekre felbontva, osztályok, tárgyak és idő szerint rendezve, még adja az egység anyagának vázlatát, utal az egység céljára, lehetséges kapcsolataira, feladatokra, csendes foglalkozásokra, helyi vonatkozásokra, stb. vagyis olyan adatokat ölel fel, melyeknek alapja a teljesen és részben osztott iskolák helyi tanmenetei elkészíthetők. S mivel közel 4000 módszeresen felépített vázlatot tartalmaz, egyben az összes népiiskolai tárgyak rövid gyakorlati vezérkönyvének is tekinthető. Szerzője Tóth Mihály áll. gyak. isk. tanító, a sorozat szerkesztője Lázár Károly áll. tk. int. tanár Sárospatakon. A mű 3 kötetre van tervezve, minden kötet 2 osztály anyagát tartalmazza s a kötetek külön is megrendelhetők a szerkesztőnél Sárospatakon. Áruk mérsékelt lesz s e lap olvasói a lapra való hivatkozással — ha márc. 25-ig előfizetnek — 20 százalékos kedvezményben részesülnek. Az I. kötet (I—II. o. anyaga) március végén jelenik meg. Bővebb ismertetőt, mintalapot és rendelőlapot készséggel küld a szerkesztő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. K. A lap expedíálása ezután tőlünk telhetőleg pontos lesz. A pontos expedíálásnak nagy akadálya volt a lapot igénylők névjegyzékének hiányos volta. *D. Gyula és R. Sándor Budapest.* Értékes cikkeiket köszönjük. Azon biztos tudatban, hogy lapunkat ezután is kitüntetik tanulságos írásaikkal, a tiszteletpéldányt örömmel küldjük. *M. D.* Csakugyan óvatosnak kell ott lenni! *O. M.* nevű tanító — a hiteles kimutatás szerint ez idő szerint Szolnokon nincsen.

Nyomatott Roth Dezső könyvnyomdájában Szolnokon. 8399

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113. НОЛЧУ- ЭС РАРТЛАМШИАЗ Piac-16c.

*Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
iradai felszerelésekből, irógépekből és
irógépszallagokból. Üzleti könyvek gyára.
Dobozgyártásában készülnek az ellámerleni legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett hőnyomószalon készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabbított
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszműveket.
Hőnyomógépeim elegáns, izékes kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készít füzeteket,
könyveket, röplapokat, időlászatokat,
lakodalmi és bálfi meghívókat
és minden fajta hőnyo-
mógéppel munkál.*

*Mielőtt máshol rendelne, kérjen ítélem árjainkatól
Hőnyomógépe. ✦ Üzleti hőnyomógyára.*

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanhöngvek

Tanszerek

Papírosok

Nyomtatványok

SZOLNOK

XIX. évfolyam.

5-6. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ.

Szolnok, 1927 május hó.

NYOMATOTT ROTH DEZSÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZOLNOKON.

választmány ezen határozatát a tiszaföldvári tanítószolgálat örömmel vette tudomásul s úgy Tiszaföldvár közönsége, mint a tiszaföldvári tanítószolgálat a vármegye tanítószolgálatát fontos tanügyi munkájának végzésére szívesen várja és látja.

Abban a biztos reményben hívjuk meg községünkbe a vármegye tanítószolgálatát, hogy szívesen és örömmel jön hozzánk.

A tiszaföldvári rendező-bizottság felkéri a vármegye tanítószolgálatát, hogy akik a június 2-iki közgyűlésen részt akarnak venni ebbeli szándékukat Soós József tiszaföldvári áll. el. isk. igazgatónál feltétlenül jelentsék be 1927. évi május 28-ig.

Tiszaföldvár, 1927 május 6-án.

Rendező-bizottság

Vármegyei tanítóegyesületünk Temetkezési Egyesülete.

Vármegyei tanítóegyesületünk kebelében megalakult egy három és fél évre visszatekintő szociális intézmény, mely páratlanul áll a maga nemében az ország összes tanítói intézmények között. Nehéz időben, az inflációs korszakban üntött szárnyat, hogy sok könnyet és gondot öntöz el bajbajutott kartársaink gondterhes homlokáról.

Volt idő, midőn a kezdet elején, a beállott általános devalváció korszakában sokan visszariadtak a reájuk háramló esetleges fizetési kötelezettségek elől s a szalmaláng kialudtával sietve töröltették neveiket a tagok sorából. A tagok száma megcsökkent, de hamarosan tapasztalva az egyesület humánus és jótékony hatását — erős kézzel összefogtak s átsegítették az együletet az első, de legnagyobb krízisen s ezzel biztosították az egyület végleges fennmaradását. A konszolidációval pénzünk stabilizálódván a temetkezési díjak is egy szintéren mozogtak. A kartársak könnyű számításal hamar rájöttek az egyület nagyon is reális voltára s belátták, hogy nincs az országnak még egy temetkezési egyület vagy biztosító társasága, mely még megközelítőleg is ily kevés anyagi hozzájárulással biztosítani tudna egy elsőrendű temetést közel háromszáz pengő értékben.

Vessünk egy kis visszatekintést temetkezési együletünk közel négy éves múltjára s felhasználva ezen tő tapasztalatait készítsünk egy kis számítás. Ezen idő alatt volt 5 felnőtt és 2 gyermektemetés. A tagok összes anyagi megterhelése személyenként három és fél év alatt 7 pengő 20 fillér volt. Ha most az elmúlt időt, elhalálozási arányt, valamint a befizetett összegeket reális számításunk alapjául vesszük, könnyen kiszámíthatjuk azt, hogy ha tagjaink 30 évig fizetnek is esetenként a reájuk eső temetkezési díjakat csak 50—60 pengőt fizetnének be. Ily hosszú ideig tartó fizetésről azonban szó sem lehet, mert az egyület tartalékalapja lassan-lassan folyton szaporodik, melynek kamatai kartársak esetenként befizetéseivel; lehetővé fogjuk tenni azt, hogy a 10—15 évig 25—30 pengőt befizető kartársak a további befizetések alól mentesítenek. Erről majd az átdolgozandó alapszabály fog intézkedni.

Hol van az a jóléti intézmény, mely 50—60 esetleg 25—30 pengőért közel 300 pengőt fizet ki? Ezen előnyt kartársaink is csakhamar észrevették s különösen utóbbi időben nemcsak ők léptek be tömegesen tagjaink sorába, hanem gyermekeiket, testvéreiket s közeli hozzátartozóikat is sora beirtatták.

Ezen tömeges tagszaporulat csak örvendetes esemény s bár sok tagnál nagyobb az elhalálozási arány, viszont a temetési költségek több tagra osztatván szét egy tagra igaz, hogy többször, de mindig kevesebb és kevesebb összeg fizetése esik.

Egy másik előnye a temetkezési együletnek az, hogy áthelyezés vagy a megye területéről történő eltávozás esetén is a szerzett jogok teljes épségben megtartatnak.

Nem tudom tehát eléggé hangsúlyozni s felhívni vármegyénk területére jött újabb kartársaink figyelmét temetkezési együletünk fontosságára. A régi kartársakat pedig arra kéri, hogy minden alkalommal, ha új kartárs jön a megye területére, ismertessék meg mindenikkel temetkezési együletünk lényegét. Biztassanak mindenkiket, fiatalot, idősebbet a belépésre, mert senkinek sincs a homlokára írva földi pályafutásának vége.

Az unalom malma.

Irta: Romhányi Sándor, Budapest.

Lapunk legutóbbi számában R. Fucsek Gyula kartársunk fölvetette azt a kérdést, hogy szemléltető — és térképeinket állandóan kifüggesztve tartás-e az iskola, a tanterem, a folyosók falán, vagy csak szükségszerűleg akkor vegyük-e elő, ha tanításunk érdeke megkívánja. Ez a kérdés nehezen dönthető el, mert az érveket pró és contra is felsorakoztathatjuk, a végén pedig még sem leszünk okosabbak tőle. Én például szép új szemléltetőképeimet féltem a megfakulástól, meg is eszi őket a por, a takarítás herce-hurcája is megviseli; no aztán nem utolsó ellenérv a megújulás sem, mely csökkenti a gyermek figyelmét épp akkor, amikor erre a tanításnak szüksége van. Ellenben kétségtelen az is, hogy az állandó szemléltető mégis csak, hogy valami nyomot a gyermek lelkében olyan képekről is, melyekről mi még nem magyaráztunk, ami tehát ösztönszerűleg nyomult a gyermek emlékezetébe és ami természetesen mégiscsak valamelyest megkönnyíti szemléltetésünket. Az sem éppen megvetendő érv a kifüggesztés mellett, hogy némely tanító esztétikai ízlése is a falak díszítése mellett szól. Nos tehát: merre billeg most már az oktatás érdekének igazságmérlege?

Nem igen lehet összehasonlító példát keresni a középiskolák kiakasztott képszemléltetésében. Ezt megokolja a magasabb kulturfokozatu ifjuság ösztönszerű tudományszomja, mely a pusztán a kíváncsiság figyelmét mindenestre tullepi. De még a középiskolákban is óvakodnak attól, hogy állandó közszemlével nehajtsák a malom malmára az érdeklődést, azért évenként többször is megváltoztatják a képek helyét úgy, hogy sorozatonként vándoroltatják osztályról osztályra, folyosóról folyosóra, emeletről emeletre. Így a képek természetesen sohasem válnak megszokottakká, unalmasakká és mire az oktatás sorbeli érdeke megkívánja valamelyik kép kiemelését, az a kép akkor voltaképp már kész alapot talál az emlékezés szintjében.

Ez tehát a közszemléltető állandóságát okolná meg. Ezt azonban az elemi iskola kaptafájára nem lehet ráhuzni. A középiskola ifjusága ugyanis nem kizárólag a tanár magyarázatában lel meg tudományos haladásainak föltételeit, mint az elemi iskolás nebuló, mert a gimnazista, vagy realista, polgárista, már bele van nevelve az önképzés szomjuhozásába és tudományos

haladásának eszközeihez az esetek nagyobb hányadában a maga emberségével jutott. A középiskolás ifjunak ilyenén szemléltetés tehát eleven szemléltető, ösztönszerűleg foglalkoztatja a képzelő és kombináló erőket, tehát a szemléltető sohasem válik unalmasnak akkor sem, ha az a bizonyos kép sohasem kerül is a tanítás kényseredett előterébe. Az elemi iskolás gyermek szemléltető azonban majdnem mindig holt szemléltető ilyen esetben mindaddig, míg a tanító magyarázata nem támasztja alá, ami bizony soká várta magára, néha el is marad és a gyermeki kíváncsi szemléltető a malom malmára kerül, amittől pedig óvni ketti az elemista gyerek.

Az unalom malmának szemléltető példáját nyújtom a nemzeti zászlóban, mely a korcsma cégérében úgy-e mindnyájunkat egészen hidegen hagy. Ki megyen vajjon a zászló cégérében hazafias lelkesedéssel a korcsmába? Senki. A zászló lelkesítő ingere lejárja magát. Épp azért én rendőrhatalóságilag betiltanám, hogy hazafias lelkesedésünk szent szimbóluma cégér legyen.

Nemzeti ünnepek alkalmával a város, a falu föl van lobogóva. Akad olyan buzgó(?) honfi, akinek házán egy hétig is fityeg kint a zászló. Iskolai ünnepélyeken is a gyermekek fölökardázva jönnek iskolába és van olyan lelkes kis hazafi, honleány, akinek gomblyukában, hajfonatában egy hétig is késkedik a nemzetiszínű pántlika. Én bizony ezt megtiltom és az ünnepnapon tul levétem és semmi szín alatt meg nem engedem, hogy a nemzeti szín akár zászló, akár kokárda, vagy pántlika alakjában a mindennapi megszokás unalmára kerüljön. Akinek mindennap van ünnepe, annak soha sincs ünnepe.

Ha május elsején a kocsis lovának szövénnyébe nemzeti színű pántlikát fűz, vagy régen az általános ujoncozás alatt a bevált légény kalpagján heteken át díszlett a dalárda, az más. Május elseje a tavasz ébredésének ünnepe, a honvédelmi öntudat ébredő öröme is ünnepi hangulatba ringatja lelkünket és ha az első must érkezésekor a korcsma ajtaja fölött megjelenik egy napon a zászló, ez is az öröm kítőre jele. Mindnyájan örülhetünk, ha a nemzeti szín az ünnepelés szimbóluma. Mert erre való is. A nemzeti szent jelvénye mindig lehet az ünnep dekoruma, de az ünnep dekorumát nem szabad az unalom malmában agyoncsépelni, különben elfojtja az ünnepet is.

A háboru első éveiben hazafias lelkesedésünk annyira fölbuzdult, hogy elhatároztuk, hogy a reggeli imádság után mindennap el-

énekeltetjük növendékeinkkel az iskolában a Himnuszt, hazafias lelkesedésünk szent zsolozsmáját. És mi lett a vége ennek a felbuzdulásnak? Az, hogy végre valóban ünnepi alkalmakkor elsikkadt benne meghatottságunk szent ihlete.

Ennek hasonló példáját láttuk a proletárdiktatura alatt, mikor az Internacionale proletárdalát minden utcasarkon, minden szusterinas fűtyülte, minden korcsmában, moziban, cirkuszban ezt obégatták és minden verki ezt kornyikálta napestig a proletárok fülébe és végétére is úgy megundorodtunk tőle, hogy emlékeinkben is irtózáttal gondolunk rá.

A vörös színnel is úgy voltunk. A rémuralom állami szimbóluma volt, mely iskolákban és minden középületen állandóan ott lityegett is az új rend féleme mülelkésedést váltott ki az emberekből és az utcafrontok ablakait is vörös papírmaskarával diszítették az emberek, a kertkerítéseket is vörösre festették és divába jöttek a vörös cégtáblák, a vörös villamoskocikák, sőt a proletárizálás kulturáliságára vall az a hivatalos intézkedés is, hogy a budapesti Városliget gyönyörű szökőkútjának természetéből való hatalmas medencéjét is vörös olajfestéssel mázolták be, úgy, hogy a rémuralom bukása után kalapáccsal kellett lefejtetni a vörös mázat. Mi lett vége aztán a vörös szín, a vörös zászló propagandájának? Az, hogy ma nem a csabítás patkányfogója, hanem az elriasztás szimbóluma: minden jóra való ember elkerüli és szalad előle, ha a tűzoltó, vagy mentőkocsi bakján messziről löbögatják a piros zászlót. A következők is piros lámpát tesznek éjjel az ástot gödör elé, hogy senki bele ne rohanjon és a vasut is piros lámpával jelzi a tilost. Szóval: a piros az elszántás jelképe lett.

A német rádióállomások mindennap éjjelkor nemzeti himnuszukkal fejezik be műsorukat. Nemrégiben buzgó magyarok a hazai rádió Stúdiójában is megreklamálták, hogy miért vagyunk mi kevésbé hazafiak a németeknél? A Stúdió akkor azt felelte a buzgó honfiaknak, hogy mi nem akarjuk szent zsolozsmánkat lejáratni, mi ünnepi alkalmak áhítat emelésére tartogatjuk.

Mert való igaz, hogy az összes német rádióhallgatóság abban a pillanatban csapja le hallgatókagylóját, amikor éjjelkor a német himnusz első akkordjait intonálják.

Hát én sem akarom, hogy az én tanítványom hangosan ásitozzon, mikor lekasztom a falról a kutya, vagy a tehén képét és elvisszem a nagytábla elé, hogy no, most beszélni

fogok róla! Szívesen hagyom azonban a falon azokat a képeket, melyekről nem igen akarok, vagy nincs alkalmam róluk beszélni. Az unalom malmát azonban néha megállítom azzal is, hogy kicserélem a falon függő képeket más osztálybeli, vagy raktárba helyezett régebbi képekkel. Ez az érdeklődés megújodása, az unalom malmának tengelykengetése.

A tanító és a párbaj.

A napokban egy rövidke hír látott napvilágot a sajtóban, mely szerint a szegedi kitanfelügyelőség fegyelmi vizsgálatot indított s állásából való elmozdítást helyezett kilátásba egy állami tanító s egyben tartalékos tiszt kártársunknak, mivel becsületbeli ügyét — a mai társadalmi viszonyoknak megfelelően lovagias uton intézte el.

Anélkül, hogy ennek a lovagias eljárásnak előzményeit, okait ismernék vagy kutatók, önkéntelenül felvetődik annak a kérdésnek a tisztázása és eldöntése: vajjon kártársunk ezen cselekedete — a mai viszonyok mellett — oly súlyos-e; magán vagy társadalmi szempontból annyira elítélendő-e, hogy az fegyelmi vizsgálatot s ennek folyamán esetleg állásvesztést vonjon maga után.

A párbaj állami, de különösen vallási szempontból feltétlenül elítélendő, de elítélendő az igazság keresés szempontjából is, mivel az elkövetett igazságtalanságért vagy az elszenvedett sérelmért nem lehet párbaj után elégtételt venni.

Ezen félszeg társadalmi felfogás és szokás ellen leghatározottabban, legerélyesebben s egyúttal legeredményesebben az egyházak küzdenek, akik a fenhatóságuk alá tartozókat kivétel nélkül egyformán szigorú rendelkezésekkel tiltották el végtérvesen a párbajtól.

Másképp van ez az államnál. Az állam is tiltja ezt a még középkorból megmaradt s átplántált igazságkeresést s állami fogházzal sújtja az ellene vétőket, ami azonban súlyosabb kihatással eddig egyetlenegy, tőle függő viszonyban levőre sem volt.

Igaz, hogy a tanító minden egyes ténykedése már hivatásánál és társadalmi állásánál fogva is szigorubb elbánás alá esik s ez helyzetét csak súlyosbítja. Ha nem tesz eleget a ma is divó társadalmi szokásnak s a lovagias elégtételadást megtagadja úgy katonai hatóságával kerül összeütközésbe, mely ügyét becsü-

letügyi bizottság elé utalva könnyen megfoszthatja tartalékos tisztibojjától. Még arra sem hivatkozhat, hogy az állam szigorú büntetéssel sújtja alkalmazottainak összességét, mert más szakmabeli állami tisztviselők, katonatisztek, képviselők stb. hasonló cselekedete eddig sem vont fegyelmi vizsgálatot maga után. Az ilyen kétféle mértékkel osztott igazság lehetetlenné teszi a tanító társadalmi helyzetét, súlyos sebeket ejt a tanítóság prestisén s társadalmi állásán, mely ma már még van s amelyet sokszor igen sokan szeretnének különböző okokból meg nem lévőknek feltüntetni s ahol lehet a tanítóságon egyet ütni.

Nem tudjuk, törvény erejében gyökeredzik-e az elmondott esettel kifolyólag a fegyelmi eljárás megindítása, vagy csak a tulbuzgóság gyümölcse az, egy azonban biztos — a párbaj intézménye ellen küzdeni kell mindenkinek egyformán az egész vonalon.

Eppen ezért lépjen fel az államhatalom teljes súlyával az ellen a járványszerű betegség ellen, de egységes igazsággal. Kivétel nélkül egyforma szigorral mérje ki büntetését az ez ellen vétőkre, de kivételt ne tegyen, mert ezzel nagy erkölcsi kárt okoz a társadalom egyes rétegeinek.

Tanügy

Tanítási tervezet.

„A madár fiaihoz“ c. vers tárgyalásához.

Vázlat:

1. A hasonlat fogalma.
2. A költemény a) szó szerinti —, b) átvitt értelmű tartalma.
3. Az egész költemény miért hasonlat?
4. Vonatkoztatás a jelenre. —

A multkor Jóska haragjában ki akarta repíteni az iskolából Matyit. Megtehette volna? Gyermek, emberek, a pusztá erejükkel tudnak-e repülni? Petőfi S.-nak „Füstbe ment terv“ c. versében olvashatjátok, hogy, midőn Petőfi szüleinek kis szobájába toppant, anyja repült feléje. Hogy értsük ezt? Az a gyorsaság, a mellyel anya a fia elébe ment, mihez hasonlított?

Igazi néven jelölte meg Petőfi anyjának cselekedetét? Minek a nevével jelölte meg azt? (A hasonló cselekvés nevével.)

Arany János „Toldi“ c. gyönyörű költeményében azt írja, hogy a farkas Miklóssal új csatára ment *köszörült* fogakkal. Ki köszörültetné ki a fogát? Hát hogy értsük ezt a kifejezést? (Olyan élesek a farkas fogai, mintha ki volnának köszörülve). A fogak milyenségét az igazi, a valódi néven jelölte meg Arany János? (A hozzá hasonló nevével.)

Hallottátok-e már, hogy a világháboruban minek mondták a magyar huszárt? (Vörös ördög.) Talán rossz ember volt a magyar huszár? Hát miért mondták „ördög“-nek? (A másvilágra juttatta, ki a csatában kardja elé került.) Igazi néven nevezték e vitéz katonát? (A hozzá hasonló nevével.)

Gyermek, az elébb mondott három esetben a cselekvést, a tulajdonságot, a személyt nem az igazi a valódi, hanem a hozzájuk hasonlóak a nevével jelölték. Ha a dolgokat nem a valódi, hanem a hasonlóak a nevével jelöljük, akkor hasonlatot mondunk. Mikor mondunk hasonlatot? Tudtok-e hasonlatot mondani?

Ma oly költeményt fogunk olvasni, mely végig hasonlatot. Keressétek ki „A madár fiaihoz“ c. verset! Olvassuk el az első szakaszt! Kikről olvastunk? A madár mire hívja fel fiait? (Ne csüggedjenek, énekeljenek vig, vagy szomorú dalokat).

Olvassuk a második szakaszt! Mi tette csüggedté a kis madárkakat? (A vihar, mely szédülta rejteküket, házuakat). Bánatukban egyesek mire készültek? (El akartak hagyni házujukat). Szabad-e ezt tenni? Miért nem? Tehát csak mely vidéken énekeljenek?

Olvassuk a harmadik versszakot is! Mit énekeljenek meg a madárkák? (A dicső multat, a szebb, jobb jövőt). Miért ezekről énekeljenek? (Mert e daloktól hamarabb derül fény a bus-jelenre).

Még a negyedik versszakot is olvassuk el! Ebben a versszakban mire figyelmeztetik a kis madarakat? (Az ősi házuakat, fészket, melyet bár össze-vissza tépet, a vihar, el ne hagyják).

Mit mondtam tanításunk elején erről a költeményről? (—, hogy az hasonlat). A költeményben szereplőket ennélfogva igazi nevükön jelölték meg? A madár kicsoda? (A költemény ősz írója: Tompa Mihály). A kis madarak? (A költő ifjú társai). A nagy vihar? (A szabadságharc). Az ősz költő mire biztatja ifjú társait?

—, hogy ne csüggedjenek, hanem vidítsák meg a szomorú jelent azzal, hogy a dicső múlt és az eljövendő szebb időkről emekeljenek. (Ezt a rövidre fogott tartalmat írka is iratjuk.)

Most még csak azt mondjátok meg, hogy miért hasonlattal írta meg Tompa M. ezen költeményt? —, hogy bajba ne jusson! A szabadságharc leveretése után az országot ellepő osztrák hivatalnokok, kik nem tudtak jól magyarul, a költeménynek csak *szösszerinti* tartalmát értették meg, de annak *átvitt, hazafias* tartalmát nem. Tényleg azt hitték, hogy valamilyen madár beszél a fiához. Ha az *igazi*, az *átvitt* tartalmát is megértették volna, biztos, hogy e hazafias költemény miatt Tompa M. börtönbe jutott volna.

Mikor írta Tompa M. ezt a költeményt? Az akkori idők mennyiben hasonlítottak a mostaniakhoz? A költeménnyel mi volt T. M. célja? (Fentartani, élesztani a magyarságban a jobb jövő iránti reményt). Ma van-e erre szükség? A jobb jövő előkészítésében ti hogy vehettek részt? (—, ha munkánkat, kötelességeinket a lehető legjobban végezzük el.) Megtegyétek, mert való igaz, hogy csak egész Magyarország mennyország!

(A még hátralevő időt a költemény szép olvasásának begyakorlására fordítjuk.)

Blickling Antal.

A III. egyetemes

tanügyi kongresszus.

A III. egyetemes tanügyi kongresszus előkészítő-bizottsága a Ferenc József Tanítóképző Házában tartotta ülését Kornis Gyula dr. elnök lésevel. Jelen voltak: Sebestyén Stetina Ilona, Mosdóssy Imre, Barkát Mária, Prágai Mária, Hoffer Imre, Schoditsch Lajos, Lázár Kálmán, Jovica J. Sándor, Schiotanz Armin, Holló Károly, Ispanovits Sándor, Sólyom János, dr. Böhm Dezső, Molnár János, Avar Gyula, Eder Jenő, Tóth Arpad, Vég József, Párvy Endre, Ólveczky Pál, Háros Antal, Petrides Jenő, Novágh Gyula, Csontos Győző, dr. Nagy Pál, dr. Laurentay Vilmos, Herodek Károly, Stelly Gizella, Barton Imr, dr. Maday Gyula.

Simon Lajos főtitkár beszámol az Elnökség eddigi munkásságáról. Bejelenti, hogy a Kongresszust a közoktatásügyi miniszter tízezer pengőnyi támogatásban részesztette. A különböző törvényhatóságok, egyházi hatóságok 80—200

pengő segélyt utaltak ki a kongresszus céljaira. A kereskedelmi miniszter pedig július 2—8. közötti időre féláru vasúti kedvezményt biztosított a kongresszus tagjainak.

Vitéz Papp Gyula titkár a szakosztályok munkásságát ismertette. A szakosztályok 14 csoportban, 20 osztályban és 4 alosztályban munkálkodnak. Teteleik felölelik az egész magyar közoktatásügyet. A Tanítóképzőintézeti Szakosztály elnökevé Párvy Endre igazgatót, az Ipariskolai csoport elnökevé Schoditsch Lajos igazgatót, főtitkárrá Áfra Nagy János tanárt, az Iparostanonciskolai alosztály elnökevé Barton Imre igazgatót, az Ipariszakoktatás elnökevé S. Hoffer Imre mérnök, tanárt választották.

Osztis Béla a Rendező-bizottság eddigi munkáját és terveit ismertette. Az Előkészítő-Bizottság elhatározta egy „Kalauz” kiadását, mely hivatva lesz a Kongresszus üléseit, az elszállásolást, az étkeztetést, szórakoztatást kiállítás módozatalt ismerni.

Általános tetszéssel fogadta az Előkészítő-bizottság egy oly szövetség gondolatát, mely az összes szétszórta működő tanügyi egyesületeket egy szövetségbe tömörítene.

Szociális ügyek.

Tanítói Otthonunk ügye.

A Szólnokon felállítandó „Tanítói Otthon”unkra újabban a következő iskolák és kartársak küldöttek bizonyos összeget, mely ismételen tanújelét adja a kartársi együttérzésnek.

Vanpák kartársak, kik igazán a szívükön viselik a „Tanítói Otthon” ügyét, mert a f. tanévben már kétszer-háromszor is küldöttek be bizonyos összeget.

Ily lankadhatatlan buzgalom hason az mindnyájunkat, akkor munkánkat bizonyosan siker fogja koronázni.

36. Havihozzájárulása a jászárokszállási áll. tanítótestülettől: Thiel Bernát, Lótos Ferenc, Blénassy B. Páll I. Gyulai E. urak és Lótos Ferencné úrhölgy 1—1 P. összesen: 6 P.

37. Dévaványa Sártói áll. el. iskola iskolánkivüli előadása 18 P.

38. Jászárokszállás—Agói áll. el. iskola gyermekelőadás jövedelme 14 P. 60 fill,

39. Kisújszállás—Turgonyi áll. el. iskola táncmulatsága jövedelme 60 P.

40. Kiss Arthúr úr iskolánkivüli előadásainak és vezetői tiszteletdíjának összege 23 P.

41. Harajda István közs. tanító úr Fegyvernek—Örményes pusztáról az ott megtartott táncvizsga 30 százalék jövedelme 9 P. 10 fill.

42. Gecse János úr Cibakházáról a műkedvelő előadás 20 százalék jövedelme 10 P.

43. A cibakházi áll. iskola tanestülete által rendezett színelőadás jövedelme 20 P.

44. A karcagi ref. tanítótestület Partaloczi ünnepélyének jövedelme 54 P. 87 fill.

45. A Jászberény VIII. ker. áll. iskola tanítótestületének iskolánkivüli előadásának jövedelme 24 P.

46. Sárkány Erzsébet tanítónő úrhölgy iskolai műkedvelő előadásának jövedelme Kisújszállás—Kontói iskolái 10 P.

47. Jászárokszállás áll. tanítótestület május havi hozzájárulása 22 P.

48. Jászárokszállás külterületi áll. tanítótestület május havi hozzájárulása 6 P. Összesen: 277 P. 57 fill., mely összeg ismételen igazolja, hogy eddigi munkám nem volt hiabavaló, a kartársak nagy része megértett és megértette önmagát.

Hogy az eddigieket még fokozzuk, a kedves kartársaim figyelmét szabad legyen valamire felhívni, különösen azokét, kik eddig csak egy gyenge mosollyal elsiklottak az ügy felett, — hogy közeleg az iskolai év vége, akkor többé-kevésbé minden iskola évről ünnepélyel fejezi be az iskolai évet. Tegye ezt meg minden iskola és az évről ünnepélyek tiszta jövedelmét küldje be a „Tanítói Otthon”-unk javára.

Ez az én szegény kérésem, hiszem, hogy siker is fogja koronázni s akkor az eddigi összeg meg fog kétszereződni.

Nagyobb lépésekkel haladjunk a cél felé!
Hamarabb célhoz érünk!

Isten segítsen bennünket!

Kartársi üdvözzel!

Dunaháti Mészáros Gyula
a vm. Tanító Otthon II. sz.
propaganda bizottság igazgatója.

Járasköri gyűlések.

A szolnoki járaskör a rendes évi gyűlését április 19-én Szólnokon a polgári leányiskolában tartotta. A kartársak igen szép számban jelentek meg.

A gyűlést Ferenczy Kálmán elnök nyitotta meg, üdvözölte a megjelent vendégeket és a kartársakat.

Az első pontban az elnök terjesztett elő határozati javaslatot a nyolc osztályú népiskolára és a tanítóképzés reformjára.

A második pont Magyar Gyuláné szolnoki újárósi áll. el. iskola tanítónő úrhölgy előadása „Tükörképek az iskolából”.

Könnyed, érdekes és megkapó megtörtént dolgokat tár fel, illetve jelent meg az iskola életéből s az egyes gyermekek életéből.

Az igazán értékes és érdekes előadásért a járasköri gyűlés elismerésért jegyzőkönyvi halás köszönettel fejezi ki.

Az elnök röviden előadja és megindokolja úgy a maga, mint a két jegyző lemondását s megköszöni úgy a maga, mint a két jegyző nevében az eddigi bizalmat s kéri a felmentését a lemondottaknak.

A járaskör a felmentést megadja és a lemondásokat elfogadja.

A megjelent új választás után elnök lett: Novothny Jenő, jegyzők lettek: Tobel Ferenc és Polónyi Rózi. pénztáros lett: Müller Lipót. A választás után Tobel Ferenc tartott előadást: „Mit tehet a tanító az erkölcsvédelem érdekében” címmel. Amelyért a járaskör halás köszönetét fejezte ki.

Keszthelyi István vm. elnök a megjelent kartársakat buzdítja, hogy a III. egyetemes kongresszuson minél számosabban jelenjenek meg, mert a tanítókat érdeklő s évtizedekre előre kiható dolgokat fog a III. egyetemes kongresszus tárgyalni.

A gyűlés után közös ebéd volt s a késő délutánig a fehér asztal mellett vig eszmecsere folytattak a megjelentek.

dmgy.

Hivatalos rész

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kir. tanfelügyelője.
2411—1927 sz.

A Népmívelés Tek. Szerkesztőségének

Szolnok.

Szives közzététel végett értesítem tisztelettel, hogy a mohácsi fogadalmi templom javára előbbi átiratom óta újabban a köv. iskolák az alább megjelölt összeget küldötték be hivatalomba.

Szolnoki IV. ker. újárósi áll. el. isk. 8 P
Kunszentmártoni belterületi — — 8 P 25 f.
összesen — 16 P 25 f.

Az összeget rendeltetési helyére juttattam.
Szolnok, 1927 április 7.

A hiv. főnök megbízásából:

Dr. Kovács János,
kir. tanfelügyelő.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kir. tanfelügyelője.
2412—1927. szám.

A polgári, gazdasági és elemi iskolák
Tek. Igazgatóságának l.

A magyar parlament 60 éves évfordulója alkalmából „A Magyar Országgyűlés Története” címen olyan nagyszabású történelmi munka jelenik meg, amely úgy tartalom, mint külső formák tekintetében méltó lesz a magyar nemzet legnagyobb politikai intézményéhez.

A szellemi iránya, tartalma mindennemű pártpolitikától mentes, az egyes korszakok írói mindent elkövetnek, hogy az emberileg lehetséges legszigorubb tárgyilagossággal mutassák be a magyar parlament szereplőit és a magyar politikai élet eseményeit.

A könyv megírására az ország legjobb tollú publicistái, hazánk közelmúltjában legjáratosabb történészek vállalkoztak, a diszkrét előszavát Zsitvay Tibor, a képviselőház elnöke írja.

A mintegy 600 oldalas diszkrét felőleli a magyar parlamenti élet minden fontosabb mozzanatát és közölni fogja a szereplők arcképeit is s a 60 esztendősi jubileumát ülo magyar népképviselőnek olyan emléket állít, mely n magyar iryadalomban eddig egyetlen, de a világirodalomban sem igen akadunk párjára.

Felkérem a tek. Igazgatóságot (az elemi iskoláknál különösen a nagyobb iskolák igazgatóit), hogy ezt az értékes, korszakos jelentőségű és tanulságos történelmi művet, ha csak lehetséges, a legközelebbi költségvetés keretében beszerzésre előirányozni és a tanári, illetve tanítói könyvtár részére beszerezni sziveskedjék.

Szolnok, 1927 április 7.

A hiv. főnök megbízásából:

Dr. Kovács János,
kir. tanfelügyelő.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kir. tanfelügyelője.
3089—1927. sz.

Valamennyi el. isk. tek. Igazgatóságnak.

A vk m ur 1927. é. 33.322. VII. sz. rendelete szerint a gazdasági tárgyak tanításának a gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolákban való intenzívebbé tétele érdekében a m. kir. földművelésügyi miniszterrel urral egyetértőleg tanítói tanfolyamok rendezését. Ezen tanfolyamokra való felvételre a „Hivatalos Közlöny” és a „Néptanítók Lapja” legközelebbi számában megjelenő pályázati hirdetményt bocsátotta ki. Felhívom Cimet, hogy utasítsa a gazdasági tárgyakat tanító oktatókat, hogy e tanfolyamra föltlenül jelentkezzenek.

Mivel tudomásomra jutott, hogy több helyen nem azon tanítók tanítják az gazdasági továbbképző népiskolában a gazdasági tárgyakat, akik tanfolyamot végeztek, hanem még mindig jogositvány alapján történik ezen tárgyak tanítása, azért nyomatékosan figyelmeztesse érdekeltéket, hogy jövőben jogositványt csak az esetben adok ki, ha az illető iskolánál gazdasági tanfolyamot végzett tanító nem működnek, illetve a gazdasági tárgyak tanítását egyedül ellátni nem tudná.

Egyben a jövőben kérendő jogositványoknál nyomatékosan figyelmeztesse az érdekeltéket, hogy az előirt (2 év) határidőn belül feltlenül tartoznak valamely gazdasági tanítói tanfolyamon részt venni és ott a szükséges képesítést megszerezni.

A kérvények az előirt módon legkésőbb f. hó végéig hozzám küldendők be.

Szolnok, 1927 május 11.

Bihary István s. k.
vez. kir. tanfelügyelő

Könyvismertetés

Vezérkönyv, a beszéd és értelemgyakorlatok tanításához.

Az új tanterv sok nehézség elé állította a tanító-ságot. Különösen a beszéd és értelemgyakorlatok tanításánál érezzük, hogy ehető szükségünk van tanácsadóra. Már régen vártunk ilyenre, míg végre megérkezett. Itt fekszik előttünk a 276 oldalas vezérkönyv, az I. osztály beszéd és értelemgyakorlatainak tanításához. Már terjedelme is olyan, amilyen még nem jelent meg vezérkönyv-irodalmunkban. A Kir. Magyar Egyetemi Nyomda adta ki s öitöztette a tartalmát megillető díszes köntösbe.

A könyv Kőrösi Henrik és Quint József szerkesztésében megjelenő Népiiskolai egységes vezérkönyvek sorozatának egyik kötete, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur megbízásából Quint József

és Dródy Gyula írtak. Sokat vártunk a két neves pedagógustól, de ez a munkájuk mégis meglepetés számunkra, mert olyan vezérkönyvet adtak kezünkbe, mely a tanterv minden egyes tételének feldolgozásánál, elmélettel és gyakorlattal igazolt irányítónk lehet.

A könyv első részében a beszéd és értelemgyakorlatok tanításának elméletével foglalkozik, melyből egész új és derűlt világ tárul elénk. Bizonysos, hogy ez a rész sok kártársunkat fogja felszabadítani a bizonytalanság érzete alól, mert határozott irányt szab a tantervi anyag kiválasztási és feldolgozási módjának. Ugy az osztott, mint az osztatlan iskolák óráról-órára kidolgozott tanmenete helyi tanmenetünk elkészítésénél lesz szinte nélkülözhetetlen útmutatónk.

A könyv tulnyomó része s egyben megbecsülhetetlen értéke, a gyakorlati rész. Ebben hetven kidolgozott tanítási tervezet, itt-ott részletes vázlat alakjában tárul elénk az egész évi anyag, időrendi sorrendben. Ezekben a tervezetekben megtaláljuk a módját annak, hogy az egyes tanítási tételek keretében miként férközhetünk gyermekeink értelmi-, érzelmi- és kedélyvilágához.

Minden egyes tanítás előtt gondolatokat ébresztő leírások vannak, melyekkel a szerzők előbb magát a tanítót vesetik be a tanítandó anyag gondolatkörébe. Ezekben a részekben rámutatnak arra, hogy mikéle kapcsolatban van az új anyag a gyermek lelkével s később színes és vonzó leírásokkal, magával a tanítóval is megszerettetik azt az anyagot, mellyel foglalkoznia kell. Ezek a részek, meg a tervezetek később elhittett s konkrétumokhoz kapcsolt sok-sok értékespedagógiai gondolat, a hat-hét éves gyermek egész nevelésánál nyújtja.

De nemcsak betűkkel kifejezett gondolatok, érzelmei tömegei vannak e könyvben, hanem, nyússág, mozgó, életet lehelő, beszédes rajzok sokasága is, melyek a tanításokkal kapcsolatban a táblára onnan meg a gyermek papírosára kerülnek. Könnyű, leheletszerű ákum-bákumok, mégis kifejezők. Szinte csalogatják a tanítót arra, hogy beszélgetés közben a táblára vessen azokat. És oda is vetheti, mert olyanok, hogy mincén tanító le tudja rajzolni. A kiadó áldozatkésztségére vall, hogy színes mellékletek is ékesíthetik a könyvet. Ezekkel a szerzők arra adnak példát, hogy miként bánjon a tanító a színes krétával.

A tervezeteket sok-sok hangjegyzett dal és zsongó-bongó, az érzelmei és hangulatok mélyítésére szolgáló rímek szövögetik körül. A tanterv I. osztályos kézimunka mindenütt a beszélgetésekhez simul s felkeltett hangulatok indítják a gyermeket a legegyszerűbb anyagokból való alkotásra.

A könyv át tanulmányozása után nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy ez a könyv a beszéd és értelemgyakorlatok tanításának teljesen új s az igazi cél felé haladó, honosítja majd meg iskolánkban s az a tanító, aki igazi nemzetnevelő munkát akar végezni, aki az új tanterv szellemét és anyagának a gyakorlatban való keresztülvitelét lépésről-lépésre haladó, módszeresen kidolgozott mintaleckékben akarja tanulmányozni, aki a modern pedagógia elveit a gyakorlatban érvényesíteni akarja, aki a tanítás művészetében magát tovább akarja képezni, aki munkáját meg akarja könnyíteni, az nem nélkülözheti ezt a vezérkönyvet.

Hisszük, hogy az I. osztály vezérkönyvét nemcsak a tanító fogja a II. III. IV. osztály beszéd- és

értelemgyakorlatainak vezérkönyve is, melyet ezután még nagyobb érdeklődéssel vár a tanítás művészetében tökéletesedni óhajtó magyar tanítósg.

A több mint tizenhét irnyi terjedelmű kötet ára 9 P 20 fillér, megrendelhető a Királyi Magyar Egyetemi Nyomdánál. Budapest, VIII. Museum körút 6. sz.

Aki a vezérkönyvsorozatot az iskolai igazgató aláírásával láttatozva megrendeli, annak azt a kiadóhivatal részletfizetésre is megküldi.

A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III. és IV. osztályban.

A III. és IV. osztály tanítója nagy probléma előtt, mikor a „természetrész” órára készül.

A tanterv „természetrész, gazdaságtan és háztartástan” címen foglalja össze azt az anyagot, amelyet a természet világból megismereteni kíván, s pontosan felsorolja az őszi, téli és tavaszi időszak tanítási anyagát.

Ilyen felsorolást találunk pl. a tantervben: Téli időszak a kutya, a macska, a ló, a tyúk stb. (L. III. o.)

Ezzel szemben ezen tárgyak tanításának célja „az ember és a természet egymáshoz való viszonyának megismerése”, a gazdasági élet körében a reá kedvező természeti jelenségek felhasználását, a természet káros hatásai ellen való védekezést jelöli meg. Ehhez hozzájárul természetismeret, a hazai föld, a tisztesség, becsületes munka, gardálkodás megszerettetése, a vallásos érzület megszilárdítása.

Vajjon hogyan ériük el ezt a célt ilyen sablonos természetrajzi tétel tanítása közben, mint pl. a kutya, a ló stb.

És éppen ez az, ami problémává teszi a tanító előtt a természetrajz tanítását. Miért, mit (mennyit) s hogyan tanítsuk, hogy a kívánt célokat elérjük. Kétségtelen, hogy az eddig (magasabb osztályokban) követett eljárások nem célravezetőek. Valahogy olyanformán áll a dolog, hogy természetrajzot kell tanítanunk, de úgy hogy az beszéd és értelemgyakorlat legyen s beszéd és értelemgyakorlat legyen s beszéd és értelemgyakorlatot, hogy az természetrajz legyen.

Sok gondot és tépelődést okoz a lelkismeretes tanítónak a készülés, amíg világosan meg tudja adni a miért, mit, hogyan? hármaskérdésre a pontos feleletet.

Est a gondot, tépelődést van hivatva enyhíteni az a vezérkönyv, amely nem régen hagyta el a sajtót. Quint József, Stelly Géza és Stollár László „A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III. és IV. osztályban” címen, a m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter megbízásából vezérkönyvet írtak. Mikor kezembe került ez a 200 oldalas, csinos kiállítású könyv, kíváncsian lapoztam át: vajjon hogyan tudják a szerzők megoldani, a fent említett nehéz problémát a vajjon hogyan tudják elgondolásukat egy valóban használható vezérkönyv formájában átadni a tanító-ságnak? Lapozgatás közben kíváncságotom érdeklődésre változott s mikor átolvastam a könyvet betettem, az volt a meggyőződésem, hogy egy hűségpótló munkával, a jelenlegi zűrzavaros könyvek mellett irányt mutató vezérkönyvvel lett gazdagabb tanügyi irodalmunk.

A könyv első részében a szerzők helyes kifejezéssel megmagyarázzák, hogy miért más a természetrajz tanítása az elemi iskolában, mint a középiskolában. A népiskola alsó tagozatában csak a népies megismerés van helyén, a felső tagozatban a rendszeres tanításra is törekedhetünk. A természet egységét gazdasági viszonylatokaként az elvont szét ezen a fokon. A részleteket helyezzük el az egészben a megfelelő helyre. Az élet diktálta szempontok, nem pedig a tudomány rendszeréről követelményei szerint vizsgáljuk azokat.

Valóban megszívlelendő a „Megfontolni valók” c. fejezet, amelyben az anyag időrendi beosztására, a tanításra való előkészületre az anyag kiválasztására, a módszeres feldolgozásra, a szemléltetésre, a kirándulásokra vonatkozólag kapunk hasznos utmutatást.

Legfontosabb része a könyvnek: Tanmenet, — külön a III. és külön a IV. oszt. részére. Sőt mi több az osztott és részben osztott s az osztatlan iskolák számára külön-külön feldolgozva. Nemcsak a címek száraz felsorolását találjuk itt, hanem „Anyagvázlatok és tanítási tervezetek” c. alatt minden egyes óra anyagának részletes felsorolását.

De minden ismeretnél szebben beszél, ha felülművel valahol a könyvet s ide iktatok néhány sort: Pl. a 70. oldalon ez áll:

December. 1 hét. — A lórol.

„Tanítjuk, mert városban, falun egyaránt segítőtársra a munkában az embernek és nemzetgazdasági szempontból is nagyjelentőségű.

Igát von, hintót húz, a katonát szolgálja. Szolid, értelmes állat. Rugóssá, vaddá csak rossz bánásmód mellett válik.

Csak növényt eszik. De abból sokat. Fűvet, szénát, zabot, abrakot. Ha nincsen dolga, a legelőn legel. Mozgékony, husos ajkával olyan ügyesen tépi a fűvet, hogy a gyökereit nem tépi, nem rántja ki. Reszelős zápfogaival asztán megőrli.

Karcus, inas lába sok fáradtságot elbir, — kitartó. Patája szaruból van. Arra verik a patkót. (Miért? hogyan patkolják?)

Kedves állat a fia, a kis csikó. Eleinte az anyja emlőjéből szoptatja.

A hegedűvönő szőre a ló tarkából készül. Lőszőrből takarót, derékajlat csinálnak. A bőrből czizmát. Ennek a tisztá állatnak a husa is izletes.

Figyeltessük meg: Hogyan hajtja le magáról a legyet? Hogyan iszik? Mit csinál, ha zajt hall? Hogyan patkolják? Nézd meg jól a száját.

Amint látjuk a mié? és mit, (mennyt?) kérdésre teljesen kielégítő választ adnak a szerzők. Ugyanezt megtaláljuk minden óra anyagánál.

A hogyan kérdésre az egyes típusok részére kidolgozott tanítások, vagy vázlatok adnak feleleteket. A lónál pl. csak vázlatot találunk. Ez is kétféle: „A tanítás vázlatos felépítése falun. A tanítás vázlatos felépítése városban”. A szerzők, mint látjuk még azt sem hagyták figyelmen kívül, hogy ugyanazt a tárgyat másképpen kell tanítani falun és másképpen kell tanítani a városban. Mindkét cím alatt tanítási vázlatot találunk, ami szakembereknek éppen elegendő.

A természeti és gazdasági ismeretek tanításánál azt hiszem éppen abban hibáznunk legtöbbször, hogy túl sokat akarunk megtanítani. Nem tudjuk magunkat kivonni a „természetrajz” halása alól s bele bocsát-

kozunk oly részletek tárgyalásába is, amelyek részben nehezen értethetők a gyermekeknek, részben célunk elérése szempontjából feleslegesek is. Ez a könyv visszatért attól. A szerzők komoly megfontolással válogatták össze a tanítandó anyagot, a gyermek értelméhez (szemlélteti köréhez) szabták.

Sok rajz is díszíti a könyvet. Nem művészi illusztrációk, hanem a táblai rajzolással felhaaználható ábrák. Teljesen egyszerű mondhatnám primitív rajzok, amilyeneket mindenki rajzolhat, még az is, akinek nincs különös tehetsége a rajzoláshoz, sőt mi több, még a gyermek is le tudja rajzolni s füzetében megörítheti képekben a tanítás részletét.

Azt hiszem, ma, amikor még vitakozunk, tapogatózunk a természeti és gazdasági ismeretek tanításának terén nagyon jó szolgálatot tesz ez a könyv. Részletes tantervi tudósítás hiányában majdnem az egyetlen, amire támaszkodhatunk.

Budapest, 1927. április hó.

Vanitsek Rössö s. k.

Dr. Fodor Ferenc: A magyar elemi népiskolai földrajzi oktatás. (Népiskolai egységes vezérkönyvek.) 2. Szerkesztik Körösi Henrik és Quint József. Kiadja a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda.

Az elemi népiskolák számára a múlt tanév folyamán kiadott új tanterv olyan követelmények elé állította a magyar tanítói kart, amelyek egyes tárgyak anyagában és az összes népiskolai tárgyak módszerében is teljesen újak az eddigi tantervvel szemben. Az új tanterv alapján való oktatás nehézségeit méginkább fokozza ama körülmény, hogy a tantervi utasítások még mindig nem jelentek meg.

Az egyes tárgyak tanításának módszerében azonban különböző mértékben mutatkoznak a nehézségek. Legerősebben megváltoztak a követelmények a beszéd és értelemgyakorlatok tanításában, valamint a földrajzi oktatásban. Az utóbbi nemcsak új célt és tartalmat kapott, hanem tanításában még azzal a nehézséggel is számolni kell, hogy a földrajznak mint tudománynak a módszere, tárgyköre is erős változáson ment át az utolsó évtizedekben. Mindezek a megfontolások arra készítettek a közoktatásügyi kormányt, hogy a hivataltantervi utasítások megjelenése előtt gondoskodjék olyan egységes vezérkönyvsorozat kiadásáról, amelyek egységes elgondolásban, az új tanterv szellemében, az illető szaktudomány jelenlegi állásának és a modern didaktikai követelményeknek megfelelően vezetik be a magyar tanítói kart az új tantervnek megfelelő oktatásba. Az egyes kötetek megírására a legjobb szakembereket, s lehetőleg azokat kértük fel, akik az új tanterv elkészítésében résztvettek, s annak tantervi utasításait írják.

Igy írta meg Fodor Ferenc dr. egyetemi m. tanár a földrajzi oktatás könyvét. Alig is mondható ez már vezérkönyvnek, mert a földrajzoktatásnak nemcsak módszeréről, anyagáról, beosztásáról nyújt teljes anyagot hanem tájékoztatja a tanítókat magáról a földrajz, tudomány lényegéről, mai állásáról, megismeretéről a modern földrajzi oktatás alapgondolatával a szűlföld és honismeret fogalmával.

Rövid tartalma a következő: 1. A modern földrajz és az iskolai földrajz, 2. A földrajztanítás célja,

3. A földrajztanítás módszere, 4. A tanítás anyagának módszeres és részletes feldolgozása I—VI. oszt.-okban, 5. A tananyag felosztása, 6. A tanítási vázlatok, 7. A tanítás geszédésezei.

Nehéz volna eldönteni, hogy ezen fejezetek közül melyik a, melyiknek ismeretere égetően sürős szükség volna az új tanterv nehézségeivel küzdő tanítói karnak. A tanítás elé teljesen új célokat tűz ki, a tanterv szellemének megfelelően, a szerző. A földrajzi oktatás módszerének fejtegetése új világot tár fel a tanító előtt: a honismeretét végtelen fontosságát, értékeit a tanításban; s reá mutat a honismeretre mint minden további földrajzi tanítás alapjára. Teljesen új világításba helyezi a földrajzi oktatás módszerét, amikor alapjául jelöli meg a megfigyelést, a szemléletet, az okadatolást és a földrajzi elemek együttesének érzékeltetését, a közigazgatási egységek helyett, a természetes tájak tanítását, topografia helyett a földfelszíni éle ismeretének nyújtását.

A földrajztanítás anyagának ismertetésében nemcsak új szempontokat, hanem új anyagot is nyújt, egységesen rendszerezi azt a földrajzi anyagot, amelyet régi, rossz tankönyveink valóban káosszá változtattak. Anyagkiválogatása tökéletesen számol a követelményekkel, de együtt az iskola lehetőségeivel is. A tanítási anyag összeállításában figyelmet fordít a szerző arra is, hogy a régi tantervben még fel nem vett anyagot részletesebben tárgyalja meg, s így egyuttal kézikönyvé is válik a tanítóknak.

Bár a népiskolai tantervi utasítások talán már a közel jövőben fogeljennek a vezérkönyv ezek mellett is nagy hivatást fog teljesíteni, mert annak kiegészítője, magyarázója, s éppen olyan anyagot tartalmaz, amelyre a legnagyobb szüksége van a tanító karnak, de amelyet az utasításokba foglalni nem lehet. E vezérkönyv anyagának ismerete nélkül elképzelhetetlen ma a népiskolai földrajzi oktatás, Ezért Fodor Ferenc vezérkönyve valóban nagy úrt fog betölteni népiskolai oktatás-ügyünk terén.

Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti fejlődése. Kiadta a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. Budapest, 1926. 84. l. Ára 3 P.

Minden tanítónak és gyakorlati nevelőnek, ha mindennapi munkáját tudatosan akarja végezni, a tanítás módszerét alaposan ismernie kell. A módszert azonban csak az ismeri, aki nemcsak a tanításban követendő lépéseket (fokozatokat) tudja, de aki tisztában van azok elméleti hátterével is. Elméleti hátter nélkül a fokozatelmélet csak üres és merev séma. A tanítási módszer elméleti hátterét a tanítóképző intézetekben a tanítói pályára készülő jelölt, az idő rövidsége miatt, nem kaphatja meg. Mint működő tanító sem szerezhette meg, mert neveléstudományi irodalmunk olyan munkával, amely a népi tanítás módszerével tüzetesen foglalkozik, eddig még nem rendelkezett. E hiányt szüntette most meg a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda azzal, hogy Népiskolai Egységes Vezérkönyvek című vezérkönyvsorozatot Molnár Oszkár tanítóképző-int. tanárnak ismert ped. irónak és szerkesztőnek a tanítási módszer fejlődéséről írt könyvével indította meg. E könyv nyolc fejezetben megadja mindazt, amit a módszerről minden gyakorlati nevelőnek tudnia kell. Az első fejezetben a szerző tisztázza a tanítási módszer

fogalmát; a másodikban elmondja hogyan tanítottak a 19. század elejéig; a harmadik és negyedik fejezetben világos képet ad Herbart és Ziller módszereleméről: Az ötödikben Rein s különösen Dörpfeld tanítási módszerével foglalkozik, míg a hatodikban bemutatja a módszerrel szóló legmodernebb fejtegetéseket, Sallwürk módszerelemét. A hetedik fejezetben a történeti áttekintés összefoglalása által megadja a népiskolai tanítás egész felolvasának magyarul legaprólékosabbi leírását. Végül a nyolcadikban megmutatta a tanítás további fejlődésének lehetőségeit. Molnár Oszkár ezt a különben nehéz tárgyat mindvégig lebilincselő módon tárgyalja. Könyvének belső, tartalmi értékét emeli a forma tökéletessége. A legelvontabb részleteket, a tanítás pszichológiai és logikai folyamatának legbonyolultabb részeit világosan, könnyen érthető módon tudja kifejezni. Könyvéből mindenki teljes képet nyer a tanítás processzusáról. Fejtegetései mélyen belevágnak a tanító mindennapi gyakorlati munkájába. Aki nem képesen, hanem öntudatosan akar tanítani (s ki ne törekednék erre!), az könyvében megbízható kalauzt, s megbecsülhetetlen segítőt kap. Tanulmányozását melegen ajánljuk.

IRODALOM

„Magyar ünnep” a címe annak a valóban hézagot pótló havi folyóiratnak, mely Fungács Béla áll. el. népiskola igazgató-tanító és Vicsay Lajos polg. iskolai tanár szerkesztésében jelenik meg. A „Magyar ünnep” iskolai ünnepélyeket előkészítő havi folyóirat. A szerkesztők célja, hogy a tárgyaló foglalkozók bevonásával egy olyan vezérfonalat adjon a népnevelő kezébe, amely megkönnyíti az ünnepélyek előkészítését. A folyóirat tartalmazza az előirt ünnepek adatait, alkalmi verseket, ünnepi beszédeket 6—8, 8—10, 10—12 és 12—14 éves tanulók részére. Foglalkozik ismeretterjesztő előadásokkal, mesedélutánokkal, valamint megfigyeléseket, irányelveket ad az ünnepélyek tartására vonatkozólag. A „Magyar ünnep” minden hónap első hetében jelenik meg 32 oldal terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 6 pengő. A nagy hozzáértéssel s bő tartalommal szerkesztett lapnak már második száma jelent meg, melyeknek tartalmából megemlíttük a következő című alkalmi dolgozatokat, beszédeket. Négy ünnepi beszéd Március 15-re. Vasvári emlékbeszéd, Madarak és Fák napja. Négy beszéd. Anyák napja. Csacsemővédelmi nap. Mesedélután. Sok-sok értékes dolgozat egészíti ki a „Magyar ünnep” eddig megjelent két számát. A legmelegebben ajánljuk a folyóiratot kartársaink pártfogásába. Magánosok az előfizetési díjat részletben fizethetik. — A „Magyar ünnep” kiállítása is elsőrendű.

A magyar tüzoltó.

Nyugovóra térünk, ránk csendesül az éj.
Almodunk, mert hiszünk, hogy nem jön ránk
veszély...

Most riadva dobban meg a szívünk verése:
Vörös kakas röppen a ház tetéjére.

Jaj!... Segítség!... Tűz van! .. Jöjjetek em-
berek!...

— De a békés világ álom: an szembereg!
Nincs aki segítsen! Senki... senki sincsen!...
Oh könyörülj rajtunk könyörülő Isten!...

Kocsik dübörgése zúg az éjszakába...
„Trara, trara! Jövünk!...” s felcsillan a fáklya...
Önkéntes tüzoltók drága, hős serege...
Mint Csaba hadáról regéli a rege...

Jönnek a hős fiak, száguldvá, robogva...
Nyugalmat, életet áldozatul dobva!
... és im múlik a vész... legyőzve az elem!
... Oh szálljon Istentől rajuk bő kegyelem...

Megszállt részek felett, bár ellenség trónol,
A tüzoltó szíve hűványul nem hódol!...
Magyar maradt szíve piros az orcaja,
Magyarok Istene mosolygva néz rája...

Éles szabja helyett: csákány a fegyvere...
Alvó világ helyett: virraszt a két szeme...
Itthon és rab földön, hol a lég is fojtó.
Lángot olt, szent tüzet gyújt, a magyar tüzoltó!

*Losonczy Ilonka
tanítónő.*

* Ezt a költeményt a szerző a lapunk januári szá-
mában közölt azon szerkesztői üzenet hatása alatt írta
melyben a „Leventék”-nek a tüzoltóságban való kikép-
zését kívánatosnak jeleztük.

HIREK

Szives figyelembe. Kéziratok, csere-
példányok Magyar Gyula főszerkesztő címére
Szolnok, Ujvárosi iskola küldendők.

Elnökség címe: Keszthelyi István áll. isk.
igazgató, Szolnok. Katonavárosi (Sipos-téri)
áll. iskola.

Pénztáros címe: Csiky Ernő áll. isk. tanító.
Szolnok, Vár 33.

**Vezető kir. tanfelügyelőnk el-
foglalta hivatalát.** Mint tudjuk, Bihary
István, vármegyénk erdemes, agilis kir. tanfel-
ügyelője hónapok óta súlyos betegségben szen-
vedett, minek következtében kénytelen volt él-
tető elemétől, a munkától elválni. Most öröm-
mel közölhetjük kártársainkkal, hogy bár még
sok idő kell ahhoz, hogy egészsége teljesen hely-
reálljon, hivatalának vezetését folyó hó elsején
ismét átvette sa hozzá oly meleg szeretettel ra-
gaszkodó tanítószög őszi örmére már az évi
közgyűlést előkészítő bizottsági ülésen is meg-
jelent. Adja Isten, hogy közszeretben álló kir.
tanfelügyelőnk egészségi állapota mihamarabb
arányban álljon az ő munkaszeretetével, nemes
célokra irányított ambíciójával.

Kérelem. Az 1926—27. tanév jövő hó végé-
vel véget ér. Felkérem ismételt kártársaimat, kik
tagdíjfizetési kötelezettségüknek eddig még eleget nem
tettek, hogy 8 pengő tagdíjat az egylet pénztárnokához
beküldeni sziveskedjenek. Elnökség.

**Elmarad a III. Egyetemes Tanügyi
Kongresszus.** Az Előkészítő-bizottság arról
értesített, hogy a f. évi július hó elejére terve-
zett Egyetemes Kongresszus anyaghalmozás s a
tárgyalás alá kerülő kérdések alaposabb és
részletesebb előkészítése miatt jövő tanévre el-
marad. A befizetett részvételi összegek ellenében
megküldött részvételi jegyek továbbra is érvény-
ben maradnak; miért is azokat mindenki gon-
dosan őrizze meg. Elnökség.

A szünet meghosszabbítása. A múlt
évben, bár eléggé elkésztett, valósult meg leg-
először az az okos eszme, hogy a fürdők, a
nyaralóhelyek nagyobb fellendülése, olcsóbbá
tételé végett az iskolai nagy vakáció meg-
hosszabbított. De egyik fő indoka volt a
nagy szünet meghosszabbításának az is, hogy
a gyermekesereg tíz hónapi testet cserévesztő
iskolázás után új erőt, felrússított egészséget
szerezzen magának a következő tanévre. Az
idén komolyabban foglalkoznak az illetékes
körök és tényezők a nyári szünet meghosszab-
bitásának kérdésével. Főindokol azt a helyes
megállapításokat hozzák fel, hogy az elő- és
utószünet meghosszabbítása nélkül elpusztulnak
a magyar fürdők s hogy a hosszabb szünet
alatt több szegény gyermeket lehet nyaraltatni,
végre, hogy a tisztviselők szabadságolása is
célszerűbben oldható meg.

**Németországi tanulmányút tanítók és
tanárnok részére.** Folyó év augusztus hó 1-től
14-ig: Budapest, Hegyeshalom, Wien, Salzburg,
München, Passau, Wien, Budapest utiránnyal

tanulmányutat rendez a Kath. Tanítónők és
Tanárnők Orsz. Egyesülete, A jelzett ut kere-
tében Berchtesgaden, Königs-See, Füssen, Alpee,
Neuschwanstein, Schliersee, Tegernsee, Gindlarm,
Garmisch-Partenkirchen, Kreuseck-csucs, Part-
nachklamm-ot is megtekintik a résztvevők. —
Részvételi díj: 280 pengő, rendezési költség
12 pengő. Utazás gyorsvonaton a III. osztály,
hajón az I. osztályon történik. A jelzett összeg-
ben az utazási költség, szállás, étkezés és
muzeumi belépti díjak foglaltatnak. Részletes
felvilágosítással készséggel szolgál az egyesületi
iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 7., III.
lépcső II. em. 9.

Gyászbeset. Böszörményt Sári Szolnok, IV.
ker, Ujvárosi áll. tanítót érte azon szomorú
gyászbeset, hogy édesapját nagykálói-vonza
Böszörményi Pál ny. pü. főtanácsost a f. hó
11-én elvesztette. A gyászbeset annál megren-
dítőbb, mivel kártársunk ágyban fekvő beteg s
a szomorú hír így érte. Részvétünket fejezzük úgy
neki, mint családjának, a jó Isten adjon nekik
erőt a csapás elviseléséhez és vigasztalja meg
őket. Kártársunknak pedig minél előbbi felgyó-
gyulást kívánunk.

Halálozás. Nagy fájdalommal s őszinte
részvétellel értesültünk a minden tekintetben oly
kiváló Kovács Sándor ny. főgimnáziumi tanár-
nak váratlan elhalálzásáról. Mint a trianoni
rablás egyik áldozata Nagyszalontáról menekült
Kovács Sándor Szolnokra, ahol rövid idő alatt
mint a város társadalmának egyik legrokon-
szenvesebb alakját, mindenki becsülte, szerette.
Dr. Kovács János kir. tanfelügyelőnk volt
szeretett bátyját gyászolja az elhunytban, kinek
közülünk való örök eltávoztása bennünket is
nagy szomorúsággal tölt el.

**Anya- és csecsemővédő ünnepély Czi-
bakházán.** Igen helyesen megválasztott számok-
bólálló előadás, illetve anya- és csecsemővédő ün-
nepély folyt le április 24-én Cibakházán, mint-
egy bizonyoságául annak, mire képes az a mun-
ka, melyet erős kitaró vasszorgalom acéloz. Ezt
pecsételte meg az igen nagy számmal jelen volt
közönség látható öröme.

Amellett, hogy egy soha el nem feledhető
délutánt élvezünk, az anyagiakban is méltó ered-
mény értezt el, amennyiben: több mint 100 P-t
eredményezett.

Mindezekért elismerés illeti: Bucsay Mária,
Töröcsikné Both Jolán, Csergő Holyba Magda,
Mohács Katalin, Berky Brigita tanítókat és
Both Ferenc Sándor tanítót.

Műsoron volt: I. Vassné Gyuth Gizella fel-
olvasása, melyben a csecsemű ápolását, a gyer-
mek mikénti neveléséhez szükséges tudást, utba-
igazítást-, és az anyának mint a nemzet fenn-
tartójának miképeni megbecsülését kötö a hall-
gatóság szívére.

2. Az „Órangyal” című alkalmi szindarab.

3. A gyimesi kavas alján” című dalt két
hangra énekelték a IV-VI. leányosztály növén-
dékei.

4. „Honvág” tündér játék egy felvonásban.

5. „Lesz hazádnak szabadsága” ünnepi szin-
játék. Említsem-e a kedves törpék, lepkeket, a
tündérek és magyar ruhás lányok szépen ősz-
hangzó magyaros táncát?

Említsem-e az Erdélyből küldözötték által
magukkal hozott kis dobozka földnek hatását,
— az ici-pici elemi iskolás színészek egyön-
tetű játékát?

Nem nem teszem, hiszen mindezt látni, hal-
lani kell — Igen kívánatos, hogy ezen műsort
csonka hazánk minden iskolája az összes köz-
ségek, tanyák népével megismertesse, mert meg-
tanít gyermeket szeretni, a gyermekben örömet
lelni és arra is, hogy miképpen kell a gyerme-
ket vallás és hazaszeretetre nevelni.

Nyugtázások. Tagdíj címen: Horváth Pál
5 p. Felsőzászaberek, Merk Andor 8 p. Bakos István
8 p. öz. Vargha Károlyné 8 p. öz. Szegedy László
8 p. Tiszakürt, Melkner Gizella 8 p. Vitárius
Endre 8 p. Jászberény—Boldogháza, Danziger Zsig-
mond 8 p. Jászárokszállás, Polonyi Jolán 2 p. Komá-
romi Erzsébet 2 p. öz. Törökne, Hudez Etel 2 p.
Kallinger Gabriella 3 p. 20 f. Szolnok, Lélek Kálmán
8 p. Besenyszög—Homorszög, Erdélyi János 8 p. Tisza-
várkony, Hoffner Gizella 8 p. Besenyszög—Tenke,
Tóth Béla 8 p. Rákóczyfalva—Pusztá F. Varsány,
Orosz György 4 p. Orosz Györgyné 4 p. Szolnok—
Szanda szőlő, Várady József 8 p. Mezőtúr, Ring
Károly 4 p. Ring Károlyné 4 p. Benyovszky Jolán
4 p. Skoda Ilona 4 p. Skoda Mária 4 p. László József
4 p. Mihálikné Tóth Anna 4 p. Balla Béla 4 p.
Vásárhelyi Mária 4 p. Bathó Róza 4 p. Jankovichné,
Bathó Anna 4 p. Jászberény, Kocsis Ilona 8 p. Beseny-
szög—Szoró p. Seres Mária 8 p. Tiszaszentimre,
Fucsekne, Lenkey Oktávia 8 p. Jászalsószentgyörgy,
Petthes Gyula 8 p. Szilvássy Eleonora 8 p. Orosz
Vladimir 4 p. Szolnok, Totola József 8 p. Rákócse,
Szabó Emma 8 p. Ferenczsné, Székely Sarolta 8 p.
Szolnok, Székely Nándor 8 p. Sarkány Erzsébet 8 p.
Kiss Imre 8 p. Kisujszállás, Dr. Kovács János 4 p.
Szolnok, Molnár Mihály 8 p. Molnár Mihályné 8 p.
Tiszapüspöki, Báthor Mária 2 p. Földesné, Kaszap
Piroska 4 p. Turkeve, Székely Gyula 8 p. Jászkesz,
Hajdu Ferenc 4 p. Szolnok, Tóbel Ferenc 4 p. Polo-
ny Jolán 4 p. öz. Törökne, Hudez Etel 8 p. Kai-
linger Gabriella 8 p. Szolnok, Resz József 4 p. Resz
Józsefné 4 p. Szigy Pál 4 p. Csillik Mihály 4 p.
Csillikné, Koroknay Katalin 4 p. Rákóczyfalva, Csukás

Mihály 8 p. Mezőtúr, Sajtosné, Kovács Katalin 8 p. Törökszentmiklós, Töröcsik Mária 4 p. Jánosida, Vály Imre 8 p. Szolnok; Szalay Imre 8 p. Pusztakengyel, Karay Margit 4 p, Kovács Róza 4 p, Zeller Ferenc 4 p, Zeller Ferencné 4 p, Szondra Ödön 8 p. Kunszentmárton, Lohmert Lajos 8 p, Bagó Ferenc 8 p, Tüske Aranka 8 p, Lohmert Lajosné 8 p, Gyárfás Miklós 8 p, Simrák Jolán 8 p, Zaláné Szakács Irén 8 p, Száva Lajos 8 p, Zala József 8 p, V. Bányai Kálmán 8 p, Varga Mária 8 p. Mán F. Béla 8 p. Jászladány. Németh Mária 8 p. Jászberény, Michna János 4 p. Kőtelek

Nyugtázások. Temetkezési díj címen: Boris Ferenc 20 p. Törökszentmiklós, Csukás Mihály 1 p. 20 fill. Mezőtúr, Ring Károly 3 p, Ring Károlyné 3 p, Skoda Mária 3 p, Benyóvszky Jolán 3 p, Vásárhelyi Mária 3 p, Mihálikné, Tóth A 3 p. Jászberény, Székely Emma 2 p. 20 fill. Dévaványa, Székely Gyula 4 p. 20 fill. Jászkisér, Töbel Ferenc 3 p. 60 fill. Vály Imre 6 p. Szolnok.

Temetkezési egyletbe belépett: Székely Anna Dévaványa, Cserháti József Szajol, ifj. Töbel Ferenc Szolnok.

Erzsike és Mariska.

Hely: Losoncy Ilonka tanítónő.
(10—12 éves leányok.)

Mariska: Mond csak Erzsikém, miért haragszol rám? Máskor mindig együtt játszottunk és most látom, ha csak lehet elkerülisz...

Erzsike: Hogyne neheztelnék, nem is tagadom, mikor te mindig azzal a Kovács Verával barátkozol, pedig tudod, hogy ki nem állhatom azt a leányt...

M.: (Kezét csodálkozva összeteszi.) Ki nem állhatod? Ugyan Erzsikém, hát aztán miért...?

E.: Hát azért... mert... mert... őt mindenki szereti, mert te is őt szereted, (szemrehányóan) pedig az én barátnőm voltál!

M.: (Megöleli.) De Erzsikém, hisz az a Kovács Vera olyan jó leány...

E.: Hisz ép az az, hogy olyan jó leány... az a koldus... aki még vasárnap is foltos cipőben és foltos ruhában jó a templomba...

M.: (Fejét rozszalóan csóválja.) Ejnye... ejnye Erzsikém, nem szabad így beszélni! A ruhája foltos, az igaz, de a szíve az szinarany... Nem emlékszel, a tisztelendő ur is azt prédikálta, hogy boldogok a kiknek szívük tiszta, mert ők az Istent meglájták... És én azt hiszem kedves Erzsikém, hogy Vera csakugyan boldog, mert az ő szíve tiszta... látod... mindig ragyog fekete szeme, mosolyog az ajka és mindenkihez olyan szelíd, szíves...

E.: Ép' azért gyűlölöm! (indulatosan) mert őt mindenki szereti... mert te is őt szereted (elfordulva) csak eredsz te is hozzá... menj Isten hírével...

M.: Látod Erzsikém. én azóta szeretem nagyon Kovács Verát, mióta megmentette kis testvérem életét... Emlékszel rá? Mikor ott (kezevel az utca felé mutat) az utcáron játszottunk s a szomszédok megbokrosodott lovak vágattak felénk, mi mind szétszaladtunk, csak Vera kapta karjába kis testvéremet, ki ott biztosan meghalt volna.

E.: (Fejével igenlően int) Tudom... emlékszem ám...

M.: Hát azt tudod-e Erzsikém, hogy a multkor mikor nem tudtad a leckédet és a tanítónőnk ott akart marasztani, mégis miért mehettél haza?

E.: Mondd miért...?

M.: Azért, mert mikor már párba álltunk, hogy hazainduljunk, Kovács Vera odaállt a tanítónéni elé és olyan, de olyan kedvesen kérte, hogy most az egyszer eresszen téged haza, mert édesanyád nagyon beteg és igen elszomorodna, ha te ittmaradnál... A tanítónéni lehajolt Verához, megölelte, meg is csókolta tiszta homlokát és így szólt: szeretlek Verám, mert te jó kislány vagy. A te kedvéért most hazaengedem azt a kis hanyagot. Hát csak azért mehettél te haza...

E.: (Elérzékenyülve.) Te Mariskám... igaz... ez...?

M.: Igaz! Persze, hogy igaz!

E.: Te Mariskám... de nem hazudsz?

M.: Ej Erzsikém, hogy hazudnék...? Nem sznktam én hazudni, különben kérdezd meg a tanítónénitől is...

E.: (Megöleli Mariskát.) Köszönöm édes Mariskám, hogy ezt elmondad nekem...

M.: Bizony Erzsikám, az az igazi gazdag, aki lelki kincsekben is gazdag... ezt ne felejtsetek el soha... tudod, hogy ezt tanultuk...

E.: (Megfogva Mariska kezét, lelkesen.) És most gyere siessünk, had öleljem meg azt a jó kis Kovács Verát... ezután mindig nagyon fogom őt szeretni... (El.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. K. Czibakháza. Az illető dolgokat személyesen ohajtom átadni Czibakházán, vagy Földváron. Szíves üdvözlét az „öreg” urnak is. **B. F. Czibakháza.** Kedves kolléga ur nagyon veszedelmes következményeket lát a nyolc osztályú népiskola létesítése esetén. Ne tessék aggódni; — sok víz lefolyik addig a Tiszán, amíg a nyolc osztályú népiskola megvalósul. Hiszen maga a kultuszminiszter ur sem tartja azt ez időszerint megvalósíthatónak, mit igazol a folyó évi március hó 4-én, a képviselőkáz p. ü. bizottságának ülésén tett következő kijelentése: „először a hat osztályos iskola látogatásának kell érvényt szerezni és akkor gondolhatunk a további lépésekre”. Kivánatos volna a cikket, illetve az abban foglalt indítványokat a III. Tanügyi kongr. előkészítő bizottsághoz juttatni. **Csukás Mihály** Mezőtúr, **Székely Gyula** Jászkisér. A most beküldött összeggel mindennemű hátraléka 1926—27. tanévre teljes kiegyenlített nyert.

Többeknek: A Népművelés c. tanügyi lap tagdíj fejében díjlatlanul jár, tagoknak arra külön előfizetni tehát felesleges. A temetkezési segély egyletbe belépni bármikor lehet. Kimerítő felvilágosítással az egylet pénztárnoka készséggel szolgál. **P. J.-né Szajol.** A házépítő tisztviselő kölcsön folyósítása küszöbön áll. Tessék egész nyugodtan várni, kellő időben értesíteni fogjuk. **Molnár Mihály** Tiszapüspöki. A címzés helyesbítése iránt intézkedtünk. **Sz. I. Pusztakengyel.** Az 1926—27. évi tagdíjjal, 8 pengővel még hátralékban van. **V. M. és M. B. Jászladány.** Az 1926—27. tanévi tagdíjjal még hátralékban vannak.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113. NYNYV- ÉS PAPIÁRÁRUHAZ Plac-tér.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **könyvkötészetem** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabbított
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszműveket.
Rönggyomdám elegendő, teljesség kivételben, a
legolcsóbb árak mellett készít füzeteket,
könyveket, röplapokat, idblázatokat
lakodalmi és bálti meghívókat
és minden fajta **könyvnyomdat** munkát.

Mielőtt máshol rendelne, kérjen tőlem **ajánlatot!**
Könyvnyomda. * Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Papírosok

Nyomtatványok

SZOLNOK

Szóló

XIX. évfolyam.

7 szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:
MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ.

Szolnok, 1927 szeptember hó.

NYOMATOTT ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZOLNOKON.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 645. Helyreállítási elszámolás
 - 646. Bütorélszámolás
 - 647/a. Állami elemi népiisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költív
 - 647/b. Állami elemi népiisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, bev.
 - 648. I. Kimutatás beirattási díjakról
 - 649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os pótdáváltságról
 - 650. III. Kimutatás a készpénz- és terménybeli hozzájárulásról
 - 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 - 652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
 - 653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
 - 654. VII. Kimutatás hiteltökleti díjak megállapításához
 - 655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 - 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 657. Átvételi elismervény anyagokról
 - 658. Napszámjegyzék

- Leltári nyomtatványok.**
- 915. Leltári napló (1. sz. minta)*
 - 916. Szakleltár (2. sz. minta)*
 - 917. Szobaleltár (4. sz. minta)
 - 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 - 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
 - 942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

Nyomatványok az 1921. évi XXX. törvénycikk végrehajtásához.

- 1. m. Tanktelees törzskönyvi lapja
- 2. m. Kiserőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
- 3. m. Óvó- és tanktelees korba lépő gyermekek bejelentése
- 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szeg. 1-től.)
- 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szeg. 31-ig)
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számban az előző évi szeptember 1. óta-bedőlött vállalkozásokról
- 11. m. Értesítés tanoncvizonyba lépő tanulókról
- 12. m. Értesítés tanoncvizonyból kilépett tanoncokról
- 13. m. Egyéni lap
- 14. m. Értesítés az iskolából kilépett tanulókról
- 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
- 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőkhöz
- 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankteleesekről
- 18. m. Feljelentés beiratás elmulasztásával előkövetett kihágásért
- 19. m. Felhívás hivatalból való beiratásra
- 20. m. Értesítés hivatalból való beiratásról
- 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
- 22. m. Orvosi jelentés és engedély

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
- 703. Félévi jelentés
- 33/a. Anyakönyvi napló
- A felvétel, mulasztás és haladás céljaira

Kisdedővodák számára.

- 724. Felvételi napló.*
- 726. Mulasztási napló*
- 727. Haladási napló puha kötésben
- 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkáknak részére

Iparos- és kereskedőtanonccsok számára.

- 740. Költségvetés
- 748. Felvételi napló*
- 749. Tanulmányi napló*
- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi törzslap
- 752. Iparostanonccsokai bizonyítvány

- 803. Iktatókönyv Iktatókönyv, kötve, tárgymutatóval
- 805. Tárgymutató
- 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
- 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
- 824/c. Állami elemi iskolai és óvodai számadás kötve
- 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
- 830. Népiiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
- 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
- 947. Órarend elemi iskolák számára (1 ív = 2 példány)
- 948. Nyugta tanítói fizetésekéről (1 ív = 2 példány)
- 950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

- 943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)
- 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
- 25. m. Feljelentés a negyedvezér vagy ennél több ízben előkövetett kihágásért
- 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
- 27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
- 28. m. Nyilvánított-napló kirótt büntetéspénzekről*
- 29. m. Nyilvánított-napló kirótt bírság-pénzekről*
- 30. m. Felvételi napló*
- 31. Haladási napló*
- 32. m. Mulasztási napló
- 33. m. Anyakönyvi napló
- 34. m. Bírságlap
- 35. m. Pénznapló büntetéspénzekről*

az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

- 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkáknak részére
- 754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
- 757. Kereskedőtanonccsokai bizonyítvány
- 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
A nyomtatványokat előnyösen az ámsított nettó áron számítjuk és postai úton vételel küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ív is pontosan megjelölni.
A megrendelésnél beérkezési napján késedelem nélkül elintézzük.
A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külön ív (borítékív) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A kir. tanfelügyelőség, a vármegyei tanítóegyesület és a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Hirdetve: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesülete.
Előfizetési árak:
Egész évre 60.000 Ft. — Egyszeri szám ára 6000 Ft.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:
MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ.

Megjelenik havonként.
Előfizetési díjak és reklamációk: Csak postai úton küldendő. A lap szállítása mindenütt ingyenes. A szerkesztőség Szolnok (Közvetési Iroda) címűre küldendő. Reklamációkat nem kell elvárnunk.

Az új tanév kezdetén.

A gyors tempóban elmuló szünidő után ismét előttünk áll egy új tanév, amelynek megkezdéséhez ujjt erővel fog a tanítószag. — Sajnos, a hosszúnak tetsző nagy vakáció sok tanítóra nézve jóformán semmi pihenőt nem jelentett, mert a még mindig súlyosabb és súlyosabb életviszonyok, kartársaink igen nagy részét arra kényszerítették, hogy a júniusban abbahagyott iskolai munkájukat, más, talán még az iskolánál is nehezebb munkával cseréljék fel, hogy így juthassanak egy kis „családi pótlék”-hoz. Ez utóbbi kollégáinknak is azt kívánjuk, hogy a szünidőben feláldozott energiájukat pótolja a tanítószag egyedüli s örökösnek látszó táplálója, ösztönzője: a szebb, a jobb jövő elérésében való reménykedés.

Ujjév küszöbén legyen az akár polgári, akár iskolai újjév, az emberek szeretik hinni, hogy sok-sok jogos vágyuk, ha nem is mind, de legalább azok egy része, most az új esztendőben valóra válik. Ez a hit volt évtizedek óta a tanítószag biztatója, serkentője minden tanév kezdetén. Most is ezzel a hittel kezdjük el a ránk váró munkát.

Hisszük, hogy a magyar köznépi is belátja már, hogy az iskola reá nézve nem adózat, nem szükséges rosszát jelent, hanem az ő erkölcsi, szellemi és anyagi életének fejlesztését, előmozdítását célzó intézményt s így gyermekét örömmel és rendszeren küldi iskolába.

Hisszük, hogy jövőben a tanügyi legfőbb hatóságok az iskola beléletére vonatkozó kérdé-

sekben azok elintézése előtt kikérik a tanítószag szakvéleményét is.

Hisszük, hogy viszont a tanítószag nem vágódik hasra olyan — felülről jövő eszmék, dolgok előtt, nem zeng hozzánnakat ezeknek csak azért, mert azok csálhatatlan zöld asztalok mellől kerültek elő, de egyébként inkább hátráltatják, mint előmozdítják az iskola munkáját. (A most vezetni kötelezett mulasztási, előmeneteli naplók. Tanév végén is tartandó beiratások stb.)

Hisszük, hogy akkor, amidőn az új tanterv értelmében, a tanítónak hatványozott kötelessége az iskolának élni, annak érdekében dolgozni, akkor nemcsak nem szaporítják, de apasztani fogják azt a sok — szinte fel sem sorolható — mellékfoglalókat, amely által idejét elfecsérel, energiájának nagyobb részét felemészti s idegetét időnap előtt felőrli, tönkreteszli.

Hisszük, (egyelőre csak ezeket higgyük), hogy a társadalom, a hatóságok, a vezető körök a tanítót végre-valahára nem napszámosnak nézik, munkáját napszám munkának minősítik, hanem őt a nemzet érdekében dolgozó fontos tényező munkásnak, munkáját pedig az igazi, a szemmel látható kulturfőlényt megteremteni segítő munkásnak ismerik el és azt nem érték nélküli szép szavakkal s nem apránként hullatott morzsákkal honorálják.

Adja Isten, hogy hifünkben ne csalódjunk, s így érjük meg azt a várva-várt időt, amelyben az ezutánú új tanévek (a nehéz gondokat nélkülöző munkakedvvel kezdheszük, nyugodt lélekkel folytathassuk s teljes sikerű munkával fejezheszük be.

A tanító társadalmi megbecsülése.

Irta: **Dr. Sashegy István** ny. kir. járásbíró, volt iskolagazgató.

Mi, a tanítói társadalom vénei, annak idején sokat irtunk és panaszkodtunk arról, hogy a társadalom nem képes a tanító nemzését, hazafias kulturmunkáját kellőleg értékelni. Arról, hogy a tanító a társadalom lebecsült tagja, akinek nem jár ki a az tisztelet, becsülés és tekintély, mely őt gyermeknevelő és népművelő munkássága révén méltán megilleti. Arról, hogy noha a tanító a nemzeti kultúra alapvető faktora, még sem foglalhat el a társadalmi-és a közéletben olyan pozíciót, amilyent a nálánál sokkal kisebb képzettséggel bíró, a nemzetépítésnél sokkalta csekélyebb értékű munkát végző más közhivatalnokok betöltöttek.

Ide stova fél évszázada annak, hogy a tanítótársadalom a kellő megbecsülése érdekében megkezdett harcot vívja és fájdalommal kell megállapítanunk azt, hogy a harc eleddig meddő volt, a küzdelem eredménye alig több a semminél és a teljes siker kivívása alig remélhető. Pedig a mai generáció hivatása munkában egyre emelkedő tendenciát mutat és mi, — veteránjai a tanító társadalomnak — teljes tárgyilagossággal elismerjük és valljuk, az ifjú tanítónemzedék felemelt munkatérhével, kibővített hatáskörében, többoldalú igénybevétele folytán még inkább megérdemli azt, hogy a társadalom tisztelt, becsült, tekintélyes tagja legyen, mint mi, akik csak az uttörő munkára vállalkozhattunk.

Hiszzen a mai tanító az iskolai nevelőoktató munkásságán kívül és felül nagy népművelő, — sok helyen közgazdasági tevékenység kifejtésére is kényszerül. A mai tanító az iskola falain belül végzett kulturmunkáján kívül az iskolán kívül analfabéta, — továbbképző, — kosárkötő tanfolyamokat vezet; ismeretterjesztő előadásokat tart; gyógynevelészedési akciót indít; dalárdát, fogyasztási és hitelszövetkezetet alakít; levelezőegyesületet vezérrel, sportklubot szervez, közhasznú mulatságokat rendez, tűzoltócsapatot, cserkészcsapatot vezényel stb. A ma tanítója népének szellemi vezére, közgazdasági életének irányítója, a nemzeti kultúra alapvető faktora, a jövő nemzedék testi-, erkölcsi és szellemi nevelője. Mig mi, vének, csak „nap-szamosai“ voltunk a nemzetnek, az ifjú tanítónemzedék az irredentizmus zászlótartója, a nemzeti kultúra oszlopa is.

Ha valaha, most az ideje annak, hogy a tanítót a társadalom megbecsülje, kiemelve a lebecsülés megalázó helyzetéből és olyan pozícióra emelje, amely nemcsak hivatásának inkább megfelelő tiszteletet, tekintélyt biztosít számára. Oda kellene őt állítani minden olyan helyre, ahol szaktudásával hasznára válhat az egyetemes nemzeti érdeknek, a köznek és amely pozíció alkalmas egyúttal tekintélyének emelésére is. Ne csak a munkát kívánjuk meg tőle, de márkával szórjuk neki az elismerést is. A magyar közélet, különösen az autonóm közigazgatás és a jogalkotás nem nélkülözheti már a tanító tudását, szakismereteit, idealizmusát.

Itt van a felsőház. Megalkottuk a két-kamarás törvényhozást, melynek felsőháza direkt azzal a céllal szerveztetett, hogy abban a társadalom minden rétege képviselve legyen; hogy a tudás, a szakértelem, a tapasztalat, a lehangadt, megfontolt, körültekintő politika érveit szemeinket a felsőház illusztris tagjainak névsorán, látjuk, hogy a felsőházban képviselőt nyert a társadalom minden osztálya, rendje, minden foglalkozási ága, csak éppen a tanítótársadalom nincs ebben képviselve.

Ne beszéljenek nekünk a kormánytól függőségről, akkor, amikor kormány elterjesztésére kinevezett papok: a kormány által kinevezett egyetemi tanárok, bírák és más — a kormánytól függő — hivatalnokok, katonaisztek helyek kaptak a felsőházban. Semmi okát nem látom annak, hogy a tanítók választott delegátusa, vagy a tanítószövetség mindenkor elnöke száműzessék a felsőkamara ülésteremtől akkor, amikor ebben bírák, közjegyzők, katonaisztek, egyetemi tanárok, papok — akik mind függnek a kormányzattól — helyet foglalhatnak.

Pedig a törvényhozásban a nemzeti kultúrát közelről érintő pedagógiai kérdések, fontos kulturpolitikai problémák is megvitatás alá kerülnek, melyek megvitatásával a tanító társadalom felfogása alig nélkülözhető, nem is szólva arról, hogy törvényhozás útján szabályozandók a tanítótársadalom legvitalisabb kérdései is, melyek eddig rólunk — nélkülünk nyertek elintéztet. Fel sem lehet mérni, mennyire emelne a tanító társadalmi megbecsülését az, ha képviselője helyet foglalhatna a törvényhozás terében.

Azután küszöbön a közigazgatás reformja, benne a városi és megyei törvényhatóságok, a városi és községi képviselőtestületek újjászerve-

zése. A nemzetépítés mai korszakában el sem képzelhető, hogy ezekből az autonóm jogalkotó testületekből a tanító továbbra is száműzessék. A legkisebb falu képviselőtestülete is foglalkozik tanügyi, pedagógiai kérdésekkel — tanító nélkül. Lehetetlen, tarthatatlan állapot ez, amely éreztette káros hatását a múltban is.

A nagy reform törvényhozási tárgyalása előtt a tanítószervezeteknek fel kellene emelni szavát és helyet kellene kérnie az autonóm közigazgatás tanácsstermeiben. Aki a mai kormányzat politikáját figyeli, láthatja, hogy az a testületi közigazgatásban szakszerűsége törekszik. Mindenféle szervezetben hivatalból és kinevezés útján ott ülnek a szakférfiak, akiknek tudása, szakértelme a helyi jogalkotás színvonalának, szakszerűségének emelését eredményezheti. Oda kellene hát hatni a nagy reform tárgyalása előtt a tanítótársadalomnak is, hogy jogszabály biztosítsa az autonóm közigazgatási jogalkotó testületekben a tanítói kar képviselőt. Ki kellene mondani az új közigazgatási törvényekben, hogy a községi és a rendezett tanácsú város képviselőtestületének a tanító, vagy ahol több tanító van, a tanítók delegátusa, a törvényhatóságokban mindenütt a tanítók delegátusa tagja lehessen a jogalkotó testületnek. Párhuzamosan sürgetni kellene a községi nevelőbírói intézmény felállítását is, azon elvek szerint s azon indokokból, amelyeket én e lap hasábjain már részletesen kifejtettem.

Ha a nép látni fogja, hogy a tanító közéleti faktor is és főleg, ha a közélet megfelelő helyére állított tanító ott áldásos és hasznos munkásságot is fejt ki, bizonyára inkább megfogja adni neki azt a tiszteletet, tekintélyt, mely őt kulturmissziója után joggal megilleti.

A drágasági hullám.

Irta: **Homhányni Sándor.**

A világháború oceanjának hatalmas öble, melyet vagy egy évtized óta *békének* neveznek, nem az a csöndes víz, melyen az emberi boldogság lenge sajkái biztonságga evezhetnek. A társadalom nagy hajói is föltűnedeznek a vizen, de egyesületek, társulatok, szervezetek el is merülnek örvényeiben és hullámcsapásaiban biz nehezen tartja fenn magát az emberi boldogság csónakosa. Kemény legénynek kell lennie a család kormányosának; de a lemondás, a szenvedés, az igénytelenség, a szerénység és

türelem evezőlápátja is keményfából legyen, hogy a hullám ki ne űsse a gyöngye evezőszékéből. Mert biz sokan vannak a gyöngye evezőszék, az anyák, a gyermekek és sokan az özvegyek, akik erőskezű kormányos nélkül ringanak a béke tarajos hullámain. Az éhség, a ruhátlanlás, a hajléktalanság örvényei kegyetlenek a csónakosok körül és néha a legügyesebb, a legszerencsésebb evezős is elakad az élet öblében evezőcsapásaiban, mert a hitetlenség, erkölcsötlenység, elkeseredés, könnyelműség, drágaság hulláma — dagályra újra-újra megrohmozza az élet gyöngye járművét.

Milyen könnyen kisodródna a becsületes, a tisztességes élet recsegő sajkájából a leggyöngyűsebbek! Soha annyi öngyilkosság, rablás, tolvajlás, sikkasztás nem volt az élet öblében, mert az élet sajkái körül a kisértésnek ezernyi cápa pápai ólalkodnak. Sokszor sziklafoknak véljük kiálló otromba testüket, melybe bele lehet fogódzkodni, de még hozzá sem nyulunk, már kitérte öblös száját, melyben elmerül a könnyelmű áldozat.

A magyar iskola a trianoni béke hullám-tengerében úgy áll, mint a világítótorony. A tanító a reflektor, melynek be kell világítania a béke öblét, hogy mindenki, aki evez rajta, bele ne rohanjon a kisérő cápa torkába, az érdekellentét sajkái pedig össze ne űtközzenek a tajtékzó hullámok taraján és mindenki megtalálja a legrövidebb és biztos utját a nyugalom, a megelégedés, a jölet, a jókedv és bőség zöldső reménységének partjait.

Én ezalkalommal a drágaság hullámaival kívánok foglalkozni, melyek az u. n. békekötés óta is már annyiszor veszélyeztették az elégedetlenségben didergő szegény, lestrapált testünket.

Mikor a háború oceanjából nagynehezen bevezettünk az u. n. béke széles öblébe, azt hittük, hogy eláll a szél, mely az oceanon fölkorbácsolta a nélkülözés ezernyi hullámaival. De ma már közel egy évtizede evezünk a Trianonról elnevezett dicső öblében és még mindig távolabb vannak a megelégedés zöldcsalitos partjai, mint amilyenek a háború oceanjáról láttuk vágyainkban. Valahol hát itt mégis hibának kell lennie! Alig-alig a partban van ez, mely utóvégre nem indulhat meg a boldogság a megelégedés ringó sajkái felé, hanem bizonyára a csónakokban, amelyek a mi reflektorvilágunk mellett is nem a part felé igyekeznek, hanem egymás oldalába. Innen van az, hogy annyi csónak fölborul; innen van az, hogy nem erős karral ragadják meg az evezőlápátot,

hanem hangos szóval, mely úgy zug, mint a bóra, mely korbácsolja a hullámokat.

Az elmúlt héten fölbörült Budapesten az élelmezés bárkája. Tul volt terhelve a piaci árak drágaságával.

Budapest ebben egy kicsit szerencsésebb, mint a vidék, mert az ilyen veszedelmek pillanatában minpjárt ott van a népjóléti miniszter vaskeze, aki visszafordítja a felborult csolnakot. Ime már hetek óta macerálják a szegény kofákat és végre kísült, hogy nem is volt olyan nagyon tulterhelve a piaci árak kofahója. Nem sok vita folyt akörül, hogy 60 vagy 65 fillért ér-e a tök kilója és a kofák kilentizedrésze megkezdésükkel a rendőrt, aki kiengedte őket a törvényszék kapuján.

Én sem kérdezem most szolnoki kartársaimat, lehet-e Szolnokon 55 fillérért venni a tököt, mert nálam itthon nem a tökön mulik a megelégedettség szeptember elején, hanem azon a könyvön, irkán, melyet nem tudunk gyermekeinknek megvenni és mulik azon a cipőn, ruhán, melynek részein beszíváro az esővíz és belefúj az őszi szél, szolnokmegyei falusi kartársaimnál pedig azon a hónaposszobán is, amit a főiskolán, Budapesten tanuló fiúk számára kell kivenni, mert a nagy kereslet miatt a Tanító Ház konviktusában nem volt több hely, vagy mert Szolnokon nincs még olyan üdülőház, mint Keszthelyen.

Amidőn tehát világítótornyunk reflektorával rávilágítok megélhetésünknek folyton hullámzó zord tengerére, nagyon kérném a népjóléti miniszterünk áldott vaskezeit, legyen szives és ragadja meg hamarosan a tankönyvekkel és írószerekkel megrakott nehéz bárkánkat, hogy a drágaság gyilkos hullámai át ne csapjanak teherbírási elmerülő sajkáján, melyen kulturfőlényünk ifjú csemetjét is visszük a könyvek és írószerek garmadája között. A könyv ugyanis nehézsúlyú akkor is, ha nem hőmpolyogne körülöttünk állandóan más drágaság hullámai is és a tanszerek költségeiben már rég léket kapott családi jólétünk karsu szandolinja, mely a konzolidáció sima tenger tükreinek szintjén elmerülőfélben van.

Az elemi iskolásgyermekek tankönyve még hagyján. Ha nem csurog, csöppen a tanítónak itt-ott egy-egy tiszteletpéldány. De irkából, ceruzából, tollból nincs tiszteletpéldány. Középiskolásaink tankönyve egy kis vagyont emészt föl. Másrészt meg a kulturfőlény csolnakjában a drágaság szeptemberi hullámai oly vészesen becsurog, hogy nemcsak a tanító, hanem a sze-

gény nép gyermekét is veszélyeztetni már és a könyvekkel súlyosan megrakott hajó utasai már is beleugranak a tengerbe, hogy ezzel megmentsék a kultura eszközeit a főlénynek.

Mi lesz már most, ha ez a hajó partot ér és lesz könyv, de nem lesznek olvasók, akiket elnyelt a drágaság örvénye? Nagyon kérjük azért a vaskezü és a kulturáért áldozatkész minisztert, legyen szives hívja össze anketre a könyv és egyéb tanszerek termelő, szállító, közvetítő és kereskedelmi szerveit és piaci kofáit is és alkudja le velök a megélhetésnek azokat az apró fillereit, melyek a tököt is udvarképessé tették házunknál, noha a tök és spenót drágaságairól le is tud mondani a kulturés embercsemete. A könyv és papír azonban a kulturának mindennapi kenyere, mely nélkül nincs erő gyarapodás és a kulturfőlény vágyott pocakja csak a kigondolás koncepciójában nő meg, a kivihetőség lehetőségeiben azonban el fog sorvadni.

És mivel ez nemcsak népjóléti kérdés, hanem közművelődési feladat is, nagyon kérjük a kultura hivatott vezérét is, fuvasson alármot ő is, mert a kulturfőlény csónakja kilyukadt és félt, hogy a kultus világítótornyának nem lesz kinek kivilágítani a parthoz vezető utat, ha az ármérséklés tapasztalásával idejében be nem tömik a léket, mely dédelgetett csolnakunkat érte a népművelés és a megelégedés zöldelő partja felé haladó utjában.

Mi tanítók a világítótorny reflektórikus szerepében tisztában vagyunk a világítótorny kulturmissziójával. Mi tudjuk, hogy a drágasági hullám nem csöndesedik le, ha ráteesszük kezünket erre a folyton háborgó tengerre. A mi feladatunk nem is az. Mi jó gazdálkodásra és takarékoságra neveljük népességünket és edzzük izmait, hogy legyen elég ereje a toronymagasságu hullámokkal megküzdési leszállított igényekkel, sok-sok lemondással, önfeláldozó türelemmel, mérsékelt vágyakkal és némi élelmesség sportolásiában.

Amidőn azonban azt látjuk, hogy a drágaság magasbaszókelő örvényekkel is kísért körülöttünk, melyekkel a legedzettebb kar sem bír, tanügyi sajtónkban építünk kullámtörő gátakat a világító torony körül, mert ha a mi győnge sajkánkat is a mérhetetlen drágaság hullámai ragadják el és eltemetik utasait, a kultura hullái fölött nem kell világítótorny és reflektor, hanem ágyupark a parton, hogy távoltartásuk a parttól a delphineket és cápákat, melyek elnyeltek a könyv- és papirkulturát.

Felhívás.

Felkérem vármegyei egyesületünk kebelében megalakult Temetkezési egyesület tagjait, hogy a f. évi aug. hónap folyamán elhunyt Bezemek János és Sztipics Bódog tagtársak után járó illetéket: felnőttek személyenként a két halott után 2 p 40 fill.; 7 éven aluli gyermekek annak felét egyesületünk pénztárába mielőbb beküldeni szivesek legyenek.

Ugyancsak ezuton kérem fel ismételtlen hátralekös tagtársaimat, hogy elhalálozott Jánossy Pál kartársunk után járó személyenkénti 1 p 20 fillért haladéktalanul fizessék be, mert a hátralekösökkel, illetve azok hozzátartozóival szemben — az alapszabályok értelmében — a temetkezési egyesület semmiféle szavatosságot nem vállal s az esetleges temetkezési költségeket ki nem fizeti. *Pénztáros.*

Felhívás.

Felkérem vármegyénk területén működő iskolák vezető tanítóit s igazgatóit, hogy közgyűlési hrtározataink értelmében, a Szolnokon felállítandó Tanítói Otthon javára mult tanévben rendezett előadások jövedelmét egyesületünk pénztárosához mielőbb küldjék be.

Az Otthon mielőbbi felállítása s áldásos működése elsősorban a vidéki kartársak érdeke, azért minden kartárs hasson oda, hogy ez a tanítói jóléti intézmény minél előbb megvalósuljon. *Elnökség.*

Felhívás.

Felkérem vármegyénk területén működő kartársakat, hogy folyó 1927—28 tanévi tagsági díjaikat 8 pengőt vagy legalább annak felét már a tanév elején egyesületünk pénztárosához beküldeni szivesek legyenek, hogy az egyesület adminisztrációjában s hivatalos lapunk megjelenítésében fennakadás elő ne álljon. *Elnökség*

Hivatalos rész

Jász-Nagykun-Szolnok vm. ktr. tanfelügyelője.
5956—1927. sz.

Valamennyi népiskola Tek. Igazgatóságának.

Az Egyetemi nyomdában az új népiskolai tanterv szellemének megfelelő részletes helyi tanmenet nyomtatvány elkészült.

Kívánatos, hogy az 1927—28. isk. évtől a tanmenetek elkészítésére ezeket a gyakorlatias beosztású nyomtatványokat használják az iskolák tantestületei.

Ezeknek a tanmenet nyomtatványoknak a használata elősegíti a tanítószolgálat munkáját; fő előnyük azonban a felügyelet szempontjából éppen az, hogy jól áttekinthető képet adnak az összes tantárgyak anyagának felosztásáról, valamint egymáshoz való kapcsolatáról, így a tananyag felosztási tervzetet helyessége könnyen bírálható.

A nyomtatványok ára ívenként 24 fillér. Megrendelhető 1—1 osztály tanmenete kötsz. is, az Egyetemi nyomda igazgatóságánál Budapesten, VIII. Múzeum-körút 6—8. (Gólyavár.) Szolnok, 1927 szept. 2.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

Helyezések. A vallás és közokt. m. kir. miniszter Nagy Pirokka áll. tanítónt Rákocifalváról Egeraracsra, Szász Károly mezőtéri költér. áll. isk. igazgatót Vésztoe, Csillik Mihály rákocifalvai áll. tanító Mátaverebélyre, vitéz Dukay Lajos Tiszasüly-Csányági áll. tanító Szolnok Alsó pusztára, Sikolya Albert Tiszaföldvár O-Szölő-i áll. tanító Tiszaföldvár belterületre Biényess Balázs Járókszállás Nagyrók-i áll. tanító Rákocifalvára, Benyovszky Ida szolnoki áll. tanítónt Jászberénybe, Both Ilona tiszasülyi siági áll. tanítónt Tiszasüly belterületre, dr. Zs. Tóthné Tóth Mária tiszaföldvári szölő-i áll. tanítónt Szolnokra, Zala József Jászladányi II. sz. tanító Jászladány belterületre, Páll József Járókszállás négyzállási és Gyulai Erzsébet Járókszállás gyorokpart áll. tanítókat Felszázónokra, Legera Mária Jászberény Medgyes tanyai tanítónt Budakalászra, Kasza Sándor mezőtúr csáderberki tanító Mezőtúr belterületre, Melkner Gizella Jászberény boldoghyszi tanítónt Jászárókszállásra és Gál Isidor balaton-almádi tanító Mezőtúr Csáderberekre helyezte át.

Helyettes tanítók beosztása. A vallás és közokt. m. kir. miniszter az alább megnevezett okl. néptanítókat az alábbi iskolákhoz osztotta be helyet-

tes tanítóku az 1927—28. tanévre. Berky Brigitta Cibakháza, Varju Gizella Jászadány 1. sz. tanyá, Zágonyi Géza Kisujszállás-Göröngyöz, Waiszné Giller Elza Kunszentmárton-Vgker, Háló Malvin Mezőtur-Csergettyű, Kiss Anna Mezőtúr-felsővízköz, Perényi Margit és Szallay Mária Nagykőrű, Jánossy Róza Rimóczyiné Benárd Ida s Straub Magda Szolnok, Jaczina Irén Szolnok-Szanda, Nagy Lajos Törökszentmiklós-Bartapuszta és Oldall István Törökszentmiklós-füredűlő s áthelyezte Urbán Náriát Jászberény-Tápiótól Jászárokszállás-gyorokpatjára, Vénusz Mária Jászadányról Jászberény-Boldogházára, Turi Margitot Jászárokszállásról Jászfelsőszentgyörgy - Hajtatanyára, Lurcz Bélát Mezőtúr Gomokról Mezőtúr-Semlyékre, Péterffy Katalint Felsőszolnokról Rákócziútfőre, Páll Sándort Turkeve-Fehértől Tiszaföldvár-Oszlőre, Páll Lászlót Tiszasülyről Tiszasülyútra, Pusztai Károlyt Jászfelsőszentgyörgy - Hajtáról Tiszasüly-Leányágra, Turay Oskárt Jászberény-Peressről Törökszentmiklós-Kengyeltenyöszigetre és Szendrey Gézát Rákosszentmihályról Turkeve-Fehértóra; Hartung Nándor tanítót a Jászárokszállás-Oagyárok tanyára, Jánosí Sándor okl. tanítót a Jászárokszállás-oegyúzállási, Grossvald János okl. tanítót a Jászberény-medgyesi, Horyáth Béla és Horváthné Ceizlinger Irma okl. tanítókat Jászberény-peresi; Komlossy Artur okl. tanítót a Jászadány II. sz. tanyái, Polónyi Rózi okl. tanítónőt a Szolnok-Zagyvarekas-uti és Szőlősi János okl. tanítót a Mezőtúr-csugarperti áll. elemi iskolához.

Könyvismertetés

Szántás, vetés.

Lázár Károly, áll. tanítóképzői tanár, szerkesztésével Sárospatakon az elmúlt tanév végén megjelent a „Gyakorlati Pedagógia Kézikönyvtára” című könyvsorozat I. kötet. „Szántás, vetés” címen Tóth Mihály, áll. tanítóképzői gyak. isk. tanító, az elemi népiskola I. és II. osztályának teljes anyagát dolgozza fel tömör, de gondolatokban gazdag vázlatokban.

Művében a hivatását értő és azt szerető művész tanító ihletét látjuk megnyilatkozni. Istenfélelem, hazaszeretet és gyermekszeretet, valamint tárgy és szakismeret jellemzik munkáját. Az új tanterv gyakorlatias, életre nevelő szelleme hatja át szerzői tevékenységét. Vázlatai, tanítói fogásai vérbeli tanítóról tesznek tanúságot, ki lelkesedését, és szak tudását az iskolából, a tanítói munkából hozza és adja.

Végig vezet az iskolai élet egész folyamán. Minden óra anyagát ötletesen, gondolatgazdagn állítja össze,

amellett nagy gondot fordít az alkalmas koncentrációkra.

Különösen ügyesen oldotta meg a beszéd és értelemgyakorlat feldolgozását. Nagyon helyesen írja előszavában: „A beszéd és ért. gyak. nem tantárgy, hanem élet. Életszemlélet, amit a tanító vezet”. Kiemeli az élmény nagy fontosságát, valamint szemelletekkel mutatja az érzelmi motívumokra, amelyek a beszélgetés folytonosságát rajzzal, mozdulatokkal s egyéb fogásokkal biztosítják.

Jó utbaigazítást nyújt különben minden tárgy keretén belül, mert mindegyikben nyújt érdekes gondolatot, követésre ajánlatos példát.

Kár, hogy eddig csak az I—II. osztály anyaga elent meg. Igen jelentősen gyaapodik ily irányú szakirodalmunk, amikor már mind a 4 kötet a tanítói közkinccs birtokává válik.

A könyvek a tanítói könyvtárak díszére, a tanítók nélkülözhetetlen forrásává válnak. Egyik nagyon értékes része a „Szántás-Vetés” nek az I. és II. osztály tanítási egységeinek hónapok, tárgyak, hetek és órák szerinti táblázatos összeállítása. Azok a kartársak, akik munkájukat könnyen, a tanulókra nézve lebilincselő módon s teljes sikerrel óhajtják elvégezni, azok siessenek megrendelni a „Szántás-Vetés” vezérkönyvet, melynél értékesebb, tökéletesebb munka es idő szerint alig-alig áll a tanítóság rendelkezésére.

Megrendelhető Lázár Károly tanítóképzői tanárnál Sárospatakon. Kötetenként (8—10 P. az irány ár.)

HIREK

Szives figyelembe. Kéziratok, cserepéldányok Magyary Gyula főszerkesztő címére Szolnok, Ujvárosi iskola küldendők.

Elnökség címe: Keszthelyi István áll. isk. igazgató, Szolnok. Katonavárosi (Sipos-téri) áll. iskola.

Pénztáros címe: Csiky Ernő áll. isk. tanító. Szolnok, Vár 33.

Megnyiták az iskolák. A mintegy harmadfél hónapig tartó szünet után újra zajosakká lettek az összes iskolák udvarai és terméi. Bevonult a tanulók ifjuság a sok drukkolást de mégis csak több örömet nyújtó iskolákba, hogy folytassa azt a munkát, amelynek teljes befejezése után hasznos polgára legyen a társadalomnak, a hazának. A vidékről érkező diákság egy pár napig szomorúan gondol ugyan az otthon hagyott szülőkre, testvérekre s egyéb kedves hazai

dolgra, de ezt a szomorúságot mihamarabb eloszlatja a kötelességteljesítés tudata. Teljes munkakedvet, kitartást kívánunk tanítóknak, tanítványoknak egyaránt.

Beiratások pótbeiratások. Az újabb fajta reformok köze tartozik az a kétszeres munka is, amely szerint a beiratások mindjárt a tanév befejezése után eszközöndétek a pótbeiratások címen az új tanév kezdetén folytatandók. Lehet, hogy a középiskoláknál beválják ez az újítás, de az elemi iskoláknál sem be nem vált, sem be nem válik mindaddig, amíg annak keresztülvitelét teljes szigorral, bírsággal nem biztosítják a hatóságok. Őszintén szólva nincs is értelme annak, hogy a beiratások különösen az elemi iskoláknál vizsgálják után eszközöndétsenek, mert a lakások felszabadulása esetén a legtöbb költözködés augusztusban történik s így a költözködés folytán más körzetbe kerülő tanuló átírása sok zűzavarra, fölösleges munkára ad okot. Tapasztalat szerint, a régi szokáshoz hiven szeptemberben csaknem az összes tanközeles hivatalos felhívás nélkül is beiratkozik s így a törzskönyvvezetők is megszabadulnak attól a szintén fölösleges munkától, amely szerint a tanév végén be nem íratkozott tanulókat szűkítő s szűnidőben szőlítják fel kötelezőségük teljesítésére. Eerről a dologról érdemes volna a tantestületi gyűléseken is eszmécsertét folytatni.

Áthelyezés. Bene Lajos kir. s. tanfelügyelőt a Faluszövetségől a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter úr Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kir. tanfelügyelőségében osztotta be szolgálattételre Kívánjuk, hogy új állomáshelyén érezze magát kellemesen.

Tanügyi kiállítás. Junius hó első felében mint köztudomású Budapesten a Nemzeti Múzeum nagy termében tanügyi kiállítás volt. A kiállításra a Csonka haza minden vármegyéből a legjobbakat és legszebbeket küldték fel a kiállításra. Szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy Jász-Nagykun-Szolnok vármegye kiállítási anyaga első helyen volt, minden tekintetben. Igaz, hogy az anyag kiválasztás Bihary István vezető kir. tanfelügyelő gondos és szakértő felügyelete mellett történt. A tanügyi kiállítás Bihary István vezető kir. tanfelügyelő vezetése alatt junius hó 7-én a vármegye tanítószága körül mintegy 80—90-en megtekintették. A kiállítás megtekintése után a megjelentek értekezletet tartottak, hol értékes hozzászólások és eszmecserek folytak. A tanulságok lezűrése után értékes tapasztalatokkal gazdagodva hagyták el a fővárost a megjelentek.

Két új tanyai áll. iskola. Szolnok kulturális fejlődését nagyban előmozdítja a most épült két új tanyai iskola, mert a kulturának ott építettek templomot, ahol igazán szükség van rá a tanyákon,

hol eddig nem igen volt. E két szép tanyai iskola közül az egyik az Alcsi pusztai, a besenyszögi úton a másik a Rékasi uti iskola a rékasi úton.

Halálozás. A szolnoki tanítótestületben a nyár folyamán gyászeset történt. Besemek János kartársunk ki a vásártérei áll. iskolánál tanított elhunyt. Kartársunk a felvidékről menekült, itt nyert második otthon. Hosszas betegkedés után eltávozott közülünk.

Nyugodjék békében.

Sztipics Bódog Szabadka város volt számvevője, ki onnan Szolnokra menekült családjával, legutóbb Szabadka város birtokát Tompán kezelte, budapesti kórházban hosszabb betegkedés után elhunyt. Sztipics Bódogné szolnoki áll. el. iskolai tanítónő benne az urát gyászolja. Nyugodjék békében.

Allásáról lemondott. Balogh Gábor mező-turi karasemgélai áll. tanító.

Nyugdíjazottak. Kertész János Jászfény-szaru tk., Kocsis Lajos kunmadarasi ref. s Gaudyné Láner Mária mezőturi áll. tanítók nyugdíjba vonultak.

Allandó helyettes. A szolnoki állami el. iskolák gondnoksga a nyár folyamán két allandó helyetteset kért a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter úrtól a betegék helyettesítésére. Egy ekkor a tantestületben, mint a szolnoki, hol a tanerők létszáma 80 és 100 között mozog, igazán nélkülözhetetlen s a helyettesítő tanerő. Bizonyítja ezt az utóbbi évek tapasztalata, hogy az iskolai év folyamán, mindig kifutegszik 3—5 tanerő. A gondnoksga s vele együtt a tanítószág reméli, hogy a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter ur méltányolni fogja a kérést s küld két allandó beteghelyettesítő tanerőt, annál is inkább, mert azt már minden nagyobb városban engedélyezte.

Nyugtázások. Tanítói Otthonra: Mezőtúr Semlyék új egyt. 25, Áll. isk. tantestület Déványa 85-95, Abonyi uti áll. isk. tantestülete 28-73, Áll. isk. tantest. Jászárokszállás 22 p., Református isk. tantest. Mezőtúr 18, Áll. isk. tantest. Tiszaföldvár 21-30, Vársártérei áll. isk. tantest. Szolnok 20 p., Csukorgyári isk. irredenta előadás jöv. Szolnok 70 p., Áll. tantest. Jászárokszállás költ. 10 p., Áll. isk. tantest. Jászárokszállás belt. 22 p., Áll. isk. tantest. Kunszentmárton költ. 8 p., Fogyasztási szövetséget Kunmadarasi 6-55, Hangya fogyaszt. szövetséget Fegyvernek Pályavárvár 60 p., Áll. isk. tantest. Jászárokszállás költ. 6 p., Református isk. tantest. Jászárók 20 p., Áll. isk. tantest. Jászárokszállás belt. 22 p., Izraelita isk. tantest. Szolnok 10 p., Áll. isk. tantest. Jászárokszállás belt. 22 p., Áll. isk. tantestület Turkeve 25 pengő. Áll. isk. tantest. költ. Jászárokszállás 6 p.

Nyugtázások. Temetkezési díj címen: Török Lőrinc Mezőtúr 1-20, Cserháti József Szajol 2-20, Lucskay János Cibakháza 10 p., Kovács Julianna 1-20,

Bedőné, Palkó Antónia 3-60, Méhész Mária 1-20, Fülep Gizella 1-20, Nagy Róza 1-20, Balogh Irén 1-20, Józsaé, Panthó Vilma 3-60, Toroczkay Lajos 6 p., Bodor Lajos Kisujszállás 5-40, Kürthy Jánosné Cibakháza 5 p., Merk Andor Tiszakürt 3 p., dr. Halmos Andor Szolnok 3-60, Kovács Aranka Jászberény 2-40, Kiss Kálmán Tiszaföldvár 10-80, Koszka József Szolnok 7-20, Novothny Jenő Szolnok 4-80, Kailinger Mária 2-40, Kailinger Gabriella 2-40, Szolnok, Fazekas Károly 4-40 penpő Szolnok, Gosztonyi Sándor 7-20, Kohltner Sándor 5 p. Sándor.

Temetkezési egyletbe belépett: Császár Ilona Szolnok, Lucskay János Cibakháza, Szabó József, Szabó Józsefné Kunstenmárton, Kürthy Jánosné Cibakháza, Fazekas Károly, Fazekas Károlyné Szolnok.

Nyugtázások. *Tagdíj címen:* Deák Zsigmond 8 p., Deákné Horváth Anna 8 p., Mihályfalvi József 8 p., Rátkay Lajos 8 p., Török Lőrinc 8 p., Madarász Károly 8 p., Vegh Lajos 8 p. Túrkeve, Fischer Ernesztin 8 p. Budapest, Acsay Mihály 8 p. Szolnok, Soós József 4 p., Soós Józsefné 4 p., Markoth Dezső 4 p., Markothné Gyurics Mária 4 p., Vida Gyula 4 p., Vidáné Nenes Szeréna 4 p., Dr. Tóthné Tóth Mária 4 p., Bodó Irén 4 p., Ladányi Éva 4 p., Sikolya Albert 4 p., Dobos András 4 p., Movik János 4 p., Tiszaföldvár, Bugyi Antal 8 p. Túrkeve, Kovács Imre 8 p., Kerekes Eszter 8 p., Merk Teréz 8 p., Bakó Mária 8 p., Sáringer János 8 p., Hetzke Pál 8 p., Kozelka Pál 8 p. Törökszentmiklós, Bajzáth Elza 4 p., Balázs Ferenc 4 p., Balázs Ferencné 4 p., Balogné Ferenczy Irma 4 p., Barabás Irén 4 p., Bezzédes Jenőné 4 p., Blikling Antal 4 p., Blikling Antalné 4 p., Cseuz Mátyás 4 p., Geiszler Péter 4 p., Hizza Károly 4 p., Hoffmann Mária 4 p., Kovács Ilona 4 p., Martikán István 4 p., Mihály Gyula 4 p., Országh Pál 4 p., özv. Roznák Gézané 4 p., Schäffer Jenőné 4 p., Szabó József 4 p., Tampos Lászlóné 4 p., Szabó Rozália 4 p., Schmidtne Vékony Gizella 4 p. Kunstenmárton, Polgár Jenő 8 p. Kisujszállás, Kürthy Jánosné 4 p. Cibakháza, Vikonhál Vilma 8 p. Jászladány, ifj. Kun Lajosné 3 p. Karcag, Hajagosné Csiky Izabella 8 p. Szelevény, Ring Károly 4 p., Ring Károlyné 4 p., Bathó Róza 4 p., özv. Jankovits Béláné 4 p., Benyovszky Jolán 4 p., Skoda Mária 4 p., Skoda Ilona 4 p., Balla Béla 4., Mihálik Kálmánné 4 p., László József 4 p., Várhelyi Mária 4 p. Jászberény, Harajda István 8 p. Fegyvernek, Csifra Sándor 4 p. Szolnok, Tringl Imre 10 p. Kunhegyes, Pindzsér József 8 p. Törökszentmiklós, Jankó Károly 8 p., Jankó Károlyné 8 p. Szelevény, Acsai Mihály 11 p. 20 iller, Polányi Jolán 2 p., Komáromi Erzsébet 2 p. Szolnok, Heveskiskunági ref. tan. egy. 4-80 p., Tobel Ferenc Szolnok 4 p., Báthor Mária Besenyszög 2 p., Töröcsik Mária Jánosida 4 p., Nagyné Paliny Mária 4 p., Körmendi

Károlyné Mezőtúr 8 p., Molnár Lujza Jászberény 8 p., Iklodi Zsuzsánna Besenyszög 8 p., Lucskay János 4 p., Busay Mária 4 p., Vass Andor 4 p., Vass Lajos 4 p., Baumgartnerné Leitner M. 4 p., Vass Andorné 4 p., Gecse János 4 p., Bóth Ferenc 4 p., Kardos Katalin 4 p., Töröcsikné Bóth Jolán 4 p., Mohács Katalin 4 p., Gaál János 4 p., Jankovits József 4 p. Cibakháza, Báthor Mária 2 p. Besenyszög, Jobbány Irén 8 p., Zong Ferenc 8., Borbély Lajos 8 p., Kádár András 8 p., Tantó János 8 p. Jászksier, Borkóles Béla 8 p. Jászberény, Schmidt Irén 5 p. Szolnok, Tippman Gizella 8 p., Tippmann Ilona 8 p. Törökszentmiklós, Báthor Mária 2 p. Besenyszög, Horváth Ilona 8 p. Törökszentmiklós.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. L. A cikkben foglaltak valóságok. Ennek dacára egyelőre ne vágjunk olyan erővel a dolognak. Bizzunk benne, hogy az illetők maguk is belátják, hogy a tanítószög vezető emberei nem arra valók, hogy őket ilyen vagy amolyan címen örökre protekcióért zaklassuk. A tanítók jogos és méltányos kérésait a vármegye kir. tanfelügyelője van hivatva protegálni, aki ezt — ha azok valóban jogosak és méltányosak eddig is szívesen megtette s ezután is szívesen megteszi. V. P. Szüreti Vakációt a régi szokás alapján sem adhat, pláne olyankor, amikor a szüretet a májusi fagy már megtartotta. Dr. S. I. és R. I. Kérésüknek örömmel tettünk eleget. A lappeldányok elemek. L. L-r. S-né Jászalsószentgyörgy. A máriazelti zárandoklat és tanulmányi kirándulásra nagyon érdemes volt elmenni. Kedves bátyja, a ft. plébános ur ez óton is üdvözlét küldi. Hogy a kirándulásról mikor s melyik lapba írok, az a hangulattól s az anyag miként leendő fel dolgozásából is függ.

ROTH DEZSŐ SZOLNOK
KÖNYV-
ÉS PAPIRUS-
ÁRUHÁZ
TELEFON 113.
KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSÉZ

РОТН ДЕЗСŐ, СЗОЛНОК

Telefon 113. **КӨНҮГ-ЕС ПАПІРАМАШАЗ** Piac-16r.

Legnagyobb taktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közegyezői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az elemárten legjobb
kereskedelmi, patenti, raklári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett hőnyomtatás-gyárunk készíti a
legártósabb kivitelű könyvkötéseket, a legegyszerűbbtől
a legkényesebb izlést is kielégítő díszműveket.
Hőnyomtatás elegáns, izéces kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat,
lakodalmi és bálai meghívókat
és minden fajta hőnyom-
tatási munkát.

Mielőtt máshol rendelne, kérjen tőlem arajánlatot!
hőnyomtatás. * Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Papírosok

Nyomtatványok

SZOLNOK

XIX. évfolyam.

8. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ.

Szolnok, 1927 október hó.

NYOMATOTT A ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZOLNOKON.

be a végzett anyagot, hanem nyomban az óra után. Nem török semmi slendriánságot, érti? És így tovább.

Az eredmény? Ugyan kérem, ilyen inspicálásnak mi lehet az eredménye... Az, hogy a tanító elveszti a fejét, az önruralmát, ideges lesz, kapkodó lesz, mindez átragad a tanulókra, minden szép igyekezet kárba vész s a napnál fényesebben bebizonyosodik, hogy a tanító nem tud tanítani, lusta, kényelemszerető munkátlan; a tanulók pedig semmit se tudnak, az eredmény a nullánál is kevesebb. A tanító előmenetele, jövője pedig tönkre van téve. Leminősítik s még jó, ha fegyelmet nem kap, ha nem kényszerűjódijazzák.

Amikor nekem ezt az inspicálási rendszert elmondták, éreztem, hogy ez a tanítói önérték arculcsapása, ez pedagógiai abszurditás s ez ellen valamit tenni kell. Akkor már negyedéves jogász voltam, merszem is volt hozzá, hiszen fellábbal már kinn voltam a tanítói pályáról, Elhatároztam, hogy adandó alkalommal tapintatos módon felvilágosítom én a segédtanfelügyelő urat inspicálási módszere tarthatatlanságáról. Alig vártam, hogy iskolámba jűjön inspicálni.

Akkoriban (1910-ben) adott ki a kultusz-miniszter egy rendeletet arról, hogy ki kell oktatni a tanulókat arra, miként viselkedjenek, ha az iskolában tűz üt ki. Én azonnal begyakoroltam tanulóimat tanulóimat tűz esetére és vártam, most már izgatottan lestem-vártam a segédtanfelügyelő úr iskolalátogatását.

Végre megjött az a nap is. A telepfelügyelő, mint gondnoksági elnök és négy tanutótársam kíséretében érkezett iskolámba. Megvártam, míg a katedrán elhelyezkednek, utánna nyomban elkialtottam magam: Tűz van! Az ablakörök sietve lökték ki az ablakokat, az ajtóér az ajtót s a tanulószereg hangtalanul vonult ki az udvarra, ahol fegyelmезetten oszlopban helyezkedtek el. Erre oda fordultam a segédtanfelügyelőhöz. „Kérem Tanfelügyelő Urat, sziveskedjék iskolám adminisztrációját kivizsgálni, hogy a helytelenségeket kiküszöbölhessem, a hiányokat pótolhassam és Tanfelügyelő Ur kívánságaihoz alkalmazkozhassak“.

A segéd tanfelügyelő úr megértett engem. Jó képet vágva felhívott, vezényeljem be a gyermekeket, látja, a legújabb rendeletet is már begyakoroltattam. Aztán tanítani hagyott, közben átnézte a dolgozatot s a végén beírta a jegyzőkönyvbe, hogy iskolámat kitűnőnek minősítette s a jelenlevők előtt a tanfelügyelőség elismerését és köszönetét tolmácsolta.

Ime, ez a helytelen inspicálási módszer. Az, amely a tanító üldözésére utazik csupán; amely a kákán is csomót keres, hogy fegyelmi okokat hajhászson. Az, amikor a lapáliák, a külsőségek, az apró semmik a fontosak, nem a tanítási módszer és a tanulási eredmény. Az, amelynél a tanfelügyelő pózzal, nagyképeküddéssel, hatalmának fitogtatásával akár hatást érni. Az, amelynél a tanfelügyelő inkább csak, mint hatóság jelenik meg és nem mint tanácsadó, oktató és bíráló. Ez a helytelen iskolavizsgáló rendszer, amely a szemfényvesztést nem küszöböli ki s a valódi tanítási módszer és eredmény megállapítására képtelen.

Nézetem szerint a tanfelügyelő iskolalátogatásának főcélja nem a tanító felelősségre vonása. A szerzett tapasztalatok és észleletek alapján később az is bekövetkezhet, de az inspicálásnál annak még a látszatát is kerülni kellene. A tanfelügyelő a tanulók jelenlétében ne legyen hatóság. A tanulóknak sejtienők sem volna szabad azt, hogy feleletüktől függ a tanító existenciája, előmenetele, jövője, fegyelmi üldözése.

E tekintetben hibás lehet egy a tanfelügyelő, mint a tanító. Helyteleníteném, hibáztatnám, ha a tanfelügyelő előre bejelentené a napot, melyen inspicálni fog, mert ezzel az esetleges szemfényvesztésre ő szolgáltat alkalmat. De leginkább hibás az a tanító, aki „készül“ a tanfelügyelő látogatására. Tapasztalatból esmerem ezt a készülest. Az ilyen tanító izgatottan kihirdeti az osztályban, hogy jön a nagyságos tanfelügyelő úr, minden tanuló mosakodjék meg, öltözzön új ruhába, amíg a tanfelügyelő úr jelen van meg ne merjen mukkanni senki, az előre közölt kérdéseket emlezzze be mindenki mert faj annak, aki piszkosan, renyhén jön az iskolába, aki el meri árulni az uralkodó rendtelenséget és fegyelmetlenséget, aki a kérdésre nem tud felelni. Szépen átjavítja a dolgozatokat, ujakit is írat sebtiben; a gyengék rajzát elkészíti és így várja maga is a mummust, akinek mosolyától vagy zordságától függ jövője, karrierje, fegyelmi üldözése.

Hát bizony ez az esetek tulnyomó részében szemfényvesztés, a valódi iskolai állapotok leplezése, kendőzése, szépítése. A tanítónak naponta megvannak a kötelességei. Azok, amelyeket a miniszteri tanterv és a tanhatóságok jóváhagyta tananyagfelosztás és tanrend szab meg. A jó tanító pontosan, lelkiismeretesen, sőt lelkesen végzi el napi kötelességeit. A jó tanító naponta úgy dolgozik, mintha állandóan tan-

felügyelő ülne a katedrán; — illetve a jó tanító a tanfelügyelő jelenlétében is úgy tanít, mintha ott se lenne. A pontos lelkiismeretes. Odaadó, lelkes tanítónak tehát mi szüksége sincs a „készülésre“. És éppen ezért mi szükség sincs arra, hogy a tanfelügyelő előre tudassa jövőtelét.

Ez az egyik. A másik pedig az, hogy az inspicáló tanfelügyelő ne menjen abban a tudatban iskolát látogatni, hogy ő a tanító munkásságának egész eredményét meg fogja állapítani. Az esetek tulnyomó nagy részében ez abszurditás. Az az 1—2 óra, amit a tanfelügyelő az osztályban tölt, oly kevés, hogy az alatt a teljes eredményt vagy teljes eredménytelenséget képtelen konstataálni. Néhány incidialiter odatett kérdésre adott feleletből, néhány példa kidolgozásából a gyermek ismeretkörét, tudását, a tanító odaadását, vagy hanyagságát megállapítani képtelenség. A más modorban, vagy más metódus szerint feladott kérdés a legjobb tanulót is zavarba hozhatja. Tapasztalati tény, hogy igen sok esetben a legjobb tanulók adnak gyenge feleletet s a gyenge tanulók remekelnek. Nézetem szerint tehát a tanfelügyelőnek inkább annak kivizsgálására kellene törekednie, hogy az előirt tananyag feldolgozott-e és a fősúlyt a tanító tanítási módszerének vizsgálatára kellene fektetnie. E célból a tanítóval minél több tárgyeretéből mintaelőadást kellene tartani.

Ami már mostan a tulajdonképeni inspicálási módszert illeti, én, ha tanfelügyelő lennék így járnék el. Látogatásomat két főrészebe osztanám: az egyik a tanulók jelenlétében, a másik a tanulók távollétében történne. Az első részt ismét kétfelé osztanám úgy, amint lejjebb írom.

Az osztályba lépve néhány nyájas szóval üdvözlőnlém a tanítót s a tanulókat, megkérném a tanítót, foglaljon helyet a katedrán. A tananyagfelosztásból meggyőződést szerezve arról, hol kel tartani az egyes tantárgyakból az osztálynak, nyájasan, kedvesen, barátságosan beszélgetést folytatnék a tanulókkal abban a körben, amelyben a tananyagfelosztás szerint ők már haladtak. Barátságos kérdéseim megnyitják a tanulók szívét, lelkét, elméjét, és higgyék el nekem, az ilyen eszmecserevel jobban tudatára jövök annak, mit tudnak és mit nem tudnak a tanulók, hanyag volt-e a tanító, vagy lelkiismeretes, mintha bármely vizsgálatot tartana bárki is. Az eszmecsere után jönné a második rész. Felkérném a tanítót, erről vagy arról, emerről és amarról tanítson. De tanításában nem avatkoznék be, csupán megfigyelném s észlele-

teimről jegyzetet készítenék. Végül a tanítóktól néhány barátságos — esetleg elismerő, dicsőítő — szóval elbucszúznék és őket az udvarra vagy haza küldeném.

Azután jönné inspicálásom második főrésze: a hatósági vizsgálat s az értekezés. Szigoruan, de igazsággal vizsgálnék ki mindent, ami a tananyagfelosztásra, a munkanapló vezetésére, a mulasztások bejegyzésére és megtorlására, az iskola adminisztrációjára vonatkozik. Átnézném a dolgozatot, a lapokat, a kézimunkákat, a slöjddőt is. Ha az iskola egy tanerős, a tanítóval nyomban közölném észleleteimet, felhívnam őt a hiányok pótlására. A helytelenségek megszüntetésére, a helyes módszer alkalmazására, a tanulók fegyelmезésére s mindezt befoglalnám jegyzőkönyvbe, amelyet a tanulóval aláíratnék. Több tanerős iskolában az egyes osztályok inspicálása után módszeres értekezletet tartanék, ahol tapasztalataimat védelem nélkül vita alá bocsájtanám, hogy maguk a tanítók állapíthassák meg a félszavak, helytelenségek, a rossz módszer megszüntetésének szükségességét. Minnezt jegyzőkönyvbe foglalnatnám s a jegyzőkönyvet a tantestület minden tagjával aláíratnám, az igazgatót pedig kívánságaim keresztülvitelére felelősséget terhelvél kötelezném.

Nagy vonásokban ezt tekintem okzerű, természetes és így helyes inspicálási módszernek. A tanfelügyelő legyen bíráló, tanácsadó, irányító szakember a tanulók jelenlétében; — legyen szigorú, de igazságos, tárgyilagos, méltányos hatóság a tanulók távollétében, akkor az inspicálás hasznára válik a kulturának, mert eredményes lesz.

Tanulmányi kirándulás Bécsbe és Máriacellbe.

Közlő: MAGYARY GVULA.

A szent István, szent László, Nagy Lajos, Hunyady János és Hollós Mátyás korabeli kereszténységért és igaz magyarságért dolgozó „Nemzeti Újság“ a nyár folyamán azzal a kedves meglepetéssel szolgál előfizetőinek és olvasóinak, hogy részükre olcsó részvételi díjért szeptember 7-től szeptember 11-ig tartó időközben társas utazást rendez Budapest—Bécs—Máriacellig és vissza. S dacára, hogy „nyaralás“ címén szeptember 7-ig a legtöbb egyén és család tárcájából kifogyott a nyaralási átalány, a gazdag programmu a kevés pénzzel megfelelő társas kirándulásra, budapesti

kedves társainkkal együtt, 127-en jelentkeztünk, akik a „jó falusiakat” jellemző és eláruló tájékozatlansággal gyűléseztünk szeptember 7-én reggel 6 óra után a keleti pályaudvar indulási csarnokában. S bár az indulás napján már a kora reggeli órákban éreztük, hogy igazi nyári meleg napunk lesz, ismertető jelül nem a szokásos virágot tűztük ki, hanem a legtöbben téli kabátot cipeltünk magunkkal (erről gyantítottuk, hogy egy cél felé indulunk) szemelött tartván a rendezőségnek a prospektusban jelzett eme figyelemztetését: „meleg ruháról, swetterről mindenki gondoskodjék, mert az esték és reggelek Máriacellben hűvösek lehetnek.”

Indulás előtt félórával egy csoportban nyüzsgött a kiránduló csapat, melynek vezetését a társas kirándulásokat hivatott vezére, dr. Czapik Gyula szerkesztő, pápai kamarás intézte a kirándulás technikai vezetőjével, Pintér Lajossal, a „Nemzeti Újság” utazási osztálya tükáranak szakavatott segítségével.

Pont 7 óra volt, mikor a legkényelmesebb elhelyezkedés után gyorsvonatunk elindult velünk, hogy utunk első megállóhelyére, Bécsbe vigyen bennünket. A gyors tempóban lefolyó ismerkedés után a kiránduló csapatot jellemző jókedv, vidámság tették kellemesebbé utunkat s akkor éreztünk valami nagyon lehangoló érzést, lelki fájdalomt. olyan kifejezhetetlen érzelmi el-tompulást, amikor a trianoni ideiglenes új határhoz, Hegyeshalomhoz érkezünk, ahol már az osztrák fináncok és kalauzok is eszünkbe juttatták szomorú helyzetünket.

Hegyeshalomtól az igazán zaklatás mentes vámvizsgálat után abban a vigasztaló tudatban folytattuk utunkat Bécsig, hogy a Trianon előtti határ nemcsak itt, de a többi elrablott részen is mihamarabb ismét visszakerül az álnoksággal, az árulással, a hazugságokkal „győző” ellenségeink bitorlásából a mi jogos tulajdonunkba.

Félegy óra tájban rohogott be vonatunk Bécsbe, ahol egyik előkelő vendéglőben kiránduló utasokhoz méltó étvágygal láttunk az előre megrendelt pompás ebéd elfogyasztásához, hogy ebéd után félrissült kedéllyel és erővel folytassuk utunkat Máriacellig.

Bécsről — mindig gyorsvonaton utazván — St. Pöltenig nem volt kiszálló állomásunk s így érthető örömmel vettük tudomásul, hogy mintegy négy óra hosszágú tartó utazás után, itt csaknem háromnegyed órát lesz alkalmunk tükkadtságunkat egy kis szabad mozgással s egypár pohár sörral enyhíteni. Ki is használjuk az alkalmat, mert st. pölteni tartózkodásunk letelte után nemcsak mi indultunk utunk folytatására, de a perreanon levő restauráció is bezárta az napra a „boltot”, nehogy az a szégyen érje, hogy a legközelebb beérkező vonat utasainak kénytelen legyen azt

jelenteni, hogy a magyarok az összes spriccereket és söröket elfogyasztották.

Utunk Bécsről kezdődőleg St. Pöltenig is a természet alkotta panorámák gyönyörű egymásutánja volt. St. Pöltenről Máriacellig pedig már az alpesi tájak szépsége, váltakozása, a csaknem ezer méter magasságig emelkedő hegyi vasuti ut elragadó volta kötötte le figyelmünket, még azon uti társainkat is, akik — mint mondani szokás — sok országot-világot bejártak. Gyönyörrel eltelten (no meg az egész napi utazás után testileg is elfáradva) örömmel kezdünk cihelődni, mikor este 8 óra tájban közeledünk utunk céljához: a testet-lelket felüdítő Máriacellhez.

A megilletődésnek valamelyes nemét éreztük, amikor a kocsikból kiszállva a máriacelli állomás barátságos perreonján sorakoztunk, hogy szállóhelyeinkre induljunk. Vezetőnk intéseére megállt a csapat a jóleső örömmel tapasztaltuk az első kellemes meglepetést, a máriacelli polgármester meleg barátságos üdvözlő szavait, melyeket hozzánk nem, mint kirándulókhoz, hanem mint magyarokhoz intézett. Hatalmas éljenzés hononálta a lelkes szép beszédet, melyre dr. Czapik Gyula pápai kamarás adott talpraesett választ. Az üdvözlő beszédek után a bennünket váró autókön egy pár perc alatt kijelölt szállodáinkba értünk, ahol igazán otthonias, barátságos, kelésesen berendezett tiszta szobák álltak rendelkezésünkre. Kis félórai elrendezkedés után a pompás vacsoránál találkoztunk s a napi élményekre való visszaemlékezés s a másnapra előirt program tudomásul vétele után nyugalomra tértünk.

Szeptember 8-án Kisasszonynapja ünnepén virradt ránk az első reggel Máriacellben. A reggeléhez való gyűlékezéskor egymás üdvözlése után valamennyien a vidék elragadó szépségéről beszéltünk, melyet csak most láthattunk meg teljes valóságában, mivel megérkezésünkkor a korán beállott sötétség miatt már csak a városka csinos utcáiban s lényesen kivilágított úleteiben, szállodáiban gyönyörködhettünk.

Érdemesnek tartom itt megemlíteni azt a szép s lélekemelő dolgot, mely szerint Máriacellben nemcsak a magánépületek főbejárataiban, folyosóin, de a szállodák halljában, folyosóin s éttermeiben is ott láthatók a feszületek, vagy Mária szobrok.

Reggeli után, a megállapított program szerint a külsejére nézve is impozáns kegyhelyre, a templomba vonultunk, ahol a szemet kápráztató s a szívet-lelket valóban elandalító, fölemelő dolgokat láttunk. A hatalmas méretű, az építészeti, szobrászati és festészeti leg-tökéletesebb munkáival felépített s felékesített templom csupa lélekke változtatja az embert, aki itt érzi igazán, hogy Isten nélkül, lelki élet nélkül ő a földnek a leg-hitványabb, leghaszontalanabb lényé, párája. Nyolc órakor szent misét, ennek végeztével a csodaszép kegyoltár előtt szent beszédet hallgattunk, melyet lelki

vezetők, dr. Czapik Gyula intézett hozzánk. A „Magyarok Nagyassonya” pártfogásáért esdő hazafias szent beszédet mélyszéges áhitattal s könnyező szemekkel hallgatták az ugyanezen időben itt lévő más vidékbeli magyar testvéreink is.

A lélekemelő istentisztelet után a templom kincstárát tekintettük, jobban mondva, bámultuk meg. Az ott elhelyezett dolgok anyagi, kulturális és művészi értékét megállapítani lehetetlenség. Azok értékéről az azok történetét magyarázó egyének nem is tesznek említést. (A felbecsülhetetlen értékű kincs egy része, Nagy Lajos királyunk ajándéka, a budapesti Nemzeti Múzeumba került.) A Szűz Anya pártfogása folytán testi, lelki gyógyulást, vagy másnemű segítséget nyert koronás fők. (első sorban a templomot alapító és felépítő Nagy Lajos királyunk) főhercegek, a különböző országok főurai, legelőkelőbb családjai által felajánlott ajándékain kívül láthatók itt a templom erkélyeire (karzatokra) vezető lépcsőházakban, az erkélyek folyosóin a kevésbé tehető, sőt az egészen szegény néposztályhoz tartozó hálás hívők ajándékai is. Képek, szobrok, amulettok, fiatal házastársak fényképei (bizonyára azért, hogy nehéz akadályok legyőzése után egymással lehettek) menyasszonyi koszorúk s más ezer és ezerféle „ajándék.”

A templomban elhelyezett kincstár megtekintése után egy az ebéd előtti, mint a délutáni időt a vidék, a város, a bazárok, a különféle színek megtekintésére fordítottuk. Ugyanaznap este a városi hatóság meghívása folytán az „Uránia”-ban megtartott előadást néztük és hallgattuk végig, mely alkalommal Máriacell történetét, Jézus életét s Máriacell téli életét (téli mulatságok, sportok) ismertük meg művészi képekkel bemutatott élvezetes és tanulságos előadás keretében.

A világhírű kegyhelyen való tartózkodásunk utolsó napján is — szept. 9. — a reggeli órákat a templomban töltöttük, ahol kora tavasztól késő őszig a különböző országok zarándokszeregsdi a „rég, nagy Patrónánk” segédelmét, pártfogását. Ez a folytonosan tartó bucsújárás olyan hatással van ez emberre, mintha Máriacellben mindig ünnepnap volna, mint ahogy az ott tartózkodó egyének valóban állandóan olyan ünnepi hangulatot látnak maguk körül és érznek bensejükből.

A délelőtt hátralévő részét képealapok írása, a gondtalan járkálás. Jövés-menés foglalta le. Utolsó napunk utolsó délutánja és esteje kellemes szórakozásokat tartogatott számunkra. Rögtön ebéd után az előre megrendelt, kényelmes társaskocsikra ültünk, hogy eljussunk Máriacell két legszebb kirándulóhelyére, az Erlaufseehez s a Marien Wasserfallhoz.

Tiszta fenyvesek között haladva, a legkedélyesebb hangulatban értünk előbb az Erlaufseehez, ahol az elragadó vidékben való gyönyörködés s a hatalmas tavon való csónakázás után tovább folytattuk utunkat

a Marien Wasserfallhoz. Itt a bámulatón szép vízest megtekintése után az Alpesi vendéglőben tükötöttünk egy kellemes oszonna órát, melynek leteltével váltótársaságban bővelkedő utakon térünk vissza kedves „Othoumb”-ba, ahol este 7 órakor 5 magyar énekekkel tartott gyertyás körmenetben kértük Magyarországi Nagyassonyának küzbenjárását leigázott édes hasánk felszabadítására.

A megható körmenet befejezése után Barkóczy Sándor székesfevárosi zugói h. plébános környezetet meg bennünket a kegyoltár előtt tartott hazafias érelelmektől izzó, szép beazédelvel.

Érthető meghatottsággal távoztunk a szent, a csodáshelyről, ahol csak ezenéjv nyarán hatvankétezer magyar kereszt s valóságilag talált s lelki vigaszt, lelki s talán testi gyógyulást is.

A kegyhelyről kijöve csakhamar vacsorához ültünk, hogy annak végeztével újra találkozzunk a városka egyik hatalmas hánversenytermében, ahol a máriacelli uri zenekar rendezett tiszteletünkre gazdag műsoru estélyt. A hánverseny keretében a polgármester üdvözlő bennünket, majd Szabó József orsz. képviselő mondott köszönetet a kirándulást szervező Nemzeti Újságnak, dr. Czapik Gyulának, a társaság agilis vezetőjének s a kegyoltárnál oly lelkesítő beszédet tartó Barkóczy Sándor zugói h. plébánosnak. — Csaknem éjjelig maradtunk együtt s velünk meleg barátságba egyedelett máriacelliekkel, akikől elbocsátva szállásainkra térünk, hogy gyorsított alvás után reggel 6 órakor utrakeljünk hazafelé, azaz, hogy előbb a bécsi vásárra.

Kedves emlékekkel iudultunk el Máriacellből s a már ismert szép vidékekben újra gyönyörködve, délre Bécsbe értünk, ahol a Zentralhotelben jó étvágygal láttunk a kitűnő ebéd elfogyasztásához.

Délután a világhírlátászerző becsi ősi vásárt bámultuk meg, ahonnan vacsora tájban térünk vissza lakásainkra. Ekkor már csaknem valamennyien éreztük a kirándulás okozta kimerültséget s vacsora után hamarosan lefeküdtünk, hogy másnap — vasárnap — Bécs nevezetességeit is megismerhesstük.

A megállapított programhoz híven reggel 8 órakor már együtt volt a társaság s félrissült energiával indultunk a Pázmáneumba (utba ejtve a fogadalmi templomot is) ahol vezetőnk, dr. Czapik Gyula az intézet kápolnájában szent misét mondott, melynek végeztével hatalmas s mindnyájunk elméjét s szíveit megragadó hazafias beszédet intézett hozzánk. Istentisztelet után részletesen ismertette velünk a Pázmáneum történetét, melynek figyelmes meghallgatása után autókra ültünk s Bécs nevezetes utcáinak, épületeinek, intézményeinek magyarázattal kísért megismerése után Schönbrunba mentünk, azaz autótunk, ahol a királyi kastély összes termeit — ha jól emlé-

szem 35 termét — s az ezekben felhalmozott kincseket mutatják meg, alapos magyarázattal elégtívén ki ismeretvágyainkat, bámulatunkat.

A schönbruni híres park, melyet a műkertészet mesebeli tündérkezte varázsoltt, már érzi a bécsi „elv-társak” uralmát. A „minden a miénk” szemelgett tartásával maholnap népliget nivójára züllik a gyönyörű park s ha még egypár évig az övék lesz Bécsben a hatalom és a dicsőség, úgy a királyi kastély terméi s azok berendezése is a proli gazdálkodás prédái lesznek, kiszámíthatatlan nagy kárca a kulturának, a kegyeletnek s a történelmi nevezetességeket őrizni hivatott muzeumoknak.

A schönbruni kirándulás után az utolsó társas-ebédhez ültünk le s délután 5 óráig — amikor hazafelé kellett indulnunk — a rendelkezésünkre álló szabadidőt még egypár nevezetesség megtekintésével töltöttük el. Egyebek közt megnéztük még a városba alatt lévő pincevendéglő terméit, melynek egyikében — csak úgy dísznek — egy 70 ezer literes boroshordó van elhelyezve. A hatalmas hordó nemcsak őrtartalma, de remek kidolgozása miatt is valóban érdekes látványosság.

Öt óraker már „szaját külön” fülkénkben elhelyezkedve vártuk a bennünket visszahozó gyorsvonat indulását s aztán hol hangos, hol hangosabb beszélgetés, tréfálkozás mellett azon vettük magunkat észre, hogy hazaértünk. Tíz óra volt, mikor ismét a keleti pályaudvar csarnokában voltunk, ahonnan a szokásos búcsúzkodás után a kiránduló csapat legnagyobb része a legközelebb induló vonattal tért vissza „rég nem látott” otthonába.

Utóiratomban befejezésékként a társaskirándulástól idegenkedő embertársaim bátorítása céljából érdemeimnek tartom megemlíteni, hogy egy jól szervezett s arra hivatott egyének által vezetett társaskirándulás a legolcsóbb, legtanulságosabb, legélvezetesebb időtöltés, amit az ember el tud képzelni. Ezen állításomat igazolom a következőkkel: Szolnoktól—Máriacellig és vissza gyorsvonason való utazás, elsőrendű szállodákban való lakás, a legfinnyásabb igényeket s a legjobb étvágyat is kielégítő reggeli, ebéd és vacsora, autókön és társas-kocsiokon való kirándulások — öt napi időtartalommal — 105 P-be kerültek. S ami a legfőbb, amit magános utazás alkalmával meg nem kaphatunk: a gondnélküliséget, a teljes kényelmet is csak a társaskirándulások nyújtják részünkre. Jegyváltások, szálloda keresés, üdöktös kérdések nem idegesítenek bennünket.

A felhozottakon kívül azért is érdemes az ilyen kirándulásokon résztvenni, mert az ország vidékéről összeveződő társaság tagjai között olyan ismereteket köthetünk, amelynek alkalmadtán nagy hasznát vehetjük.

Tekintve, hogy a kulturemberre nézve a társas-utazások, a tanulmányi kirándulások szinte életvezetést képeznek, igen okosan cselekszik mindenki, aki csak teheti, ha szabad idejének egyrészt ilyen hasznos és kellemes ut megtételére fordítja.

Hivatalos rész

A kir. tanfelügyelő havi jelentése.

A kir. tanfelügyelőnek a folyó hó 5-én tartott közigazgatási bizottsági ülésen előterjesztett jelentéséből közöljük a következőket: Vall. és közokt. minister az abádszalóki rk. iskola építési költségeire 12,500 P-t utalt ki kölcsönül az Orsz. Népiskolai Építkezési alaphól.

Báró Jeszenák Anna szolnoki áll. polg. isk. tanárnő s Murádyne Trássy Vilma szolnoki IV. ker. újvárosi áll. el. iskolai tanítónők nyugdíjaztattak.

Huszka Imre csépai rk. isk. tanító, Nagy Károly kunszentmártoni, Haraszti József jászberényi, Pataki Sándor kisújszállási áll. gazdasági népiskolai igazgatók a gazdasági továbbképző iskolához neveztettek ki.

Athelyeztetettek: Padányi Mária újpesti áll. iskolai tanítónő a jászberényi áll. el. iskolához, Márton István ikervári áll. isk. tanító a tiszasülyi leányági iskolához, Müller Teréz áll. gazd. ism. iskolai tanítónő Mosonszolnokról Fegyvernekre, Kovácsné Makay Irén szolnoki áll. leányiskolai óraadó tanítónő a tiszaföldvári s Gombkötő Klára tiszaföldvári áll. polg. leányiskolai óraadó tanítónő a szolnoki áll. polgári leányiskolához, Bodor Dénes jászberényi áll. tanítóképzőbeli gyakorlóiskolai tanító a sáros-pataki áll. tanítóképző gyakorlóiskolájához.

Helyettesül beosztást nyertek: Illyés Margit tanítónő a mezőturi csiderberekéi. Lélek Kálmán és Turnusz Margit beszennszögi tanítók a jászberényi peresi, Horváth Ferenc a jászladányi II. számú külterületi iskolához, Csala István kunszentmártoni társulati polg. isk. tanár óraadó helyettesül a tiszaföldvári áll. polgári iskolába rendeltetett, míg az 1926. VII. t.-c. alapján a jászberényi reketyési rk. népiskolába Guelmínó Béla tanító nevezetett ki rendes tanítóul.

A mezőturi Csokonai utcai közs. ovoda állami kezelésbe vétetett.

A déványai ref. iskolába Elek Lajos s a jászfelsőszentgyörgyi rk. iskolához Hortobágyi Katalin nyertek alkalmazást.

Michna János és Horváth József kötelki közs. tanítók állásukról lemondtak.

A szolnoki ág, ev. tanulók hitoktatásának ellátásával az egyház részéről Dobó Imre szolnoki áll. polg. isk. tanár bízott meg a rk. növendékek egyik hitoktatójával pedig Sztipics Irma tanítónő alkalmaztatott.

A felnöttek oktatásának előmunkálatai folyamatban vannak s az eddigi jelentések szép eredménnyel kecsegtetnek. Ez ügyben Bihary István vezető kir. tanfelügyelő maga is több helyütt résztvett az előkészítő tanácskozásokban s az érdekelteket a szükséges utbaigazításokkal és szaktanáccsal látta el.

Kartársak figyelmébe.

Az egyesületi tagsági díjak befizetése alkalmával igen sok Kartárs különböző kéressel és kérdéssel fordult az egyesület vezetőségéhez, melyekre külön-külön válaszolni időkimelés. de célszerűség szempontjából sem célravezető. Ezért mihez tartás végett e helyen ismételtén leközöljük a következőket:

1. A vármegyei általános tanító-egyesületnek a miniszterileg jóváhagyott alapszabályok értelmében *hivatalból kötelezett tagja* minden vármegyénk területén működő állami, gazdasági, elemi, községi, uradalmi, izraelita, továbbá államsegélyt élvező felekezeti iskolai tanító, tanítónő, valamint fenti jellegű ovonők.

Ezeket a kartársakat tehát külön belépésre felkérni vagy felszólítani fölösleges. Helyes lenne azonban, ha az ujonnan e megye területére jött kartársak az egyesületbe való belépésüket egy lapon az elnökségnek bejelentik, hogy ezzel is mintegy dokumentálják a nagy tanítói közösséget és szolidaritást, melyet a közös tanítói érdekekért küzdő vármegyei s országos egyesületekkel szemben tanúsítanak.

2. A tagsági díjak minél eredményesebb és célszerűbb beszédese és beküldése céljából ajánlatos — mint az a gyakorlatban eddig is a legtöbb iskolánál jól bevált — hogy az igazgató vagy a tantestület megbizottja, minden hó elsején, a fizetések kiosztása alkalmával a tagdíjat részletekben vonja le, vagy gyűjtse össze s azt egy, esetleg két részletben az egyesület pénztárosához, részletes névjegyzék kíséretében,

küldje be. Így a hó elején apránként levont tagdíjak a kartársaknak sem okoz nagyobb anyagi megterhelést s annak sem lesznek kitéve, hogy a tagdíj befizetését elfelejtve az egyesületet válságos helyzetbe hozva, magukat sürgetésekknek kitegyék.

3. Jelents be esetről-esetre minden Kartárs a nevét, ki bármely okból a vármegye hivatalos tanügyi lapját a Népművelést nem kapta meg, hogy azt az illetőknek elküldhessük, honnan minden tanügyi és egyesületi dologról tudomást szerezhettek. *Elnökség.*

Allami Tanítók Országos Egyesületének választmányi gyűlése

F. hó 5-én tartotta meg az Allami Tanítók Országos Egyesülete választmányi gyűlést az újpesti Kossuth-téri iskola tágas dísztermében, melyet a szokatlan nagyszámban megjelent választmányi tagok és vendégek zúfolásig megtöltöttek.

Galla Endre megnyitójában örömeinek ad kifejezést, látva az évről-évre fokozódó érdeklődést, mely úgy a pestkörnyéki, mint a vidéki kartársak részéről megnyilvánul, kik nem sajnálva még a mai nehéz időkben sem az anyagi áldozatot a gyűlésen megjelentek. Megnyitójában kitér az általános tisztviselői nyomorra s a fizetésrendezés okozta sérelmekre, melyek közül különösen a három éves visszavetés igazságtalan voltát ostromozza. Kijelenti, hogy a vezetőség felelősségének teljes tudatában megragad erután is mint eddig minden alkalmat, hogy az illetékeseket a tanítói sérelmekről felvilágosítsa s azokról azokat meggyőzze.

Csorba Ödön főtitkár beszámol a vezetőség nagy munkájáról, mely sajnos azonban kifelé látható eredményekkel — az illetékes hatóságok elzárkozottsága folytán — nem igen járt.

Pénztárnok beszámol az egyesület anyagi helyzetéről, majd bejelenti, hogy 4500 állami tanító közül még mindig csak 3000 tanító tagja az egyesületnek.

Bár a hiányzó 1000 tanító még mindig nagy ürt alkot az állami tanítóegyesületben; mégis örvendetes a taglétszám állandó emelkedése, mely azt igazolja, hogy az állami tanítóegyesület a veszített háború és forradalom után újra a helyzet magasságtán állva ezen a téren is is biztosítani óhajlja egyesületének azon vezető helyét, melyet az állami Tanítók Orsz. Egye-

sülete a boldog béke világban Magyarország összes tanítóegyesületei között magának biztosított.

Mi hisszük és tudjuk, hogy ezt a célt már elértük, mert a mai vezetőség komoly és következetes munkájával, mely a hangos és hangzatos kijelentésektől távol áll, biztos kézzel irányítja az állami tanítóság hajóját, mely előbb-utóbb biztos révbe fog jutni.

Fogjunk tehát össze mindnyájan s mint egy test, támogassuk s adjunk erőt vezetőségünknek már azzai is, hogy orsz. egyesületünkbe mi állami kartársak mind belépünk. Világosítsuk fel, buzdítsuk kartársainkat a belépésre s ha mind együtt leszünk, nyugodtan bizhatjuk magunkat vezetőinkre, mert fáradságos, de igazságos munkájuknak meg lesz a gyümölcse.

Több fontosabb tárgy letárgyalása után a választmányi gyűlés 1 órakor véget ért.

Jász-Nagykun-Szolnok vm. kir. tanfelügyelője.
6104—1927. sz.

*Valamennyi elemi és továbbképző iskola
Tekintetes Igazgatóságának.*

Az „Országos Közművelődési Tanács” által kiadott „Vasárnapi Könyv” c. képes folyóirat nagy szolgálatot tesz a művelődésünk fejlesztése érdekében. Ohajtandó volna, a nép között minél nagyobb mértékben elterjedjen. Eppen ezért felhívom, hasson oda, hogy szülők és tanulók minél többen rendeljék meg ezt az értékes folyóiratot.

Az Országos Közművelődési Tanács e tárgyban közvetlenül megkeresi az iskolák igazgatóságait, amelyben tájékoztatja a megszerzés módjairól.

Szolnok, 1927 szept. 19.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

Jász-Nagykun-Szolnok vm. kir. tanfelügyelője.
6132—1927. sz.

*Valamennyi elemi népiskolai Tekintetes
Igazgatóságának.*

Kőrösi Henrik és Quint József szerkesztésében megjelenő vezérkönyv-sorozat 5-ik kötete, Háros-Kőrösi: „A magyar fogalmazás vezér-

könyve” c. vezérkönyv megjelenvén, azt az Igazgató Ur különös figyelmébe ajánlom.

Kívánatos volna, hogy ez a könyv lehetőleg minden elemi iskolai tanító kezében legyen, mert a tapasztalatok tanúsága szerint a fogalmazás tanítása az a tantárgy, melynek fontosságát a Tanterv külön tantárgyként kiemeli és amelynek eredményes tanítása terén viszonylag legtöbb a tenni való. Ezen a hiányon a fentebb jelzett, gondai és szakértelemmel megírt könyv van hivatva segíteni, miért is annak hézagpótló fontossága kétségtelen.

Szolnok, 1927 szept. 21.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

Jász-Nagykun-Szolnok vm. kir. tanfelügyelője.
6709—1927. sz.

Valamennyi elemi isk. Tekintetes Tanítójának.

A kir. vall.- és közoktatásügyi miniszter ur 64047—1927. VIII. a. sz. rendelete alapján felhívom tankerületem el. isk. igazgatóinak és tanítóinak figyelmét arra, hogy az egyes iskolák által használandó tankönyvek kimutatásának elbírálásánál figyelemmel lesznek arra, hogy az osztatlan elemi iskolák ne használjanak osztatlan iskola részére engedélyezett tankönyvet, ha az osztatlan iskolai tanterv rendelkezései értelmében készült, engedélyezett tankönyv a tanügyi lapokban megjelent hirdetések szerint rendelkezésre áll és megrendelhető.

Szolnok, 1927 okt. 3.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

Jász-Nagykun-Szolnok vm. kir. tanfelügyelője.
6554—1927. sz.

Valamennyi nem állami polgári és nem állami elemi isk. Iskolaszékének, nem állami óvoda és menház Felügyelő Bizottságának.

Felkérem a Címet, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1924. é. 95000/1924. számú körrendelete értelmében (megjelent a Budapesti Közlöny 1924. é. okt. 3-iki számában), a nem állami tanintézetek nyugdíjintézeti járulékaival kapcsolatos adatokat tartalmazó u. n. novemberi bejelentő-ívet ide f. é. november hó 5-ig az előírt blanketta szerint kiállítva okvetlenül terjessze be.

Hangsúlyozom, hogy az előírt blankettától eltérni nem szabad. Pontos és lelkiismeretes kitöltése pedig kötelező, nehogy az ügyvitel késedelmet szenvedjen.

A bejelentő-ívet akkor is be kell terjeszteni, ha az iv kérdőpontjaival kapcsolatos adatokban változás nem fordult elő.

A bejelentő-ívet az egy tanerős iskolák is minden évben beterjeszteni tartoznak.

A bejelentő-íveknek homlokán a tanintézeteknek a vkm. ur által annak idején közölt „nyilvántartási száma” okvetlenül feltüntetendő.
Szolnok, 1927 okt. 10.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

MEGHÍVÓ.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítóegyesület

választmánya a folyó évi november hó 10-én (csütörtökön) délelőtt 9 órakor, Szolnokon a Tiszaparti áll. el. iskolában

rendes választmányi gyűlést

tart, melyre a tisztikart és a választmány tagjait kartársi szeretettel meghívjuk.

Tárgy:

A közgyűlés határozatainak végrehajtása.
(Pályatétel kitűzése.)

Folyó ügyek.

Indítványok.

Szolnok, 1927 október 11-én.

*Keszthelyi István s. k., Greczmajer Károly s. k.,
egyesületi elnök. egyesületi titkár.*

HIREK

Szives figyelembe. Kéziratok, cserepéldányok Magyar Gyula főszerkesztő címére Szolnok, Ujvárosi iskola küldendők.

Elnökség címe: Keszthelyi István áll. isk. igazgató, Szolnok. Katonavárosi (Sipos-téri) áll. iskola.

Pénztáros címe: Csiky Ernő áll. isk. tanító. Szolnok, Vár 33.

Bérmálás. Hanauer A. István váci püspök Szolnokon, folyó hó 3-án adta fel híveinek a bérmálás szentségét, mely alkalommal mintegy 800-an járultak a szentség fölveteléhez. A püspök, október hó 4-én a szent Ferenc év ünnepélyes befejezése napján ünnepélyes nagy misét mondott s ugyanazon délután visszatuzott székhelyére.

Lapunk mai számából helyszűke miatt több értékes cikk és közlemény kimaradt, melyeket lapunk jövő számában közlünk.

Lapunk mai száma közli a Nemzeti Ujság által rendezek Bécs—Máriacelli társas ki-rándulás leírását. Az utelírás megjelent a „Szolnok és Vidéke” című lapban is, mivel azonban ezt a lapot vidéki kartársaink közül sokan nem olvassák, a társas ki-rándulások mikéntje ellenben minden tanítót érdekel, ezért közöljük azt, a mi lapunkban is. (Szerk.)

Felkérem a Temetkezési Egyesület azon tagjait, kik a f. évi augusztus hó folyamán elhalt Bezemek János és Stipics Bódog egyleti tagok után járó, összesen 240 P illetéket még be nem fizették, hogy azt az egyesület pénztárába mielőbb beküldeni szivesek legyenek.

Pénztáros.

Nyugtázások. Temetkezési díj címen:
Ország Pál Kunszentmárton 2-50, Keszthelyi István Szolnok 12 p. Renner Ignác Pusztatonyó 4-80, Renner József 7-20, Feisthammel Károly 4-80, Pongóné Stanic Julia 7-20, Cserháti József Szajol 2-40, Viszlai Ernőné 2-40, Veress Mihály 7-20, Pál Lajosné 2-40, Zeleaka Mártonné 2-40, Csiky Ernő 4-80 Szolnok, Szabó Ilona Kerekudvar 2-40, Lucskay János Cibakháza 2-40, Hunyor Ilona 2-40, Kiss Vilma 2-40, Vecztán Ilona 4-80, Pauka Margit 4-80, dr. Kerekes Sándorné 2-40, Varga Gyuláné 2-40, Novothány Jenő 4-80, Gyurkicza Miklós 10-80, Ferenczy Kálmán 4-80, Brindáné Laky Mária 4-80, Császár Ferenc 4-80, Gyurján Ferencné 4-80, Oreskó Dezső 7-20, Oroszy Viktória 2-40, Doroghnye Oroszy Gizella 2-40, Sztrinyi Ferencné 2-40, Horváth Jolán 2-40 Szolnok, Mihálik Kálmán 10-80, Schiesel Mária 2-40, Benyovszky Ida 2-40 Jászberény, Soós József 7-20, Markóth Dezső 4-80, Vida Gyula 7-20, Novik János 4-80, Sikolya Albert 2-40, Dobos András 2-40, Bodó Irén 2-40, Ladányi Éva 2-40 Tiszaföldvár, Bihary István 6.—, dr. Halmos Andor 3-60, dr. Kovács János 2-40, Szilvássy Eleonóra 2-40, Szathmáry Lajos 12—, Bacskó Gyula 14-40 Szolnok, Lótos Ferenc

7-20 Jászárokszállás, Magyary Gyula 5-80, Grecmaier Károly 2-40, özv. Jánossy Pálné 9-60, Vajay József 4-80, Koltay Anna 4-80 Rákos Ferencné 4-80, Egner Ilona 7-20 Szolnok, Molnár Lujza 9-60 Jászberény, Bezemek Jánosné 2-40 Szolnok.

Temetkezési egyletbe belépett: Lótos Anna Jászárokszállás.

Nyugtázások: Tanítói Otthonra: Hangya 12-05 Tiszabó, All. isk. tantestület belterület 22.— Jászárokszállás, All. isk. tantestület külterület 4.— P Jászárokszállás.

Tagdíj címen: Bartha Béla Jászberény 8-24, Varga Mária Jánosida 4-24, Gombkötő Janka 16-24, Röder Margit 8-24 Tiszavárkony, Fodorné Csukás Izabella Turkeve 12-24, Szalay Irma 8-24 Pusztakengyel, Kooschné Szabó Iona Turkeve 8-24, Takácsi Andriá Jászberény 8-24, Haraszthy József Jászberény 8-24, Schöfferné Fehérvári Gizella Jászládány 8-24, Kosch Etel Tiszasüly 8-24, Klémer Blanka Jászberény 8-24, Erdőssy József 8-25, Fehér József 8-25, Fehérné Tóth Magda 8-25, Pataky Julia 8-25, Schmidt Nándor 8-25, Wágner Anna 8-25 Törökszentmiklós, Józsa Gizella Turkeve 8-24, Varga Mária Jászládány 8, Péntek Józsefné Karcag 8, Kiss Aurél Jászdózsa 8-24, Gosztonyi Sándor Szolnok 8, Szabó Ilona Kerekudvar 4, Nagy Irén Dévaványa 8, Pító József Turkeve 8-24, Majher Mária Kunmadaras 8-24, Konczné Szolomájer Anna Fegyvernek 8-24, Koner Pál Fegyvernek 8-24, Gárdonyi Jenő 8-24, Gárdonyi Jenőné Törökszentmiklós 8, Komáromi Erzsébet Szolnok 3, Gál Irén Fegyvernek 8-24, Nagyné Hoffmann Vilma Kunmadaras 10, Kőrthy Jánosné Cibakháza 4-24, Kiss Kálmán Tiszavárkony 16-24, Palugyay Hermína Jászdózsa 8-24, Kissné Palugyay Olga 8-24, Horváth Pál Felsőzászaberek 7-80, Király Irén Jákóhalma 8, Timpfel Ferenc 8-24, Timpfel Mária Kőtelek 8-24, Tájertling József Jászberény 8-24, Szabó Róza Szajol 4, Schiessel Mária Jászberény 8, Szilágyiné Brandt Vilma 8-24, Szentiványiné Mosó Martina 8-24, Józsné Almássy Mária 8-24, Perényi Margit 8-24, Bazzi Berta 8-24, Farkas Károly 8-24, Ruzs János 8-24, Benyovszky Ida 8, Mihalik Kálmán Jászberény 8, Kiss Teréz Kenderes 8-24, Szabó Ferenc Derzstoma 8-24, Szűcsné Kallás Gizella Kunmadaras 8-24, Katona Kálmán Karcag 8-24, Boross Ilona Kunhegyes 8-24, Pafféri István Fegyvernek 8-24, Sonkolyné Magi Vilma Pusztacseg 8-24, Boros Katalin Karcag 8-24, Vlaskovics Jenő Jásztelek 4-80, Magyary Gyula 8, Magyary Gyuláné 8, özv. Jánossy Pálné 8 Szolnok, Lengyel János Pusztakengyel 8-20, Renák Imre Tiszaróff 8-24, Nagy Erzsébet 8-24, Blaskovich Margit Fegyvernek 8, Butyka Etel Tiszaföldvár 8-24, Ribos Rezső 8, Ribos Rezsőné 8 Jásztelek, Tihanyi Miksa Kunmadaras 4, Báthor Mária Besenyszög 1-44, Kun Lajosné Karcag 2, Szegedyné Valenti Borbála 8-24, Jászberény, Petkó Dezső 8-24, Petkó Dezsőné 8-24 Tiszavárkony, Maró Filamena 8 Fegyvernek, Mészáros Gyula 8-24 Mezőtúr, Simon Lőrinc 8-24 Tiszapüspöki, Majer Ferenc 8-24, Kovács Aranka 8 pengő Jászberény.

Aranylakodalom. Édes hazánkat a rablók prédájává tevő Trianon sok-sok keserűséget, alig elviselhető fájdalmat okozott mind-

nyájunknak, de különösen az elrabolt területekről, az ősi fészkekből elűződött menekültek nagy részének. Ilyen nagy lelkifájdalommal hagyta el az ős családi otthonát Nagy Lajos bátyánk és kedves kollégánk is, amidő a szép Gömör vármegyéből menekülnie kellett, hogy új otthon keressen s találjon magának, A menekülés ideje óta Szolnokon lakik kedves Lajos bátyánk áldott lelkű feleségével együtt s nem lankadó munkabíráásával ma is hasznos és fontos munkátvégző tagja városunknak. Itt érte az isteni gondviselésnek az a ritka kegyelme, hogy aranylakodalomát megtarthatta. Folyó hó 9-én folyt le a kedves, szép ünnepélyt, amikor az egyház a jó Isten áldását esdette az aranylakodalmas házaspárra, a nagyszámu rokonság a sok-sok jóbarát és jóismerős pedig szívből jövő gratulációkkal halmozta el a boldou jubilánsokat. Mi ezután is szeretettel üdvözljük őket.

Ugyanezen a napon ünnepelte boldou házasságának 50-ik évfordulóját Szolnok városának egyik köztisztelőben álló derék polgára, Uri Szabó György is, aki mint városi képviselő még ma is tevékeny részt vesz a közügyek intézésében, s aki, mint volt községi iskolaszéki tag buzgón igyekezett azon, hogy a népoktatásügy minél magasabb nivóra emelkedjék. Könnyekig megható jelenet volt, amint az aranylakodalmas házaspár, családosi fiúk, leányaik munkáik környezetében a templomba vonult, ahol Bacsich Metód vármegyei kórházi lelkész, áll. iskolai hitoktató mindenkit megindító remek beszéd kíséretében kérte a jubilánsokra az Ég áldását. Akik a két aranylakodalom bármelyikén résztvettek, azok bizonyára, legalább részben megcáfolják azt a mondást, mely azt tartja, hogy:

— — — „mert a menyegzőnek oly sajtásága van, akkor nem ér semmit, amikor már—arany“.

Nyomatott Roth Dezső könyvnyomdájában, Szolnok. 9488.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ Plac-tér.

Legnagyobb ruház
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszállagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patenti, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **könyvnyomdászat** készíti a
legtartósabb kivételű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebbéig is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomdánk elegáns, széles kivételben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és bál meghívókat
és minden fajta **könyvnyomdai** munkát.

Mielőlti máshol rendelne, kérjen tőlem ajánlatot!

Könyvnyomda. * Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak számára alkalmas könyvek kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanönyvek

Tanszerek

Papírosok

Ngomlatóangok

SZOLNOK

XIX. évfolyam.

9. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:
MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ.

Szolnok, 1927 november hó.

NYOMATOTT ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZOLNOKON.

Raktáron van és azonnal szállítható :

- Iskolai nyomtatványok.**
- 645 Helyreállítás elszámolás
646. Eütoreszámolás
647/a Állami elemi népisk. óvodai gondnok. (együttes) költségvetés, külv
647/b. Állami elemi népisk. óvodai gondnok. (együttes) költségvetés, belv
648. I. Kimutatás beirattási díjakról
649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%,
3 1/2-os pótdáváltságról
650. III. Kimutatás a készpénz- és terménybeli hozzájárulásról
651. IV. Kivonat a bérszerződésből
652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
653. VI. Kivonat kölcsöntörleszt. tervezetből
654. VII. Kimutatás hitoklati díjak megállapításához
655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
657. Átvételi elismervény anyagokról
658. Napszámjegyzék

- Leltári nyomtatványok.**
915. Leltári napló (1. sz. minta)*
916. Szakleltár (2. sz. minta)*
917. Szobaleltár (4. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
2. m. Kísérőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től)
8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
9. m. Jelentés
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óta beállított változásokról

Önálló gazdasági és gazdasági ismétítő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány

724. Felvételi napló.*
726. Mulasztási napló*

Kiadódóvódák számára.

727. Haladási napló puha kötésben
728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére]

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

746. Költségvetés
748. Felvételi napló*
749. Tanulmányi napló*

750. Előmeneteli és mulasztási napló*
751. Anyakönyvi törzslap
752. Iparostanonciskolai bizonyítvány

803. Iktatókönyv
Iktatókönyv, köve, tárgymutatóval
805. Tárgymutató
824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső iv
824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső iv
824/c. Állami elemi iskolai és óvoda számadás köve
829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
830. Népiszkolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
844. Tisztiorvosi bizonyítvány
947. Órarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
950. X. Kimutatás
I. a. Kimutatás

943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspenzekről*
29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírságpénzkeről*
30. m. Felvételi napló*
31. Haladási napló*
32. m. Mulasztási napló
33. m. Anyakönyvi napló
34. m. Bírságolás
35. m. Pénznapló büntetéspenzekről*

az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használandó

729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére]

754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
758. Zárószámadás

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

N É P M Ű V E L É S

A kir. tanfelügyelőség, a vármegyei tanítóegyesület s a vármegyei iskoláinkivül népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Titkaja: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesülete.

Előfizetési árak:
Egész évre 4.80 P. — Egges szám ára 48 fillér.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ.

Megjelenik havonként.

Előzetes díjak és reklámokért CSÖNG ERŐT egyszemélyi népműveléshez, a lap szellemi részéhez megadandó közreműködés a szerkesztéshez Szolnok (újvárosi iskola) címűre küldendő. Házikarát nem adunk vissza.

A tanítói és a tanfelügyelői hivatás.
Írta: **dr. Sashegy József** ny. kir. járásbíró, volt iskolaigazgató.

Ha a tanító hivatásának tanulmányozásában elmélyedünk, felmerül az a kérdés: milyen hivatás is tulajdonképpen a tanítói hivatás, Mesterség-e, bürokratikus hivatás-e, vagy milyen hivatás? Ez a kérdések kérdése, melynek helyes döntésétől függ a tanfelügyelői hivatás helyes megállapítása is.

A mi elődeinket, a mi korunkban élt tanítóveteránokat még „mester“-nek szólította a köznép, de ezt utánozta az intelligencia is. Ők ugyan sablonos, alapvető munkát, igazi nap-számú munkát végeztek csupán, de nem hiszem, hogy azért nevezték volna őket „mester“-eknek, mert hivatásukat a köztudat mesterségének tekintette volna. A mesterember, az iparos, a kézműves egy nyers, feldolgozatlan materiából, egy élettelen tárgyból, egy másik élettelen tárgyat készít, állít elő. A mesterség fizikai munkából áll, fizikai dolgok termelése a célja. A tanító ellenben emberről emberkére erkölcsi, szellemi kiművelésével foglalkozik, szellemi munkát végez, munkájának eredménye; a fegyelmezett lélek, az erkölcsös jellem, tehát abstrakt dolgok. A tanítói hivatást mesterségnek tekinteni tehát a legképtelenebb abszurditás.

A hivatalnok ember, a bürokrata nem foglalkozik ugyan fizikai munkával; — munkájával nem törekszik materiális dolgot előállítani; — szellemi munkát végez ő is, amely azonban szintén nagyban eltér a tanítói munkától. Nem abstrakt dolgokat termel, hanem közfeladatokat old meg, közfunkciót végez, adminisztratív szükségleteket elégít ki, iktat, kiad, másol, kezel, végez, határoz. A tanító mindezzel nem foglalkozik, mindent alig végzi, vagy ha végez is

adminisztratív munkát, ez hivatásának függelék. A tanítói hivatás minden lehet, csak bürokrata hivatás nem.

De ha a tanítói hivatás se nem mesterség, se nem bürokrata hivatás, akkor milyen hivatás? Lelkem minden meggyőződésével vallom, állítom, hirdetem, hogy a tanító hivatása: **művészi hivatás.**

Nézzük a művész emberek munkásságát. A szobrász — művész egy darab agyagból, gipszből, kőből, márványból, ércből, — a festőművész a vásznon néhány tubus festékből alakot formál. Ugyan ki az a dőre, aki ezt művészetnek tartja? Ez eddig még nem művészet, ez eddig csak mesterség, ipar. A művész alkotásába lelket önt, belelehel a génius egy atomját; az alakba jellemet, erkölcsöt, eszmei tartalmat lehel, életet önt; az alakot megeleveníti, szinte az élőhöz hasonlatossá idomítja. Ez a művészet. És a színművészetben sem az alakzat, a nyüzsgő-bongó szereplők külsője a művészet, hanem a karakterisztikum, a jellem, az erkölcs, a bűn kidomborítása; — az érzelmi világ utánzása, az eszme, a gondolat, a cselekmény konzekvenciója. Ez a művészet.

A művészet tehát abstrakt dolgokat termel: eszmet, gondolatot, jellemet, erkölcsöt alakít, az életet ábrázolja, oktat, nevel. Mert a művészet hivatása az erkölcsképzés, a jellemnevelés. A jónak, a szépnek, a nemesnek, a fenköltnek apotózis ítésével hat az emberi lélekre, amelyre ezzel alakító, nevelő hatással van.

És a tanító? Kap egy nyers, faragatlan, csiszolatlan gyermeki lelket, egy még kifejlődőfélben levő gyermeki lelket, a melyet a fegyelmzés segélyével hajlamossá tesz a normák iránti engedelmességre; — a szoktatás eszernyi eszközeivel erkölcsössé idomítja azt, hajlamossá teszi az erény kultiválására; értelmét fejleszti,

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső iv (boríték) is kapható.

az ismeretek segélyével művelté formálja azt. Vagyis a tanító erkölcsöt, jellemet, fegyelmezett akaratot és értelmet termel. Szellemi munkájával — mint a művész — nevel, oktat. Nyilvánvaló tehát, hogy a nevelveoktató és a művész hivatása lényegében hasonlatos; nyilvánvaló és kétségtelen, hogy tanító hivatása inkább művészi hivatás, mint bármely más.

Mi szükséges ahhoz, hogy a művészet fejlődjen, az étellel párhuzamosan fejlődjen? Kritika. Még pedig nemcsak belülről ható: önbírálat; de a kívülről jövő esztétikus kritikája is. Saját magának, cselekményének és alkotásainak senki sem lehet igazságos bírálója, mert a gyarló ember lelke önmagával szemben elfogult, már pedig a művész is ember, gyarló ember. Szükséges, tehát kell az is, hogy elsősorban a művész bírálja meg alkotását, végezze el azon a javításokat; de ennél még fontosabb az, hogy az esztétikus szeme kutassa ki annak hézagait, hiányait, félszégeit, hibáit és mindezt tárgyilagosan mutasson rá. Az esztétikus a művészet irányítója, mert annak éber szeme, tárgyilagos véleménye nyesi le a művészet vadhajtságait, tölti be a hézagokat, pótolja a hiányokat, ostorozza annak kitévéseit, ferdeségeit, félszégeit és egyéb hibáit.

Ilyen bírálatra, ilyen irányításra szükség van a nevelve — tanító művészeti hivatásánál is. Erre van hivatva a tanfelügyelő, aki látogatásai alkalmával a tanító művészi hivatásának betöltését, annak eredményét bonckés alá veszi, azt ellenőrzi, a hézagokra, hiányokra jóságos indulattal rámutat; oktató-tanácsadó szavával a helytelen módszert, a pedagógiai kinövéseket, félszégeket és hibák megszüntetésére törekszik és a tanító művészi munkásságát irányítja.

Ahhoz azonban, hogy a tanfelügyelő a népkultúra eredményes irányítója lehessen, nem kell kevesebb, mint az, hogy maga is testestől-lelkestől pedagógiai művész, verbéli szakember legyen. A művész munkájának bírálatához, a művészet irányításához, tehát a kritikus, az esztétikus hivatásához nagy irodalmi, lélektani tudásra, esztétikai és művészi érzékre van szükség; vagyis arra, hogy az esztétikus maga ha nem is művész, de művészlélek legyen. A tanfelügyelői hivatás betöltése is pedagógiai képzettséget, pedagógiai művészetet igényel.

A tanfelügyelői hivatás azonban nemcsak a kulturmunka bírálatában merül ki. A tanfelügyelő adminisztrálja kerületének iskolaügyét is, ami viszont jogi, különösen közigazgatási képzettséget kíván a hivatás betöltőjétől. Nyil-

vánvaló és kétségtelen tehát, hogy a tanfelügyelői hivatást — éppen a kulturnívó emelése érdekében — ketté kell osztani: egy adminisztratív és egy bíráló, irányító hivatásra.

Ugy hallom, éppen most folynak a kultusz-minisztériumban a tárgyalások a tanfelügyelet reformjáról. Talán még nem lesz késő, ha rámutatok arra az előadásra, melyet 1909-ben, az ország egyik legagilisabb tanítói szervezetében, a Délmagyarországi Tanegylet zombolyai nagygyűlésen erről a kérdéstről tartottam s amelyet az akkori Országos Bizottság is mint a Délmagyarországi Tanegylet javaslatát magáévá tett.

Szerintem az volna a helyes, ha a tankerület élén állana a főtanfelügyelő, akinek jogvégzettsége lenne és kizárólag a tankerület adminisztrálásával foglalkozna. Melléje volna beosztva az egy vagy több kir. tanfelügyelő, akik tisztán és kizárólag az iskolai nevelőmunka irányításával foglalkoznának s akik a legképzettebb, legagilisabb, legkiválóbb tanítók sorából nevezetnének ki. Minden járásba egy-egy szakfelügyelő lenne kinevezendő a kulturmunka egyes szakcsoportjának speciális fejlesztésére. Ezek az illető szakcsoportban kitűnő eredményt elért, kiválóan képzett tanítók közül volnának kirendelendők.

A tanfelügyelet illetén megreformálása — nézetem szerint — használna első sorban a népkulturának. A tanfelügyelő maga is verbéli pedagógus, tanító, tehát elsőrendű szakember — nem lenne bürokratikus, adminisztratív munkával túlterhelve, minden idejét a kultúra irányításának szentelhetné, tárgyilagos bírálatával, ellenőrző tevékenységével jóindulatu tanácsaival és utbaigazításaival, szakszerű felvilágosításaival, nagyban hozzájárulna a kulturnívó emelkedéséhez, az oktatásügy fejlesztéséhez, az áldatlan iskolai nevelveoktatási módszerek kiküszöböléséhez. De nyerne a tanító is, hiszen az emelkedésre reményt nyújtó lehetőséget adna a tanfelügyelet szakszerűsítése, ami már ezért nagyobb odaadásra, lelkesebb munkára és főleg további tanulásra, önképzésre serkentené a tanítókat. A kulturnívó emelése érdekében pedig az állam nem hozhat elég áldozatot.

Magyar föld.

Vérrel szerzett és egy ezred éven át vérrel öntözött szentséges terület! Te hegykoszoru övezte gyönyörű határ, hol a magyar erő és akarat s a magyar dicsőség ezer éven át ural-

kodott! Röviddel ezelőtt áldozata lettél egy szerencsétlen vállalkozás frívól játékának. Saját fiáidtól meggyalázva, megcsúfolva és eladva, a földön, porban hevert dicsőséges testel, hogy martaléka legyen a nemzetközi armány, csel-szövéseinek. A fanatizmus és cinizmus által vadul szidott ocsmány osztálygyűlölet urrá lett fiad felett. Adáz szomszédaink felhasználták rettenetes aléltaságot és a föld hatalmasait fondorlattal félrevezetve, kijátszották évezredes birtokaidat

Hihetetlenül hangzott ez akkor nekünk! Elveszteni büszke szép hegyeidet, zöldelő fenyveseidet, dús gazdag bányáidat, a szépséges magyar szótól és magyar daltól zengő falvidaidat és városaidat. Hihetetlen ez még ma is; sőt a békének csufolt Trianon utáni sötét, vigasztalhatatlan látszó napokban is az volt. Lelkünk mélyén kitörülhetetlenül él a gondolat, hogy mi az erdő, mező borította Kárpátok által övezett ezeréves nagy Magyarország gyermekeiként születünk s más határokat elképzelni sem tudunk soha. Ezzel a gondolattal, ezzel az eszményképpel keltem és nyugodtam én is naponta, gyermekkorom óta, ezzel a gondolattal nevelkedtem fel az iskolában és a szülei házban egyaránt.

Mi a nagy magyar föld szülőttei, régibb nemzedék, csak ezt, csak ilyen Magyarországot ismerünk. Fiainknak említést sem teszünk másról s nem tanítunk más magyar földről sem az iskolában, csak arról a gyönyörű, hegykoszorúta szép kerekded földről, melynek földabrosza oly szépen oly kedves ismerősként, oly hívogatólag integet felénk.

Hogy fiaink nem érzik úgy, azt a Mohácsnál is nagyobb gyászt, amit mi érzünk, az talán érthető, de sajnos, nem vigasztalás. Ám a testvéri érzésnek bennük is élni kell, s fel kell ébreszteni bennük a fájdalmat ama lesújtó ténnyel szemben, hogy magyar véreink milliói a magyar szó, a magyar dal, a magyar gondolat szabadságától megfosztottan idegen járom alatt szenvednek.

De ime most a sötétség mintha oszladozna! Nap-nap mellett gyönyörű sorokat olvasunk, melyeknek minden szava úgy hangzik nekem, mint egy szépséges költemény. Hát hihető az, hogy az elrablott, az ármánnyal, csel-szövéssel és bűnös felületességgel eljátszott szép magyar földek ismét visszakérik?! Hihető! És én soha nem is kételkedtem benne. Gyáva lemondásnak, aljas cinizmustól sugallt megalkuvásnak tartottam s tartom ma is, ha valakit ez a

szomorú helyzet nem lázít, nem izgat a szíve vééréig.

A naponta megjelenő szebbnél-szebb biztató hírek olvasása örömkönnyeket fakaszt. Ugy olvasom a nagy angol lord üzeneteit, mintha mindannyiszor nagyon kedves ajándékról kapnék híreket.

Olvassátok és hirdessétek ti is tanító-testvéreim a magyar földet, a magyar sorsot pártoló, vigasztaló sorokat és szent meggyőződéssel higgyétek azt, hogy a most elmúlt néhány szomorú esztendő egy gonosz álom volt csupán, melyre rövidesen felvirrad s magasan ragyogni fog az isteni örök „igazság” napja és újra miénk lesz a nagyszerű küzdelmek árán szerzett, ezer éven át dicsően védelmezett birtok: Nagy-Magyarország.

Ezt a gondolatot, ezt az érzést plántáljátok át az új nemzedék szívébe. Ennél szebb ajándékot sem az ifjúságnak, sem a hazának nem adhatunk soha!

Dr Kovács János.

Közkönyvtárak a Népművelés szolgálatában.

A vallás- és közokt. m. kir. Minisztérium nagyarányú könyvtár akciója.

A vármegyénk területén fekvő községek többé-kevésbé el voltak látva népkönyvtárakkal, a különböző társadalmi egyesületek is tulajdonképpen létesítettek könyvtárakat.

Az oláh betörés és vörös uralom alatt igen sok helység könyvtára teljesen megsemmisült (részben elégették, részben egyéb felszerelésekkel magukkal vitték).

Felbecsülhetetlen az a kár, melyeket a közkönyvtárak megsemmisítésével szenvedtünk.

Népművelési Bizottságunk az előadások és tanfolyamok megszervezésén kívül sokat foglalkozik a közkönyvtárak ügyével is. Teszi ezt azért, mert a jó könyvek kiválóan alkalmas eszközei a nemzetnevelésnek. A különféle népművelési tevékenységek a lakosság kevés %-át foglalkoztatják, a nagyobb % ismereteit könyvek útján gyarapítja s igen sok azoknak száma, kik önművelésükön kívül hasznos szórakozást is találnak a jó könyvekben.

Mérhetetlen károkat okoznak a rossz könyvek az emberi lélekben s ezért égetően szükséges, hogy a lakosság részére jó könyvek álljanak rendelkezésre.

A vallás- és Közokt. Minisztérium hatalmas erővel látott nemzetünk ujjaépítéséhez s ezek között kiváló gondoskodását képezte a könyvtárak ügye.

Előttünk fekszik a V. K. Minisztérium nagyszabású könyvtárakciója, mely minden várakozást felülmúl, mely egyfelől pótolja az elszünetelt magyar nyelvű vesztéseinket, másfelől pedig gondos kiválasztás után több mint *negyedmillió* hasznos, szükséges könyvet bocsájt lakosságunk okulására, tanulására, szórakozására.

Ez óriási munkát a V. K. Minisztérium Népművelési Központjának vezetője *dr. Nevelős Gyula min. tanácsos* végezte emberfeletti erővel gondos előkészítés és tervek alapján, ki vármegyénk közönsége részére *11.300 kötet könyvet* jutatót közel 50 000 pengő értékben. — Vármegyeyi Népművelési Bizottságunk f. hó 17-én a vármegyeházán tartott évi közgyűlésben igen nagy örömmel vette tudomásul e gazdag ajándékozást, melyért halás köszönetét fejezte ki min. tanácsos urnak.

Amikor a nyilvánosság előtt számolok be a V. K. M. nagyjelentőségű könyvtár akciójáról teszem ezt azért, hogy vármegyénk lakosságának figyelmét ez uton is hívjuk fel e minden tekintetben elsőrangú, gazdag tartalmú könyvtárakra, melyek úgy felelnek meg hivatásunknak, hogyha okos ismerőseink figyelmébe ajánljuk, hogyha megismerjük a részleteiben és kelő gondoskórásban is részesítjük.

A könyvtárak szállítása e hó végével megindul azok használati szabályzatát a közig. hatóságok fogják közönségünk tudomására adni.

A könyvek kikölcsönzése díjmentesen történik.

I. 250 kötetes könyvtárat kaptak:

1. Szolnoki Ipartestület, 2. Jászberényi r. k. Kulturház, 3. Karczag r. t. város, 4. Kísújszállás r. t. város, 5. Turkeve r. t. város, 6. Mezőtúr r. t. város, 7. Jászárokszállás község, 8. Jászapáti község, 9. Dévaványa község, 10. Kunhegyes község, 11. Törökszentmiklós község, 12. Kunszentmárton község.

II. 170 kötetes könyvtárat kaptak:

1. Szoldoki MÁV. Millennum Egylet, 2. Jászfényszaru, 3. Jászládány, 4. Jászkisér, 5. Abádszalók, 6. Kunmadaras, 7. Kenderes, 8. Fegyvernek, 9. Czibakháza és 10. Tiszaföldvár községek.

III. 140 kötetes könyvtárat kaptak:

1. Szolnoki Egyetértési Kör, 2. Besenyszög, 3. Rákóczi falva, 4. Szajol, 5. Nagykőrös, 6. Vezseny, 7. Jászfelsőszentgyörgy, 8. Tiszaderzs, 9. Tiszabura, 10. Nagyrév községek.

IV. 130 kötetes könyvtárat kaptak:

1. Szolnoki szőlői állami iskola, 2. Szolnoki alcsi állami iskola, 3. Jászbezenyi pelei áll. isk., 4. Jászberényi tötevényi áll. iskolai, 5. Kísújszállási turgonyi áll. isk., 6. Turkeve, pászói áll. isk., 7. Mezőturi csugarparti áll. iskola, 8. Mezőturi csehalomi áll. isk., 9. Mezőturi törökhalomi áll. isk., 10. Kőteleki hunyadfalvai áll. isk., 11. Tiszavárkony község, 12. Pusztamonostor község, 13. Jászárokszállási ágói áll. isk., 14. Jászdózsa község, 15. Jákóhalma közs., 16. Jásztelek község, 17. Jánoshida község, 18. Alattyán község, 19. Jászsalsószentgyörgy község, 20. Jászapáti hevesiványi r. k. isk., 21. Jászszentandras község, 22. Tiszasüly közs., 23. Tiszasantimre község, 24. Dévaványai varsányhái áll. isk., 25. Tiszabő község, 26. Tiszaróff község, 27. Törökszentmiklós. surjányi áll. isk., 28. Törökszentmiklós. alatkai áll. isk., 29. Tiszapüspöki község, 30. Kuncsorba község, 31. Csépa község, 32. Szelevény közs., 33. Czibakkazai egyeshalmi áll. isk., 34. Tiszaföldvári homoki áll. isk., 35. Tiszainoka közs., 36. Tiszakürt község, 37. Tiszasas község, 38. Tiszaug község, 39. Kunszentmártoni jaksori áll. isk., 40. Mesterszállás községnek.

Szolnok, 1927 október hó 25 én.

vitéz Szathmáry Lajos
várm. népműv. titkár.

A magyar ifjuság és a takarékosági erény.

A föld összes művelt államaiban az év egy napját október hó 31-ét (a mai napot) már évek óta a takarékosági erény felbresztésére szánták. Ebben a mozgalomban az elmúlt évek borzalmas csapásaival sújtott Magyarország most vehet csak először részt. Ez a nap egy figyelemztetés akar lenni, nemcsak a felnőttek, hanem a serdülő fiatalok részére is, hogy ime van egy eszköz, mellyel szebb, tartalmasabbá tehetjük életünket. A takarékoság nem cél, hanem eszköz, emberi, társadalmi, nemzeti és erkölcsi célok szolgálatában. Eszköz a sok kö-

zül, amellyel későbbi boldogulásunkat, erkölcsi megszilárdulásunkat előmozdíthatjuk.

A takarékoság erényét mindenki gyakorolhatja, mert a legszegényebnek is, akinek talán nincs miből, van mivel takarékoskodnia. A gyermek is takarékoskodhat, nemcsak a szüleitől és idősebb rokonaitól kapott fillérekkel, hanem azzal is, ha rendben tartja és nem rongálja ruháját, cipőjét, könyveit és fűzetjeit. Ha nem sérti meg és piszkítja be az iskola és más házak falait. Ha engedelmessé válik szüleinek és tanárainak vigyáz egészségére. Ha tanul azért, hogy később jól dolgozhasson s jó munkát végezve takarékoskodhassék.

Az a gyermek és serdülő leány és ifju, aki az említett szabályokat megtartja, nemcsak a saját boldogságának veti meg az alapját, hanem résztvevőle lesz a nemzeti nagy ideálok elérésére irányuló harcban is, amely minden hazáját szerető emberré válni akaró gyermeknek legszentebb kötelességévé kell, hogy legyen. Ha kiméli a használatában levő tárgyakat, azzal segít a szüleinek takarékoskodni, előmozdítja néhány fillérnek felretételét. Kicsiből épülnek fel a vagyonok s ha nem is sikerül mindenkinek vagyont gyűjtenie a takarékoság erényének ápolásával, sorcsapások esetén a takarékos, magával számotvető, jövedelméből szerényen, de tisztességgel megélni tudó ember könnyebben gázol ki a bajból s nem szorul embertársai könyörületére, ami által megmenti önmagát és megszerzi embertársai becsületét.

Az egyes embereknek takarékosan félretartott filléréiből, a most már értékes pénzben kamatot fizető pénztételeinkben nagy vagyonok és tőkék gyűlnek össze s e tőkék megint tovább vándorolva újabb kenyeret, munkát adnak a szülőknél és gazdagabbá téve az országot előmozdíják erkölcsi, gazdasági önállóságunkat. Sok takarékos ember mellett fejlődik a közjólet. A fejlődő közjólet pedig megkönnyíti a nemzeti célok megvalósítását. Már is észlelhetjük, hogy gazdasági talpraállásunkat, megerősödésünket nyomon követi önértékünk megerősödése, külföldi barátaink számának növekedése. Vegyének ugyanis gyermekeim tudomásul, hogy a hazánkat sújtó sok csapásból fakadó részvét mellett elsősorban életképességünk igazolásának köszönhetjük, hogy ma már mind gyakrabban szólnak meg mértékadó hangok, mint legutóbb lord Rothermere Magyarország igaza mellett s a trianoni béke igazságtalanságai ellen.

A takarékoság tehát hazafiasság.

Kérelem!

Már a múlt évben felkértem összes kartársaimat, hogy működésük helyén a „Tanító Otthon” javára egy-egy ünnepélyt, mulatságot vagy előadást rendezni és a tiszta jövedelmet az egyesületi pénztárnok címére beküldeni sziveskedjenek. Sajnos a kartársak 5%, sem hallgatta meg kéréseim szavamat!

A „Tanító Otthon” a vármegyeyi tanítószervezésére kell, hogy legyen. Minden tanítótestvérem igyekezete az kell, hogy legyen: „Tanító Otthonunk” mihamarabb felépítve hirdesse a vármegyeyi tanítószervezést, nemes gondolkodását és aldozatosságát. — Siessünk a gondtól és bánattól már lerokkadozó — falun és tanyán működő — gyermekes tanítótestvéreink segítségére abban, hogy gyermekeiket olcsón elhelyezhessék és taníthatassák a mi „Otthonunkban”!

Ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha mindannyian a szent cél által áthatva a legnemesebb ambícióval dolgozunk és fáradozunk a „Tanító Otthon” érdekében.

Kérve-kérem tehát kedves tanítótestvéreimet, hogy a télen át több, de legalább is egy ünnepélyt — mulatságot — vagy előadást a „Tanító Otthon” javára rendezni sziveskedjenek! Igyekezzenek kedves tanítótestvéreim arra, hogy a rendezett előadás nagy anyagi sikerrel járjon, hogy „Tanító Otthonunk” mihamarabb hirdethesse azon igaz mondatát: „Segíts másokon, megsegít az Isten”!

Kartársi szives üdvözléssel

Keszthelyi István,
vm. tanítóegyesületi elnök.

Hivatalos rész

Jász-Nagykun-Szolnok vm. Alt. Tanítóegyesület Elnöksége.

27—1927. sz.

Pályázat.

A Jász-Nagykun-Szolnok vm. Alt. Tanítóegyesület pályázatot hirdet a következő tétel önálló kidolgozására:

„Mit tehet a tanító a társadalomban a régi magyar erkölcsök visszaállításának érdekében” (küzdélem a tulmodern erkölcsök ellen).

A legjobb munkát 100 P. azaz Egyszáz pengővel jutalmazza az egyesület.

A mű terjedelme: 10 gépirásos oldal.

A beküldési határidő: 1928 február hó 1.

Az esetleg felhasznált forrásművek megnevezendők. A munkálatok zárt jellegű levéllel, nagyon jól olvasható, idegen kézírással vagy gépirással az Egyesület elnökségének (Szolnok, Sipos-téri áll. el. isk.) küldendők.

A jutalommal kitüntetett pályamű az Egyesület tulajdonát képezi s azt vagy a járásköri gyűlesek, vagy a közgyűlésen felolvassuk s hivatalos lapunkban közöljük.

Szolnok, 1927. évi november hó 11-én.

Keszthelyi István s. k., Greczmajer Károly s. k.,
vm. egyesületi elnök. vm. egyesületi titkár, elnök.

Jász-Nagykun-Szolnok vm. kir. tanfelügyelője.
2550—1927. sz.

Valamennyi elemi népiskolai Tekintetes
Igazgatóságának.

Győr, Moson és Pozsony várm. tanítói részére — az új tanterv alapos megismertetése céljából — tanfolyamot tartottak. A tanfolyamon Quint József, tanítóképezési igazgató elméleti fejtegetéseit, Drózy és Stölmár fővárosi pedagógusok mutatták be a gyakorlatban.

Az előadásokról, valamint az azok folytatásaként lefolytatott megbeszélésekről pontos (az előadói revideálták) jegyzet készült. A jegyzet alkalmas arra, hogy az új tanterv szellemét alaposan megismertesse, egybe a mintatanítások közlésével gyakorlati utmutatásokat nyújtson.

Miután a vallás- és közokt. miniszterium évenként csak kétszer ajánl tankönyveket — a november hónapban — nyomtatásban megjelenő jegyzet hivatalos ajánlása későbbi időre marad. Eppen azért, amíg a hivatalos ajánlása megtörténik, addig is, megszerzésre a legmelegebben ajánlom.

A munka igen alkalmas arra, hogy a tanterv szellemébe elmélyedjenek s a kerétszűl-vitelét minél sikeresebben eszközöljék.

Címe: „Tanfolyami értesítő”, mintegy 32 ívre terjed és ára 8 P.

A jegyzet teljes tiszta jövedelme a Győrött építendő Tanítók Háza céljait szolgálja.

Megrendelhető Győr-Moson és Pozsony vm. Tanítók Háza Egyesülettől.

Szolnok, 1927. nov. 3.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

Jász-Nagykun-Szolnok vm. kir. tanfelügyelője.
7623—1927. sz.

Valamennyi áll. közs. társulati s magán elemi polgári, gazdasági, iparos és kereskedőtanonc iskola Tekintetes Igazgatóságának.

A vallás- és közoktatásügyi kir. miniszter ur 1927. évi 3239 eln. sz. rendelete szerint a kir. pénzügyminiszter ural egyetértően a takarékosági eszme tervszerű fejlesztése és terjesztése céljából a folyó évtől kezdve minden év október 31-én takarékosága nap megtartását rendelte el.

A pénzügyminiszter ur a takarékosági nap technikai megrendezésével ugyiszintén a további takarékosági propaganda kifejtésével a m. kir. póstatakarékpénztárt bizta meg, amely a f. é. takarékosági nap megtartásával kapcsolatban közvetlenül lépett Igazgató Urral érintkezésbe és tájékoztató iratokat intézett az összes iskolákhoz is s azokhoz az iskolai előadások keretében felhasználható anyagot is mellékelte.

Miután a takarékosági eszme propagálását a tanuló ifjuság nevelése szempontjából fölülte kívánatosnak tartom, felhívom Igazgató Urat, hogy a póstatakarékpénztár megkeresését kellő figyelemben részesítve, a takarékosági napnak iskolájokban való megtartása érdekében a szükséges intézkedéseket jövőben is tegye meg ott, ahol a takarékosági napnak okt. hó 31-én való megtartása a reformáció emlékünnepe miatt, vagy bármi más okból nem lehetséges, jövőben az a legközelebbi tanítási napon lesz megtartandó.

A takarékosági nap erkölcsi hatásáról is nevelési eredményéről az iskolák Igazgatói hozzá-
m f. é. november hó végéig tegyenek kimerítő jelentést. Jövőre pedig kellően elkészítve tartsák meg okt. 31-én, vagy a következő tanítási napon a takarékosági napot s eredményéről minden évben tegyenek hozzá-
m kimerítő jelentést. Felhívom egyuttal Cimet, hogy a tanítás keretében minden alkalmat használjon fel a tanítóság es takarékosági eszme terjesztésében.

Szolnok, 1927. okt. 28.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

Fontos tudnivaló.

Több esetben előfordult, hogy egyes iskolák a tanév megrövidítését, a tankötelesek felmentését szabálytalanul eszközölték, épen azért

az iskolák vezetői szigorúan örökődjenek arra, hogy a tanév megrövidítése, illetve a tankötelesek az iskolabajárás alól való felmentése a törvény és ennek alapján kiadott rendeleteknek megfelelően történjenek.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1927. évi 27117. XXX. a. számú rendelete alapján a tanév csak az 1921. évi t. c. 3. §-ai, illetőleg 1923. évi 130,700 számú miniszteri rendelet 44. és 45. §-ai értelmében rövidíthető meg, egyes gyermekek pedig csak az idézett rendelet 26. §-ában felsorolt esetekben menthetők fel az iskolabajárás kötelezettsége alól. Szegénység címén tankötelesek az iskolába járás alól felmenteni nem lehet. Erre javaslat nem is tehető.

Választmányi ülés.

Vármegyei tanítóegyesületünk választmánya f. hó 10-én ülést tartott Szolnokon, hogy a tiszaföldvári közgyűlés határozataiból a reávonatkozókat végrehajthassa.

Igy kitézett a választmány egy társadalom pedagógiai pályátételt. A legsikerültebb dolgozat jutalma 100 pengő. A pályátételre vonatkozó tudnivalókat lapunk máj számában közöljük.

Bihary István kir. tanfelügyelő, ki Bene Lajos kir. s. tanfelügyelővel együtt jelent meg a választmányi ülésen igen örömdetes körülményeket ismertetett, amelyek valóra válása esetén „Tanítói Otthonunk” rövidesen felépülhet.

Greczmajer Károly alelnök-titkár és Csiky Ernő pénztárnok jelentéséből tudomásul vette a választmány, hogy a hősi halált halt, Perényi Albert kartársunk siremlékét felállították s annak további gondozásáról is gondoskodtak.

Ezután, néhány folyó ügyön kívül, különösen azon módozatokkal foglalkozott a választmány, amelyek lehetővé tennék a „Tanítói Otthon” anyagi szükségleteinek fokozottabb biztosítását. (T.)

HIREK

Szöves figyelembe. Kéziratok, cserélpéldányok Magyar Gyula főszerkesztő címére Szolnok, Ujvárosi iskola küldendők.

Elnökség címe: Keszthelyi István áll. isk.

igazgató, Szolnok. Katonavárosi (Sipos-téri) áll. iskola.

Pénztáros címe: Csiky Ernő áll. isk. tanító, Szolnok, Vár 33.

Kossuth ünnepély az iskolákban. Az egész világ részvételével tartottak meg folyó hó 6-án a magyar nép atyjának, Kossuth Lajosnak szoborleplezési ünnepélyét, mely alkalommal vármegyénk kir. tanfelügyelője lelkes hangú körlevélben hívta fel az iskolákat, hogy ezen nagyfontosságú ünnepély alkalmából, november 5-én méltóképpen emlékezzenek meg Kossuth Lajosról, s így az iskolás gyerekek részére is avassák ünnepé ezt a napot s véssék lelkükbe azokat az eszméket, amelyeket Kossuth Lajos alakja és szobra hirdet Igen természetes, hogy a tanítóság a kir. tanfelügyelő buzdító, hazafias felhívásának készséges örömmel tett eleget.

Vitéz Horthy Szabolcs volt főispánunk temetése. A világháború áldozatul kívánta tette kész és tetterős volt főispánunk: Horthy Szabolcs ifju életét is. Hősi halálakor hozzá legméltóbb módon tartotta a vármegye közönsége a gyászünnepélyt. Most pedig október 29-én, amikor földi maradványait évek mulva Radomszkból hazahozták, hogy ősei földjében pihenhessen, a megye közönsége sőt az ország nagyjai közül igen sokan sereggestől zarándokoltak Kenderesre, hogy itt is lerohassák a kegyelet adóját egy igaz magyar főúr sírjánál. A vármegye közönsége nevében Alexander Imre alispán bucsuztatta el a hősi halált halt vitéz főispánt, kinek emléke, az igaz hazaszeretet mutató élete és halála örökké éljen közöttünk.

Uj iskola építés. Vallás- és közokt. miniszter ur Ónagyméltósága a kenderesi községi külterületi népiskola költségeire 20.400 P. s a tiszaderzsi ref. el. népiskola építési költségeire 12.000 P. kölcsönt engedélyezett az Orsz. Népisk. építési alaptól.

Nyugdíjazás. Zsámboki Jánosné szül. Doczi Ilona szolnoki áll. polg. fiúiskolai tanítónő nyugdíjaztatott.

Az „Otthon” javára Harajda István Fegyvernek-örvényes pusztai közs. tanító kartársunk november hó 6-án sikerült levante-előadást rendezett. Az előadás 20 százalékát, tizenkét pengőt az „Otthon” javára beküldötte. Kövessük a jó példát!

Iskola-szentelés. Jánoshidán az államsegélyből felépült 2 új iskolát okt. hó 25-én szentelték fel. Az egyházi szertartás elvégzése után Ujhelyi Tivadar prom. kanonok, plébános nagyhatású beszédében fejtegette a keresztény vallásrökölcsi alapon nyugvó nevelés fontosságát. A tantermek falán elhelyezett kereszt azt szimbolizálja, hogy a tanítókat munkájukban krisztusi szerete fogja vezetni. Ezután Apáti Sándor községi főjegyző üdvözölte az ünnepségen megjelent Czettler Jenő dr. országgyűlési képviselőt, aki sokat fáradozott az új iskolák felépítése érdekében. Czettler Jenő meghatva köszöntö meg az üdvözlést. Boldognak érzi magát, hogy közreműködhetett a község fejlődése szempontjából nagy fontosságú népiskolák létesítésénél. Annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy ezek az új iskolák megdöntöhetetlen várai lesznek a magyar hazafiságnak, ahonnan igazi keresztény magyar kultúra árad szerte a nagy magyar rónán. Végül Szijjártó Anna V. oszt. tanuló szavalta el Móra László „Angyal szállt az égbe...“ c. remek költeményét nagy tetszés mellett.

Az ünnepséget a Tótkér-tanyai iskolánál bankett követte, amelyen számos felkészöntő hangzott el. Novak György igazgató-tanító Klebesberg Kunó gróf vallás és közoktatásügyi minisztert köszöntötte fel, aki a gyakorlati tanügypolitikus biztosságával viszi előre az ország közoktatásügyét egy szebb jövő felé. Gazsi Béla községi jegyző Czettler Jenőt, a község szerettét képviselőjét köszöntötte, akit a jelenlévők hosszasan ünnepeltek. Czettler Jenő — éljenzésektől többször megszakított beszédében — a község előjáróságát élte, amelynek megértő támogatása nélkül ő hiába fáradozott volna.

Az ünnepély alkalmából táviratilag üdvözölték Klebesberg Kunó gróf vallás és közoktatásügyi miniszter és Pogány Frigyes dr. országgyűlési képviselő, volt államtitkár urat.

Kinevezések, áthelyezések. — Vasenszky Ernő ujkecskei áll. polg. iskolai tanár a jászárokszállási áll. polg. fiúiskolához Fáth Imre jászladányi áll. gazd. szaktanító a békéscsabai és Novák György békéscsabai áll. gazd. szaktanító a jászladányi gazdasági népiskolához áthelyeztették. A jákóhalmi külterületi rk. népiskolába Horváth József és Varga Imre neveztetik ki. Öllős Odón a turkevei fehértói, Molnár Árpád a kisujszállási-göröngyösi, Ravasz Vilma a tiszaföldvári ó-szólói, Csicsó

Ilona a mezőtúri homoki és Mendelényi Elvira a jászladányi áll. iskolához szolgálattételre helyettesekül beosztattak. — Mohács László a Baghi féle uradalmi iskolába, Kolb Győző pedig a jászfényszerui Winkler tanyai rk. iskolába rendes tanítóként megválasztattak.

Győrffy János. A magyar tanítószervezet egyik kiváló tagja hunyt el a napokban Budapesten. Győrffy János, a tankönyvei révén az egész országban ismert tanítótestvérünk hagyott itt bennünket 69 éves korában. — Hogy mily szorgalmas munkása volt ő a tanúgynek, kitűnik abból is, hogy 102 önálló munkája jelent meg. négy millió példányban. A kiváló pedagógust nagy részvét mellett temették el, mely alkalommal az Eötvös-alap és a Tanítószövetség nevében Rákos István tartott fölötté megható búcsúbeszédet.

Tanfegyűelői kinevezés. Kormányzó ur Öfömméltósága Pethes Gyula kir. s. tanfegyűelőt kir. tanfegyűelővé nevezte ki. Vármegyénk tanítószervezetére és tanúgyére nézve ez a kinevezés igazi, őszinte örömet jelent, mert Pethes Gyula kir. tanfegyűelő minden tekintetben kiérdemelte a tanítószervezet elismerését. Hivatali érintkezésében előzékeny, készséges mindenkivel szemben. A hivatalon kívül őszinte kartársa, jóbarátja mindnyájunknak. — Kinevezéséhez szívből gratulálunk s kívánjuk, hogy előlépése fokozza a közte és a tanítószervezet között lévő megbecsülést és szeretetet is.

Boris Ferenc nem nyugszik, pedig már a VII. fizetési oszt. 2. fokozatában van és most 10 százalékkal javul a járandósága. — Hiába ilyen a vérbeli paedagógus.

Körülbelül egy évtizede, hogy az ő „ördögös masinájáról“ a lapok élén megemlékeztem, illetve ismerttettem azt, s ma ez a nyughatatlan paedagógus, beteg ágyában is azon töri a fejét, hogy miképpen tudná kalmarrá tenni a magyart, azaz, hogyan tanuljon meg már gyermekkorában számolni a magyar. És ő ismét konstruált egy olyan gépet, amelyik először a tanító munkáját könnyíti meg, azután pedig a gyermeket teszi játékosan számtudóssá.

Gép — és elmélet! Nem! Elmélet és gép. Egyebként játék- és az eredménytudás. Probatum est. Mezőturon mutatják be dec. 7-én ezt az újabb „ördögös masinát“ először. A tapasztalat már is kiváltotta és biztosította a sikert.

Paedagógusok, ne aludjatok! Én látam a methodust s tapasztaltam az eredményt! Sz. D.

Megerősítés. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur Soós József áll. el. isk. igazgatót a tiszaföldvári iparostanonciskolánál igazgatói minőségben a közismereti tárgyak tanítására megerősítette.

Az összetartás eredménye. Örömmel olvassa az ember, hogy a róm. katolikus tanítóegyesület gyors egymásutánban már a harmadik üdülőtelepet (gyógyházat) létesíti tagjai s azok hozzátartozói részére. A hévízi és balaton-lelei üdülőházak után most Hajduszentpéter, a 73 fokos csodaforrás mellett épül ilyen Gyógyház, amely célra az egyesület 1400 négyzetöles telket vásárolt. Vajjon nem okosabban tenné-e az állami tanítószervezet is, ha a teljesen fölülleges „Szövetség-ház“ tervének elejtésével ilyen üdülőhelyeket létesítené, most amikor még elég jutányosan szerezhetne ahhoz való telkeket. Gondolkozzunk a kérdés fölött.

A III. Egyetemes Tanügyi Kongresszus Előkészítő Bizottsága a szakosztályi elnökök, előadók bevonásával dr. Négyessy László egyet. tanár elnöklésével népes gyűlést tartott. Négyessy László megnyitójában bejelentette Kornis Gyula távozását, ki h. államtitkárrá történt kinevezése miatt kénytelen volt távozni az elnöki székből. Foglalkozott a kongresszus általános célkitűzéseivel, különösen nagy lelkesedést keltett azon kijelentése, hogy az összeülő kongresszusnak lessz a feladata megoldani azt a régi kívánságot, hogy az összes tanügyi egyesületeket egy szövetségbe tömörítse. Vitéz Papp Gyula titkár a 22 szakosztály munkáját terjesztette elő. A szakosztályok szakcsoportonként foglalkoznak kérdésekkel. Rákos István, Mosdossy Imre, Nagy László, Padányi Andor, Geöcze Sarolta, Mester János, Szekeres Bonis, Maday Gyula hozzászólása után elfogadták vitéz Papp Gyula előterjesztését a pedagógiai szakosztály felállítására vonatkozólag. Véglegesen megállapodtak a kongresszus ülésének idejében, 1928 július 2., 3., 4., 5. napokban. Simon Lajos főtitkár előterjesztésére beválasztották az Elnöki Tanácsba Erődi Béla főigazgatót, a Kansz. oktatóosztályának elnökét, Kopp Tibort pedig titkárrá választották. Majd a kongresszussal párhuzamosan rendezendő országos kiállítás modozatait beszélték meg.

Érdekelte kartársaink figyelmébe. A Pénzügyi Közlöny 1914 április 10-én 9. számából. Az 1914. évi 1252—P. M. sz. rendelet kiegészíti az 1912. évi 5460—P. M. sz.

körrendeletet, mely az 1912. évi LXV. t. cz. értelmében fizetendő nyugdíjnyelvények megállapítása, beszedése, kezelése és elszámolása tárgyában intézkedik: „Azok a tisztviselők, akik egyáltalán nem tarthatnak igényt arra, hogy szolgálati idejük bármilyen része a 11. § alapján kezezőbb mértékben számíttassék, a tényleg eltöltött 35. szolgálati év után, vagyis a harminchatodik szolgálati év kezdetétől kezdve mindaddig nem kötelesek nyugdíjnyelvényt fizetni, amíg nem szereztek igényt a beszámítható javadalmazással egyenlő összegű nyugdíjra, ami ezeknél a tisztviselőknél 39 évi, 6 havi és 1 napi szolgálat után következik be.“

Nyugtázások. Temetkezési díj címen: Muhy Mária 2.40, Muhy Sándor 4.80, Schlaghammer Gy. 4.80, Csiky József 2.40, Novothny Jenő 3.60, Cifra S. 9.60, Pethes Gyula Szolnok 2.40, Markscheid Károly 7.20, Palmay Károlyné 2.40 Jászberény, Kazai Benjámín 2.40, Molnár Zoltánné 2.40 Tiszaföldvár, Vasárhelyi Mária 2.40 Jászberény, Tóth József 4.80, Fodor Zs. 4.80, Kosnár Lajos 2.40, Szakács János 4.80, Glodeákné Lámor Mária 2.40, Magyar Gyula 4.80, Gonda János 9.60, Benedek Ferenc 4.80, özv. Dobóné Sturz Satolta 12.—, özv. Zöldné Szotyori Anna 2.40, Molnár Béla 4.80, Csatáry Lajos 2.40, Molnár Győző 2.40, Lándory Ilona 4.80, Kiss Ágnes 2.40, Korda Julianna 2.40, Nagy Irén 2.40, Csukás Mihály 2.40 Mezőtúr, Hajdu Ferenc 2.40, Kolehner Sándor 6.—, Totola József 4.80, Tobel Ferenc 7.20 Szolnok, Merk Andor 1.60 Tiszakürt, Bencze Ida 3.— Budapest, Szász Károly 2.48 Vésztő, Szathmáry József 19.20, Sipos Koller Ilona 4.80, Bulavérné Lackovics A. 4.80, Sipos Béla 4.80, Subaly József 4.80, Subaly Józsefné 4.80 Nagykőrös, Kürthy Jánosné 5 P. Ciukaháza.

Tanítói Otthonra: Gyermekelődás jövedelme VII-12-én 30 P Nagykőrös. Hangya Szövetkezet 20 P Törökszentmiklós, Óballa. All. tantestület 23 P Jászárokszállás belterület, Domján József 20 P, Ref. lelkes 15 P Tiszauz. Harajda István levente előadás jövedelme 12 P Fegyvernek. Gyermekelődás 4.— Alsószázberek, All. tantestület 3.— Jászárokszállás Kürt.

Nyugtázások. Tagdíj címen: Bogoy Béla 8.— Jászfelsőszentgyörgy, Lélek Kálmán 8.— Jászberény Perestanya, Réffy Károly 8.24 Szelevény, Koroknay Antalné 19.44 Tiszaföldvár, Dukay Lajos 4.— Szolnok-Alcsipusza, Keszthelyi István 4.—, Lúiff Othmárné 4.—, Kiss Vilma 4.—, Viczián Ilona 4.—, dr. Kóváry

Miklósné 4.—, dr. Kerekes Sándorné 4.—, Andersen Aladásné 4.—, Novothny Jenő 4.—, Jancsó Kajetánné 4.—, Pauka Margit 4.—, özv. Sztipics Bódogné 4.—, Hunyor Ilona 4.—, Bérczy Ernőné 4.—, Csíky Ernő 4.—, Veress Mihály 4.—, Viszlai Ernőné 4.—, özv. Zelenka Mártonné 4.—, özv. Pál Lajosné 4.—, Cziffra Sándor 4.— Szolnok. Riboss Rezső 8.24, Riboss Rezsőné 8.24 Jásztelek.

Kailinger Gabriella 4.— Szolnok, Bajnóci Ilona 8.—, v. Bakos Dénes 8.—, Cszmadia Mária 8.—, Friedrich Ferencné 8.—, Friedrich Ferenc 8.—, Hengartner Józsa 8.—, Karacsony Virgil 8.—, Lörenthey Olga 8.—, Major Beatrix 8.—, Maliska Károlyné 8.—, Matiska Károly 8.—, v. Mészáros Ferencné 8.—, v. Mészáros Ferenc 8.—, Melkner Gizella 8.—, Nagy F. 8.—, Oláh József 8.—, Racskó János 8.—, Sziaveyik Vilma 8.—, Tóth Ernő 8.—, Torba Ferencné 8.—, Thiel Bernátné 8.—, Regécyné Riedl Etel 8.—, Zimányne Marschalkó Sarolta 8.— Jászárokszállás, Szőke Kálmán 5.— Tiszaszentimre, Fucsekne Lenkei Oktavia 4.24 Jászalsószentgyörgy, Vlaskovics Jenő 8.24 Jásztelek, Varga Mária 4.— Jánoshida, Török Mihály 8.24 Törbkszentmiklós, Sipos Béláné 4.—, Subaly Józsefné 4.—, Subaly József 4.—, Sipos Béla 4.—, Szatmári Lajos 4.—, Bulaveczné Lackovich Aranka 4.—, Nagykorú, Nagy Irén Dévaványa 8.—, Kun Lajosné 3.— Karcag, Oroszy Viktoria 8.—, özv. Doroghy Lajosné 8.—, Konáromi Erzsébet 2.— Szolnok, Hollósy János 11.20 Dévaványa, Ferenczy Kálmán 4.—, Ferenczy Kálmáné 4.—, Brindané Laky Mária 4.—, Kailinger Mária 4.—, Gyurián Ferencné 4.— Szolnok, Merk Andor 4.—, Nyilas János 4.—, Bakos Jolán 4.—, özv. Varga Károlyné 4.— Tiszakürt, Tóth Katalin 4.— Alsószászberek, Thiel Bernát 8.—, Lótos Ferenc 8.—, Lótos Ferencné 8.— Jászárokszállás, Pfeifer Ferenc 5.— P Fegyvernek.

Az „Uj tanterv” és azzal kapcsolatos tanítási eredmény. Szíves tudomására adjuk kedves olvasóinknak, hogy a „Győr-Moson-Pozsony vm. Tanítók Háza Egyesület” gyorsíróval lejegyeztette mindazokat az új tantervvel kapcsolatos módszeres eljárásokat és mintatanításokat, amiket a győri tanítói tanfolyamon Quint József budapesti m. kir. áll. tanítóképző igazgató, Drózdly Gyula budapesti m. kir. áll. tanítóképző intézeti gyakorló iskolai tanár, Stolmár László székeslőv. pedagógiai szemináriumi tanár és dr. Boldis Dezső győri vezető kir. tanfel. előadták. Quint József a

kiváló paedagógus naponként ismertette az új tanterv anyagát, célját és mindazokat az eljárásokat, amelyekkel az új tanterv úgy az osztott, mint az osztatlan népiskolában eredményesen keresztül vihető. Határozott és célravezető eszmékkel, sok gonddal és irányelvvvel felépített előadását Drozdly és Stolmár gazdag tudással megrajzolt mintatanításai követték. — Elméleti és gyakorlati alapon feldolgozást nyert az I–VI. osztály anyagából a beszéd és értelem gyakorlat, különös súly helyezve a III. oszt. anyagára, mert a tanítósg között itt, illetve ennek az anyagánál honol a legnagyobb bizonytalanság. Több mintatanítás keretében feldolgozást nyert a számtan és mérés tan és nyelvi magyarázat, az olvasmány tárgyalás, a földrajz, a történelem, a természeti és gazdasági ismeretek. Dr. Boldis Dezső vezető kir. tanfelügyelő, a királydiás karnagy, bemutatta, miként kell az elemi népiskolai énektanítás kezdőfokától a legmagasabb fokig eljutni. A győri tanítói tanfolyam hatalmas anyaga november hó első napjaiban elhagyja a sajtót. A Győr–Moson–Pozsony vármegyei tanítók Házai Egyesülete által kiadott „Tanfolyami Értesítő” mintegy 32 ívre terjed.

A mű bolti ára 8 pengő. Megrendelhető, 2 havi részletre is a Győr–Moson–Pozsony vármegyei Tanítókháza Egyesület-nél Győr.

Kedves olvasóinknak az új tanterv anyagának eredményes biztosítása szempontjából különös figyelmébe ajánljuk a tanfolyami Értesítőt.

• Nyomatott Roth Dezső könyvnyomdájában, Szolnok. 9638.

ROTH DEZSŐ SZOLNOK

Telefon 113. KÖNYV- ÉS PAPIROS-ÁRUHÁZ Plac-tér.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszalagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyármunkában készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **könyvkötészetem** készíti a
legártósabb kivételű könyvkötéseket, a legegyszerűbből
a legkényesebb izlést is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomda elegáns, zárt kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat
lakodalmi és béli meghívókat
és minden fajtájú **könyvnyomdai munkát.**

Melőlőti máshol rendelve, kérjen tölem ajánlatot!
Könyvnyomda. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Papírosok

Nyomtatványok

SZOLNOK

Nemzeti Múzeum
Budapest.

XIX. évfolyam.

10. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA
FŐSZERKESZTŐ.

Szolnok, 1927 december hó.

NYOMATOTT ROTH DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZOLNOKON.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 645. Előreállítás elszámolás
 - 646. Fűtőszámlás
 - 647/a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (egytületes) költségvetés, külv. köve
 - 647 b. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (egytületes) költségvetés, belv.
 - 648. I. Kimutatás beíratási díjakról
 - 649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%-os póladóvaltságról
 - 650. III. Kimutatás a készpénz- és természetbeli hozzájárulásról
 - 651. IV. Kivonat a berszerződésből
 - 652. V. Kimutatás alapítványok jövedelméről
 - 653. VI. Kivonat kölcsönfeliratról, tervezetből
 - 654. VII. Kimutatás hitoktatói díjak megállapításához
 - 655. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 - 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 657. Átvételi elismervény anyagokról
 - 658. Napszámjegyzék

- 915. Leltári napló (1. sz. minta)*
- 916. Szakleltár (2. sz. minta)*
- 917. Szobaleltár (4. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kisérdőlevél törzskönyvi lap átküldéséhez
- 3. m. Öv- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
- 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szept. 1-től.)
- 8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig.)
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanoncok számában az előző évi szeptember 1. óig beállított változásokról

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1—41. mintájú nyomtatvány

- 724. Felvételi napló.*
- 725. Mulasztási napló*

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 746. Költségvetés
- 748. Felvételi napló*
- 749. Tanulmányi napló*

- 659/60. Népiskolai helyi tanmenet A), L) belv. B) külv.
- 661. Könyvtári költségvetés pénztári napló és számadás* köve
- 662. Könyvtári pénztári napló és számadás* köve
- 663. Állami elemi iskolai (kisdedóvodai) anyagszámadási könyv. Köve, 5 évre
- 663. Áll. elemi isk. (kisdedóvodai) anyagszámadás*
- 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
- 666. Iskolai pénztári napló A) minta
- 667. Köz. isk. számadás
- 668. Népiskolai költségvetés
- 669. Isk. alapvagyonszámadás
- 671. b. Statisztikai kimutatás
- 672. Berszerződés bérbveendő épületek számára
- 675. Postai feladókönyv
- 688. Javadaimi jegyzőkönyv tanítók részére
- 690. Elbocsátó-levél
- 691. Beíratási díj kezelési napló*

Leltári nyomtatványok.

- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
- 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
- 942. Árterési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

- 803. Iktatókönyv Iktatókönyv, köve, tárgymutatóva; ellátva
- 805. Tárgymutató
- 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
- 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
- 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
- 824/c. Állami elemi iskolai és óvoda számadás köve
- 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
- 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
- 844. Tisztiorvosi bizonyítvány
- 947. Órarend elemi iskolák számára (I ív = 2 példány)
- 948. Nyugta tanítói fizetésekéről (1 ív = 2 példány)
- 950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

- 943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)
- 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
- 25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
- 26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabbítására
- 27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
- 28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspenzékről*
- 29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírságpenzékről*
- 30. m. Felvételi napló*
- 31. Haladási napló*
- 32. m. Mulasztási napló
- 33. m. Anyakönyvi napló
- 34. m. Bírságotlás
- 35. m. Pénznapló büntetéspenzékről*

Kisdedóvodák számára.

- 703. Félévi jeentés
- 33/a. Anyakönyvi napló az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használatára
- A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- 727. Haladási napló puha kötésben
- 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 750. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi törzslap
- 752. Iparostanoncistói bizonyítvány
- 754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
- 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
- 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.
A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a kitűző vagy belső ívet is pontosan megjelölni.
A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (br. ritkív) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A kir. tanfelügyelőség, a vármegyei tanítóegyesület s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Hirdaja: Jász-Nagyhun-Szolnok vármegye Tanítóegyesülete.

Előfizetési árak:

Egész évre 4.80 P. — Egész szám ára 98 fillér.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:

MAGYARY GYULA

FŐSZERKESZTŐ.

Megjelenik havonként.

Előzetes díjat és költségetek Csány Endr. egyesület pénztárához, a lap szellemi részére vonatkozó költségekhez a szerkesztőség Szolnok (Jászócsói Iskola) címre küldendő. Háziköltségek nem esnek utána.

A jubiláris ujesztendő küszöbén. 1868—1928.

Írta: **Dr. Sashegy József** ny. kir. járásbíró, volt iskolaigazgató.

A vándor, ha hosszas, fáradságos utazásában talál egy terebélyes fát, amely dus lombjai alatt hús arnyékkal, üdítő pihenővel kínálja: leül koronája alatt, megpihen ott, visszatekint megtett útjára, visszaidézi lelki szemei elé a vándorút viszontagságát, hogy okuljon azokon s hogy új erőt nyerjen a további életküzdelemre.

Vándorok vagyunk valamennyien s a földi lét utvesztőin bolygunk. Életutunkon szintén vannak határjelző fák, időszakosok, amelyek alkalmasak a lelki elmélyedésre. A gyorsan pergő idő ilyen határjelző fája, ilyen lelki elmélyedésre alkalmas szakasza az évforduló, amikor az évet befejezzük és az ujesztendő homályos, titokzatos. jót és rosszat sejtető, ígérő hajnalát köszöntjük. Álljunk meg egy pillanatra életutunk eme titokzatos határfája előtt, tekintsünk vissza a múltba, elevenítsük fel annak változatos eseményeit, hogy okulhassunk tapasztalainkon és új erőt, friss életenergiát, kitartást, türelmet merithessünk azokból a homályos jövő életküzdelmeire.

E lap olvasói közül talán sokan nemis gondolnak arra, hogy az előttünk közelgő ujesztendő jubiláris év lesz; hogy a modern magyar népkultúra alapkövetételeinek hatvan- esztendő fordulója kell ünnepelnünk. Lehetnek sokan, akik nem is gondolnak arra, hogy pár hó múlva hatvan esztendeje lesz annak, hogy a magyar törvényhozás megalkotta az 1868. évi XXXVIII. tc.-t, amely a modern magyar népoktatásügy talapzata, az a fundamentum, melyre a modern magyar népkultúra, nép-

művelés hatalmas épületét építik, de amely épület még betetőzve ma sincsen. Ez a jubiláris évforduló mindenképpen alkalmas arra, hogy a hatvan év kulturális eseményeit a magyar néptanító szemszögéből szemügyre vegyük, hogy a magyar néptanító kar hatvanéves harcának, küzdelméin végig tekintsünk. Hiszen méltóképpen csakis úgy ünnepelhetünk, ha okulunk a múlton s a múlt hibáit kiküszöbölve készülünk a jövőre.

Hatvan év... Mily kolosszálisan nagy idő ez egy ember; — és mily parányi egy nemzet életében. Hatvan év... Micsoda tramja indult meg ez alatt a magyar köz- és társadalmi életnek, micsoda hatalmas fejlődése, virágzása, fellendülése a magyar tudomány, irodalom, művészet, ipar, kereskedelem, technika és mezőgazdaság életének; micsoda megújodása a magyar társadalomnak. Ha a magyar népkultúra alapkövetételeinek hatvan éves jubileumán a népoktatásügy inventáriumát ez ünnephez illő tárgyilagossággal akarjuk megalkotni, ehhez a nagyarányú társadalmi evolúcióhoz kell igazodnunk; a magyar népoktatásügy fejlődését ehhez a társadalmi fejlődéshez kell mérni, azzal kell összehasonlítani. Csakis akkor lehetünk igazságos bírálói a múltnak és csakis akkor állhat szemünk előtt a maga teljességében és valójában az a cél az a feladat, amelyet a jubileum után következő időkbén meg kell valósítanunk.

Vizsgáljuk hát meg, kellő objektivitással állapítsuk hát meg az elmúlt hatvan év tapasztalataiból, eseményeiből és alkotásaiból: a magyar népoktatásügy fejlődése e hatvan év alatt lépést tartott-e a magyar köz- és társadalmi élet káprázatos fejlődésével, fellendülésével; a magyar néptanító anyagi, erkölcsi és társadalmi helyzetének javulása lépést tartott-e a magyar társadalom többi rendje anyagi, erkölcsi helyzetének javulásával? Ha valaki felemelkedik az objektivitás legmagasabb fokára,

az elmúlt hatvan év tapasztalatai alapján igazságosan csak azt állapíthatja meg, hogy a magyar népoktatásügyfejlődése messze elmaradt a magyar társadalom egyébirányú fejlődéséből s hogy a magyar néptanító helyzete még igen sok javítani valót kíván. Tagadhatatlan, a magyar népkultúra* nivója összehasonlíthatatlanul magasabb, mint hatvan év előtt volt. Tagadhatatlan az is, hogy különösen az utóbbi évek alatt a magyar népoktatásügy fejlesztése érdekében sok történt. Végül tagadhatatlan, hogy a magyar néptanító anyagi és erkölcsi helyzete is más. jobb, elviselhetőbb, mint volt hatvan évnek előtte. Amde mindez a haladás, javulás összehasonlíthatatlanul csekély ahhoz az evolúcióhoz képest, amely a társadalmi élet egyéb ágában észlelhető.

Ez az objektív megállapítás a hatvan év kulturtörténetének karakterisztikumája. Az, hogy az elmúlt hatvan év alatt, — az utóbbi néhány év kivételével — a magyar népoktatásügy mostoha gyermeke volt a magyar törvényhozásnak is, a mindenkori kormányoknak is. Az, hogy ezen hatvan év alatt a magyar állam legsilányabban dotált kormányzati ága a kultusz-tárca volt mindégig. Az, hogy két kézzel szórtuk mindig a fedezetet a népoktatásügy rovására. Az, hogy a kultusz-tárca spóroltuk meg egyéb tárcák telítését. Az, hogy még ma is ezer és ezer új iskolára, ezer és ezer új tanteremre van szükség, hogy minden város, község, pusztá és tavakörzet kulturális igényei kielégítést nyerjenek. Az, hogy az analfabéták ijesztően nagy száma csak apadása csak minimális lassúsággal következik be. Az, hogy a magyar nép kulturális kiművelése még ma is csak a kezdet kezdetén van.

Mi lehetett, mi volt mindennek az oka? Nem tartozom azok közé, akik merő elfoglaltságból a mindenkori kormányok szűkelvűségére vezetem vissza ezeket sajnálatos, sőt szomorú közállapotokat. Tárnyalagosságom követeli, hogy megállapítsam azt, hogy kulturális elmaradottságunk alap oka egykori közjogi helyzetünkben keresendő. Abban, hogy minden javunkat, minden értékünket a militarizmus molochjának kellett áldoznunk. Abban, hogy ez a moloch kaszárnyákat követelt iskolák helyett; fellegyverzett katonákat jól dotált tanítók helyett. Abban, hogy a nagyhatalmi politika fontosabb volt a kultúra fejlesztésénél. Jól tudom én azt nagyon, hogy mindenkori kormányaink azívesen áldoztak volna százannyit is a kultusz-tárca bőséges dotálására, de nem tehették.

A most elmuló hatvan év első tanúságát tehát a magyar törvényhozásnak és a kultusz-kormányoknak kellene megszívlelnie. A törvényhozásnak azt, hogy a kulturális célokra soha sem áldozhat eleget, hogy a népoktatásügy fejlesztésére adott milliók — közvetve bár — de busásan meghozzák, megtermik hasznukat. A kultusz-kormányoknak pedig azt, hogy édes hazánk akkor fog igazán tisztességes helyet elfoglalhatni a nyugati művelt államok sorában, ha nem lesz egyetlen város, falu, pusztá és tanya körzet, a mely az összes tanköteles tanulók befogadására alkalmas iskolával nem bír és ha az analfabéták ijesztően nagy száma teljesen lepad.

A kultusz-kormányoknak a nagyarányú iskolaszervezésen felül kellene a népművelés kötelezővé tételén is, mert az ma fakultatív. Az analfabéta tanfolyamra csak az iratkozik be, csak az az analfabéta jár, aki éppen akar. Az ezen tanfolyamról elmaradó analfabéta semmi joghátrányt nem szenved, semmi büntetés nem éri. Pedig hiszen hát a műveletlenség, a tudatlanság, az analfabétizmus megszüntetése nézetem szerint nem privát ügy. Helyesebben nem csupán az analfabéta magánügye, fontos közérdek is fűződik ahhoz, hogy az analfabéták száma lefogyjon, hogy a nép tudatlansága, műveletlensége megszűnjön. Amint a leventeköteles korban levőket büntetéssel lehet rákényszeríteni a levente egyesületbe való belépésre s ott a gyakorlatokon, tanításokhoz való részvételre; — úgy országos összejáratás után az analfabétákat is büntetéssel kellene kényszeríteni a tanfolyam sikeres elvégzésére. Ma már nincsen milliók hadseregünk, a kaszárnyák is lassan átalakultak gyárakká; ma már itt az ideje, hogy a népoktatásügy fejlesztése a legelső kormányfeladat legyen.

A magyar néptanító anyagi, erkölcsi és társadalmi helyzete összehasonlíthatatlanul jobb, mint hatvan évvel előbb volt; bár nem oly előnyös, mint a vele azonos előképességgel bíró más közhivatalnokoké. Ma már nem kell harcolni az évi 600 koronás létminimumért. Az állami tanítók, az állami tisztviselők státusába vannak osztva és a többi tanítók is közhivatalnokoknak vannak minősítve. Amde akkor, amikor a tanári pályán a segédtanár a kilenccel, a rendes tanár a nyolcadik fizetési osztályban kezd működését, elvárhatná a tanítói kar is azt, hogy a helyettes tanító a tizedik, a rendes tanító a kilencedik osztályba neveztesse ki.

Ma már nyugdíjtörvény biztosítja a tanító életét az agkor nélkülözései ellen. Amde amikor

a tanár harmincadik szolgálati éve végén teljes nyugdíjjal mehet nyugalomba, méltányos lenne az, hogy a tanító 35 évi szolgálat után mehessen teljes nyugdíjjal oda. Hiszen a tanító inkább idegroncsoló munkát végez, még inkább testet-lelket őröl tevékenységet fejt ki az iskola poros levegőjében sokkalta nagyobb gyermekanyag között, sokkalta nagyobb heti óraszám és tanítási anyag mellett, mint a tanár, akinek kezében súlyosabb és hatékonyabb fegyelmi eszközök vannak s így működése nem is oly sorvasztó, mint a tanítóé.

A régi felvételi vizsgás, primitív berendezésű, három évfolyamos képzők helyett mindenütt modern, ötévfolyamos tanítóképzők nevelik a tanítóanyagot; — a mai képző öt évfolyamán tananyaga — a pedagógiai tárgyakon felül megfelel a középiskola négy felső osztálya tananyagának. Amde akkor, amikor a középiskola végbizonyítványa bármelyik egyetem és főiskola belépésére jogosít; nem lehet szerénytelen a magyar tanítószó azon óhaja, hogy legalább a kintő tanítói oklevél nyissa meg legalább a bölcsészeti kar kapuját a tanító előtt.

A lelkes kongruát élvez az államtól azért, mert a törvényhozás kulturális munkának tekinti a lelkes munkáját, melyet honorálni erkölcsi és anyagi köteleztsége. A kántor is egyházi tisztiséget tölt be, a kántori munka kiegészítő része a lelkes munkájának, tehát kulturális munkának is. Az államhatalom önmagával jön ellentétbe akkor, amikor a lelkes kulturális munkáját államségéllyel, kongruával honorálja; a kántor kulturális munkáját pedig semmibe sem veszi. Csak önmagával szemben lenné következetes a tanügyi kormány akkor, ha elrendelné a kántor-tanítók kántori jövedelmének a nyugdíjba való teljes betudását.

Ma már nem az önkény, hanem a fegyelmi jog szabályozza a tanító szolgálati viszonyát. Sajnos, akkor, amikor bírák fölött bírák, papok felett papok, orvosok fölött orvosok, mérnökök fölött mérnökök, ügyvédek felett ügyvédek bíráskodnak a fegyelmi ügyekben, a tanítói kamara felállítása még mindig a jövő zenéje s a tanítók fegyelmi bíráskodása még mindig elavult módszer szerint történik. E témát oly fontosnak tartom, hogy erről külön kívánok a közel jövőben cikkezni.

Ma már a tanítót temérdek iskolán kívüli munkával terheli a társadalom. De azért a község és a város képviselőtestületeiben, a városi és a megyei törvényhatóságban a tanító hivatalból nem foglal helyet; kulturális problémák

megoldásánál szava nincs. A magyar tanítói kar egyeteme a felsőházban sem bír képvisellel. Az általam propagált nevelőbírói intézmény létesítése is a késői korra vár.

Látni való mindebből, hogy bár a magyar tanítói kar anyagi, erkölcsi és társadalmi helyzete ma jobb, elviselhetőbb, mint volt hatvan év előtt; még igen-igen sok e tekintetben is a tenni, elérni, megvalósítani, kiküzdeni, kiharcolni való. Adja a jó Isten, hogy a tanítószó álmai' mielőbb megvalósuljanak, vágyai kielégítést nyerjenek, küzdelmeit, harcait teljes siker koronázza. Ezt kívánom volt kartársaimnak ebben a közelgő jubiláris új esztendőben.

Dr. Halmos Andor

kir. tanfelügyelőt a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő méltósága Tolna vármegye tanfelügyeletével bizta meg. Nem célul tűzött érdemeit felsorolni, mert azok a köz-tudomásuk, hogy ugy városunkban, miú. vármegyénkben a legőszintébb és legszélesebbkörű közszeretetei biztosították részére.

Fáj megválni szeretetreméltó, baráti, minden szépért és jóért lelkesülő, de nemcsak lelke hanem eredményesen munkálkodó egyéniség. Ól. Örömmel tölt el bennünket az a tudat, hogy érdemei illetékes helyen elismertettek. Kívánjuk, hogy új munkakörében lelkes, megértő munkatársakra találjon, akikkel Istenbe vetett hittel, megértő felebaráti szeretettel végezhesse eszményi munkáját a magyar kultúráért, a magyar feldámasáért.

A zenei mételty.

Irta: *Romhányi Sándor.*

Az elmúlt politikai évad kimagasló eseménye volt az adócsökkentő javaslatok országgyűlési tárgyalása. Az ország népessége bizonyára megkönnyebülten lélekezett föl, habár momentán hatását nem is érzi senki. A javaslatok érdeméről természetesen nem szólhatunk, mert ez már politika volna, amihez a mi szaklapunknak semmi köze. Van azonban a javaslatoknak kulturális vonatkozása is, amely a tanító figyelmét sem kerülheti el, aki utóvégre is a jégző-

vel, pappal együtt a falusi közművelődés vezére, Irányítója.

Persze, nem mondom most újat, ha rámutatok a vagyoni eltolódásra, mely a háboru utáni konszolidációban bekövetkezett és amely a nép vezéreinek szinte kötelességévé teszi, hogy oktató befolyásukkal az egyenlőtlenül billegő mérleg kiegyenlítésével foglalkozzanak. Legfelsőbb fórumában ez a pénzügyi javaslatoknak indokolásában is megnyilvánul, mikor a községek háztartásának költségvetésében vetőjogát hívja életre. Olyanféle beavatkozás ez, mint amikor a hirtelenül meggazdagodott embert családja gyámság alá helyezi, hogy vagyonát egyszerre el ne prédálja. Ma a vagyonosodás szerencséjét csak kis adagokban kell kiadni a szerencsefiának, nehogy megártson neki a vagyonélvezet mohósága.

A gyámkodás persze senkinek sem tetszik és még a legjobb gyermek is aranyhintóról álmodik, ha gyámi befolyás nem ül a garasra, melyet a szerencse próbája juttatott kezébe. Mi tagadás benne, biz akadt olyan község Magyarországon, melyben mindössze csak 100 lakóház volt, mégis a megtakarított adófilléreken tornyos és emeletes község-házát, temetőül községi pantheont és strandfürdőt is akart berendezni, hogy el ne maradjon az 1000 lakóházas községtől. Mert hiába, véreben van a magyarnak a virtus. Sok ősi magyar vagyon ezen uszott el. A hitbizomány is ilyen költelező fék.

Evvél kapcsolatban eszembe jut az én derék szomszédasszonyom esete, akinek a proletár-uralom idejében felgyült a fehérhasu pénze és otthon, ebéd alatt arról vitatkoztak, sopánkodtak, hogy ez a bankó gyanusan sok és alighanem el fogja veszíteni az értékét, tehát értékálló dolgokba kellene befektetni. Persze, az én szomszédasszonyom nem gondolhatott tornyos városházára. Az ő vágyainak csimborasszája a sok gyerekekhez képest az élelmiszer volt, amiből akkoriban oly kevés jutott nekünk városiaknak. Ezt azonban nehéz volt beszerezni, mert minden élelmet jegyre adtak és akármennyi pénze is volt valakinek, csak annyit vehetett, amennyit neki a kenyérvhivatal kiutalt.

A derék asszony tehát takarékos, illetőleg vagyonmentes okából ebéd után felöltözött, hogy bemessen a belvárosba, a sok üzlet közé, ahol bizonyára talál vágyainak megfelelő értékálló holmit is eleget. Utközi gondjait kibélelte már előre prémes budával, gyöngykálárral, brüsszeli csipkével és miégyébbel. — Azonban a derék kereskedőknek is mindig van

magukhoz való eszök és mire a szegény asszony beért az üzletes városrészbe, leeresztett vasrollók ásitottak felé ezzel a felirással: kiárusítva. Ez körülbelül olyan hatású, mint a vöröscsécúla a ragályos beteg ajkán: tilos a bememet, mert itt félnek a fehér bankótól.

Csak két jámbor üzlet ajtaja volt nyitva: egy temetésrendező és egy kosarasüzlet. Nem lehetett sokat gondolkozni, a pénze ott maradt a kosarasnál, a vakok boltjában. Mikor aztán hazamenet találkoztam vele, úgy nézett ki a derék asszony, mint a luftballonos ember, akit emelnek és ráncigálnak a léggömbjei. Az én jó szomszédomat is tölték, huzták, nyomták, lökték a kosarai, mert volt köztük hosszukás, magas is, hengeres, még gömbölyű, bélelt, fületlen, rekeszes, szalmás, sásból való stb.; még ma is házában minden késnek és pamutgombolyagnak külön kosara van és mindenki kosarat kap, aki megkönyvékezi.

A községek kosaras vevői is az engedélyezett pótdadó fejében kibélelték vágyaik gondolatraktárát pompás diszkertekkel, a község nagyjainak arcképcsarnokával, repülőtérral, diszkuttal, mauzoleummal, melyek nem reprezentálnak semmi egyebet, mint egy-egy jó gondolatot.

A kultúra hivatott mestereinek feladata ott kezdődik, hogy a lezállított adófillérek ott maradhassanak az adózók zsebében. Vagyis a fehér bankó és a megmaradt adófillérek szimbólumában védeni kell a kicsi értéket is, az okatlan pazarlás abszolút értéktelenségével szemben, melyből nem marad meg más, mint az illúziók kosaras értékei, mely akármilyen szép és tetszetős, mégis csak értéktelen lím-lom háztartásunkban.

A leventeoktatás és az iskolán kívüli népművelés feladatában ma már a pap, a tanító, a jegyző oly közel áll az ő népéhez, hogy oktató eljárásában rámutathat a takarékoságban rejlő erőkre. Mert miről is van itt szó tulajdonképpen? Arról, hogy a vagyon ma oly emberek kezében van, falun és a városban is, akiknek művelődési hajlamaik még nem fejlődtek annyira, hogy valódi kulturértékek és szükségletek kiválasztására képesek lennének. Erre kell őket nevelni, szoktatni és képezni. Ennek a népművelői feladatnak alfája a takarékoság. A takarékoságra való nevelésnek nem az a módja, mely a pénzösszespórolásában, titokszűrű elrejtésében, vagy a szám után való nullák szaporításában leli örömét, hanem az alkotás képességének öntudatában és a tervező remények építésében.

Ez a remény voltaképp szabadságot és függetlenséget jelent, melyet azonban a bölcs mérséklés és önuralom pórázán kell vezetni. Mert a szabadság és függetlenség is nagyon rakoncátlan kőlyök, ha pórázon nem vezetik. A jó népművelésben még is nyújthatjuk ezt a pórázat, hogy tetszés szerint rövideire is foghassuk, vagy messzebbre is engedhessük a valódi szükségletek szerint. Ha a jó módu szabadság póráz nélkül, azaz ötletszerűen, pillanatnyi nagyzó vágyaitól vezéreltetve ugrál, amint ezt láttuk a példákban, beleharap esetleg egy strandfürdőbe, amibe talán belefullad áldozatkészségének minden ereje anélkül, hogy tartós örömet okozna.

Rana raepa at bos. A felülvalkodott békát látom magam előtt, aki egy kicsi kis falu óriási kulturpalotájában, vagy egy diszaútóban fölpukkad, még mielőtt ökör lett volna belőle. Mi lenne, ha ennek a házának nem volna egy okos pénzügyminisztere és népművelői feladatának magaslatán álló tanítói kara, aki nem figyelmeztetné a békát, hogy az ökör hasának mértékével nem szabad felülvalkodnia.

Ez sokkal nehezebb tanítói feladat, mint amilyennek első pillanatra látszik. Mert nem azon a diszkuton és parádés autón mulik, mert levegőre még a kis leveli békának is szüksége van csak úgy, mint az ökörnek. De azon mulik, hogy a kis béka nem tudja megérteni, hogy az ökör nagyobb hasának igen nagy az ára: igavonás, vágóhid és az ökör husát már rég találják az asztalon, amikor a szerény kis leveli béka még ugrálhat és kurutyolhat.

Csodálatos, hogy a béka még mindig mégis keresi az ökör nagyságtékintélyét: ma szarvat akarna növeszteni, holnap bőgésre változtatná kurutyulását, holott ez az ökörnek is terhére van. A divat hóbortja ma olyan epidémia, mely még erkölcsében is magával ragadja a falut. Áldást kellene látnunk abban, hogy a közlekedés fejlődése és a vagyon közelebb hozta a falut a városhoz, mégis félünk kell, hogy a város haladásának félszűrései ellepik a falusi kultúra szeplőtlen szép testét métellyel. Ami ugyebár olyan kóros állapot, mely halálos csapással furja be magát az ősi erényekben és szokásokban megőszült ezeréves nemzet testébe.

E napokban közölték a lapok, hogy a népjóléti miniszter elé 5000 magyar muzsikuscigány járult azzal a panasszal, hogy négerek eszik meg a kenyereket szaxofonnak nevezett ördöngös furulyájukkal. Nemrégiben pedig Debrecenből kaptuk a hírt, hogy a Bika szálloda,

ahol a jó öreg Magyar Imre hegedője siri negyedszázadon át, fölmondott a bandának, mert a banda csak magyar nótát siri a vendégek fülebe, már pedig ma már Debrecenben sem siri a magyarak. A magyar nótára már nem kellett magát Debrecenben sem, ezért lett földönfutó jó öreg Magyar Imre bandája és még 5000 magyar muzsikuss Budapest.

Néhány évvel ezelőtt külföldi vendégeim voltak, akik a magyar pástoréletet szerették volna megismerni, hát elutaztam velük Kecskemétre és kimentünk a Bugacsi-pusztára, ahol részoltam egy juhászbojtárra;

— No, hadd halljunk egy szép nótát!

És a fiúk erre a nótára gyujtottak ré: „... Lesz maga juszt is az bnyém!...“

Ebben benne van minden távlati viszonylatában is a metely. A bar-nóta, melyet a bugaci csárdában is napestig kornyikál a fonograf, a leveli béka ökörnői vágya. Tegnap még a bugaci juhászbojtár nótakedvében, ma az uruguay négerek jazz-bandjében, holnap talán Magyar Imre debreceni utódja is foxtrottot húz a hortobágyi magyarok kulturáló talpa alá és egészen bizonyos, hogy holnapután cseh harmonikás, vagy melabus indiai duda körül rug-kapalózik a charlestonozó divatmagyar és ama bizonyos Philipócson is bubifurász Marcusa kellett magát a borotváléképű Andrásnak a strandnak nevezett pocsolyában. A Zeuska formás bokája pedig selyemharisnyába és laktópánkába burkolva kerkedik a vasárnapi promenádon a hősök emléke körül ama dicsők nagyobb nyugalma céljából, akik a Zeuska és házanépe védelmében hagyták ott ismeretlen földeken a foguk fehérét.

Egy kicsit bizarr a jövő képe, amit vázoltam ezen írásomban és amikor kedves tanító társaim népművelő figyelmét föl hívom erre a metelyező divathóbortra, szeretném hinni, hogy a metelyt nemcsak a jazz-band zenei diszonanciájában fogják meglátni, hanem övni fogják derék falusi népoket a ruházkodás, a szokások és a nyegle ficsuri modor metelyétől is, melyet a nyaralás alatt szerzte hordított az országban éppenséggel nem ősi erények védelmére hivatott városi népek mindkét nembeli u. n. modern aranyifjusága.

A korral haladni nem annyit tesz, mint a divat hóbortjának észnélkül behódolni és oda döngölődni izléstelen betolakodó vad szokásoknak és ennek kontójára könnyelműen elveszteni oly népi szokásokat és örömöket, melyeket évszázados gyakorlat szentesített és nemzeti

jellegünké avatott. Az ökörnek szép díze a szarva, de ha a béka szarvat növesztene, megszűnne béka lenni anélkül, hogy ökör lett volna belőle. Nemzeti jellegünknek a dal, a zene, a tánc oly jellegzetes magyar sajátosságai, melyeket ezernyi külföldi kritika és hazai lelkesedés approbált. Nagyon kár volna ezt idegen, vad népek szokásaival, izlésével megmételtyezni. Az ország határait megcsönkítették, megnyirbálták, ha megnyirbálják népi szokásaink, viselkedésünk, kedélyünk határait is, mi marad meg a magyarból? Azért ez a kérdés magyar fajvédelmi probléma, mely fölött nem szabad beletörődéssel napirendre térni.

Népnevelői feladat megtanítani a romlatlan magyar népet, hogy a haladó kor változásaiból csak azt vegye magára, mellyel nem veszélyeztetni saját, megkülönböztető szép magyar jellegét. A haladó kor fejlődési processzusa nem lehet egy tetszetős ötlet, egy importált esztelen vad öbégatás, rángatózás nagyszabású rabja és amikor egy kulturizálás magaslatán álló falusi intelligencia a köznép csacsogó majmoló vágyaira béklyót rak tiltakozásában, megvetésében és lenézésében, a nép meg fogja tanulni, hogy a lemondásában megtakarított erők kamatoznak neki egy uri tisztelés és megbecsülés büszkeségében.

A kultura magas hegyfokára nem lehet felugrani bikavágygal, lassan meneteles lejtős utak, melyet nagy fáradsággal és áldozattal kell legyőzni. A tanító, a pap, a jegyző fogja meg népe kezét és vezesse lassan a haladás, az izlés és szórakozások göröngyös útján, mikor pedig fölér vele a kultura hegyfokára, állhat ott tornyos kulturpalota, tükörüveges kávéház és ha nagy a bőség, Isten neki, legyen disztemető és strandfürdő is, de az ut menten előbb építsenek pihenő stációkat is, jól felszerelt iskolát, tornatermet, kövezett utakat, kórházat, aggok házat, vízvezetékét, jó közevilágítást, a községi diszterembe néhány jó képet is, stb. No és ha már sok víz folyt le a Dunán, vezessenek le belőle egy kicsit is, ne mutogatós nyári fürdőre, hanem melegvizűvé, ahol télen is megfürödhetnek, akik a jó egészséget szomjuhozzák.

Hivatalos rész

Jász-Nagykun-Szolnok vm. Ált. Tanítóegyesület
Elnöksége.
27—1927. sz.

Pályázat.

A Jász-Nagykun-Szolnok vm. Ált. Tanítóegyesület pályázatot hirdet a következő tétel önálló kidolgozására:

„Mit tehet a tanító a társadalomban a régi magyar erkölcsök visszaállítására érdekében“ (küzdelen a tulmodern erkölcsök ellen).

A legjobb munkát 100 P. azaz Egyszáz pengővel jutalmazza az egyesület.

A mű terjedelme: 10 gépirásos oldal.

A beküldési határidő: 1928 február hó 1.

Az esetleg felhasznált forrásművek megnevezendők. A munkálatok zárt jellegű levéllel, nagyon jól olvasható, idegen kézírással vagy gépirással az Egyesület elnökségének (Szolnok, Sípós-téri áll. el. isk.) küldendők.

A jutalommal kitüntetett pályamű az Egyesület tulajdonát képezi s azt vagy a járásköri gyűléseken, vagy a közgyűlésen felolvassuk s hivatalos lapunkban közöljük.

Szolnok, 1927. évi november hó 11-én.

Keszthelyi István s. k., Greczmajer Károly s. k.,
vm. egyesületi elnök. vm. egyesületi titkár, elnök.

Választás. Sós István okl. tanító a kenderesi ref. iskolához és Ruditsné Varga Júlia okl. tanítónő az abádszalók-abádi ref. iskolához megválasztottak.

Áthelyezés. A vall. és közokt. miniszter ur Borkólesné Bodó Irén tiszaföldvári áll. isk. tanítónőt a debreceni téglaskerti áll. iskolához, Lohnert János jászladányi áll. isk. igazgatótanítót, Lohnert Jánosné jászladányi áll. isk. tanítót jelenlegi minőségükben a kispesti áll. helyezte át.

Megbízás. A vall. és közokt. miniszter ur helyettesi minőségben Molnár Irén okl. tanítónőt a Tiszaföldvár ó-szöllői, Vittmann György okl. tanítót a Jászberény-meggyesi áll. iskolához, Vajay Józsefné okl. tanítónőt a szolnoki áll. iskolákhoz osztotta be.

Nyugdíjazás. Renner Ignác nagytenyői urad. tanítót 40 éves szolgálat után megérdemelt nyugalomba helyezte.

IRODALOM

Megjelent

a „Szántás, vetés“ II. kötete.

Napjainkban ritka jelenség, — különösen a pedagógia terén, — hogy egy vidéki könyv a sikernek oly útját fussa meg, mint a „Gyakorlati Pedagógia Kézikönyvtára“-nak első sorozata, a „Szántás, vetés“. A nehéz gazdasági helyzet, a tankönyveken kívül a szakmunkákra is kiterjedő „egységesítő“ törekvés, a fél- és egész-hivatalos támogatás előnyeit élvező rokon vállalkozások versenye mellett az eddig megjelent kötetek jórészt a tanítók íróasztalán találjuk. Ennek magyarázata az, hogy a szerző és szerkesztő e könyvben megvalósították azt az új vezérkönyv-típust mely a tanítói munka minden részéhez ott és akkor nyújt értékes segítséget, amikor kell s így nem kerül egyszeri olvasás után a könyvtárba. Vagyis azt, amit eddig oly sokan hiába próbáltak: közelebb hozták a vezérkönyvet a tanítóhoz. Hogyan? 1. A tanító mindennapi munkáját veszi alapul. 2. Csak elérhető célt tűz ki. 3. Módszere hajlékony, egyszerű, természetes. 4. Nem esik a tárgyi egyoldalúság hibájába, a nevelői értékek rovására. 5. Legegyszerűbb, de mégis uralkodó iskolaviszonyokkal számol. 6. A terjedős elmélet és részletező példaanyag helyett gondolatébresztő vázlatokban munkálja meg az anyagot s így megóv a gépies utánzástól.

A sorozatnak most jelent meg a II. kötete, a népisk. III—IV. o. anyagának feldolgozása. E könyvben a két osztály minden tárgyának maximális tananyaga van összeállítva kb. 2000 vázlatban 25 iv terjedelemben. Nem kicsinylendő előnye a könyvnek aránylagos olcsósága, mert hiszen annak áráért csak 1—2 tárgy vezérkönyvét lehet beszerezni a szokásos típusok közül. Megrendelhető: Lázár Károly áll. tanítóképzőint. tanárnál Sárospatak, Postafiók. Ára: bérmentes küldéssel 10 P.

Állásukról lemondtak. Lélek Kálmán Besenyszög-homországi községi isk. tanító és Turnusz Margit besenyszögi rk. tanítónő állásukról lemondtak.

Felmentés. Az egri érsek ur Szentiványi Béla jászberényi rk. iskolai igazgatótanítót a tanítás alól felmentette.

Felhívás! Felkérem a vmegyei tanítóegyesület valamint a Temetkezési egyletnek tagdíjfizetéssel elmaradt tagjait, hogy hátralékaikat mielőbb rendezni szívesek legyenek.
Elnökség.

Jász-Nagykun-Szolnok vm. kir. tanfelügyelője.
7906—1927. sz.

Valamennyi tanintézet Tek. Igazgatóságának.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1927. évi 75.993, V-VIII. a. sz. rendelete szerint az Orsz. Méhészeti Egyesület a méztermelés fokozását a méhészettel foglalkozók tájékoztatását és támogatását a méznek, mint kiválóan egészséges tápláléknak nagyobb arányú elterjesztését tűzte ki célul.

Ezen cél szolgálatában havi folyóiratot ad ki, a méhészeti eszközöket olcsóbb áron bocsátja tagjai rendelkezésére, a tagok viasztermését csekély költség mellett lepekké dolgoztatja át, a szakkönyveket 20—25 száz.-os kedvezményrel adja tagjaiknak, minden szakkérdésben díjtalanul ad utbaigazítást, a méhészettel foglalkozó helyekre költségek főliszámítása nélkül szakelőadókat küld ki s a tagok számára csekély díjazás mellett tanfolyamot rendez.

Az Egyesület fennállásának 50-ik évfordulóját az 1929. évben országos kiállításal és kongresszussal kívánja megünnepelni s a méhészeti iránti kedvet így módon is fokozni.

Munkája sikerének biztosítása céljából a méhészettel foglalkozóknak, főleg a tanítóságnak az eddiginél hathatósabb támogatását óhajlja megszerezni.

Figyelemmel arra a komoly és hasznos munkára, amit ez az egyesület végez, föl hívom Igazgató urat, hogy az egyesület céljait saját hatáskörében elősegíteni törekedjék, az egyesületnek a tanítósághoz intézett kérelmeit jóakarattal kezelje s a tanítóság pedig adandó alkalmakkal a lakosságot a méhészettel való foglalkozásra buzdítsa és figyelmét az Orsz. Magyar Méhészeti Egyesület működésére hívja fel.

Szolnok, 1927 nov. 11.

Bihary vez. kir. tanfelügyelő.

Tanügy

Számтан

az elemi iskola I. osztályában.

Korunk gyermekei között nem egy 6 éves tanuló akad, ki az iskola küszöbének átlépése előtt 4—10-es körben csaknem biztos ismeretekkel bír. Sőt nem egy van, ki 50, sőt 100-ig is elszámol. Azonban ezekkel szemben a tömegnek vajmi kevés fogalma van a számolásról s ha 6—10-ig is számol, e körön belől alig képes mozogni. E sokféle előképzettséggel jövő apróságokkal szemben az első évben feladatunk az, hogy a 20-as körben egységes és biztos tudásra vezessük őket. Nem vágyam az, hogy azokat, kik a számtan tanításának célhoz vezető, módszeres oktatásában otthonosok, kioktassam, sőt ellenkezőleg, célom a hibás uton tévelygők helyesebb utra terelése. Erre pedig az indított, hogy a haladás iránt türelmetlenkedő szülőkkel együtt számos kartárs is akad nem törődve a számtan tanításának lényegével fontosságával olyan, kinek főtörökvése a haladásnak a tudásnak, vagy talán az iskolabajárás eredményének fitoktatása céljából már az első hetekben egy-egy táblára rosszul írt számjeggyel engedni tanulóját haza. Meg kell hogy valljam, miszerint amikor a nem nagyon rejtegetett iskolai táblákról ilyen magas eredményt olvasok le, bár az oktatóval, iskolai rendszerrel talán éppen semmi közöm sincs, felháborodik lelkem s azon gondolkodom, hogy miképpen lehetnek ennyire lélekkinzók, kik nem véve alapul a gyermeknek magával hozott képességét és azt a készséget, melyre 1—2 heti rövid haladás után eljuthatunk, annyira nagy eredményben gunyolták ki. Az ilyen és hasonló eljárásból azonnal megállapítható, hogy ott a számtanítás helyes útjáról már az első héten letértek.

Letértek első sorban azért, mert ha a tanuló az 1—2 számnak fogalmáról ennyi idő alatt tiszta képet is alkotott, de az írási előgyakorlatokban való előhaladásában nem érte el azt a fokot, hogy tőle a számjegyek helyes leírását nyugodt lélekkel megkövetelhetnők. — Ott már a kezdő fokon számjegy tanítást és rövid idő alatt gépies számolást tapasztalnak és

halljuk a panaszos eredményt: A gyermeknek számfogalma nincsen.

Némileg hozzáértő pedagógust is nem egyszer végig sért az az eljárás is, midőn a szorzótábla tudásához (ha annak lehet nevezni) úgy jutnak egyesek el, hogy azt óráról-órára fület-sértő hangon mondatják, mikor is nem egyszer megesik, hogy a $4 \times 3 = 12$ kiszámításához elől kell kezdeni az 1×3 -mat és folytatni míg 4×3 -ig el nem érnek.

Intelligens szülők között is volt, ki gyermekével lefekvés után is mondatta az egyszerűt, míg a szerencsétlen csöppség végkimerülésében el nem aludt. Ilyen és hasonló eljárások elkerülhetéseért véltém szükségesnek, hogy cikkemmel tanügyi lapunkból kis részt igénybe vegyek.

Igen sokszor olvashattunk már a számtan tanításának helyes irányát jelző módzatokról, követőről azonban vajmi kevés esetben hallunk. A számtan tanítás érdekében megjelent legújabb fonomimikához hasonló módszereket is tekintetbe véve az I. oszt. számtanjának tanításánál a cél csupán egy lehet. Tanulóinknak magukkal hozott képességét egy meghatározott cél érdekében összesíteni, kiegészíteni, a tudást valóban öntudatossá tenni az 1—20-ig terjedő számkörben, az egyes számkörökön belől előbb tárgyakon, életből vett példákkal való szemlélet, majd elvont számokkal való gyakorlás által. Mihelyt valaki e sorrendet visszafelé haladó sorban követi, már elvesztette a haladás helyes fonalát s fordulhat már akár milyen újabb számtan tanítási módszerhez, csak gépiességre törekvő marad s csak nehezen lesz tanulóinak biztos számfogalma. Dehát, hogy alkot a tanuló helyes számfogalmat és hogy szeréz a további ismeretek elsajátításához biztos alapot? Itt a sokféle eljárás közül elsorolok egyet, mi a következőkből áll. Míg a tanulók az íráshoz szükséges előgyakorlatokon túl nem esnek, addig számjegyet nem szabad ismertetni és íratni. Addig nagyszerűen lehet számoltatni golyóval, almával, krumplival, s minden kezünkbeeső tárggyal.

Sőt 8—10-ig ezek felhasználásával műveleteket is lehet és kell is végeztetni. — Pl.: $||| = || + |||$. (Három vonal meg két vonal = öt vonal). — . . . = . . . (Hat pontból kivesszünk három pontot, marad három pont.) oo oo oo oo = oooo. (Nyolc karika hány két karika = Négy.) Ezt az eljárást a későbbi fokon, mikor néhány számjegyet már

HIREK

Szíves figyelembe. Kéziratok, cserepéldányok Magyar Gyula főszerkesztő címére Szolnok, Ujvárosi iskola küldendők.

Elnökség címe: Keszthelyi István áll. isk. igazgató, Szolnok. Katonavárosi (Sipos-téri) áll. iskola.

Pénztáros címe: Csiky Ernő áll. isk. tanító. Szolnok, Vár 33.

Karácsonyi ajándék. A karácsonyi ünnepek közeledtével minden munkaadó tartogat alkalmazottai részére egy-egy kis kellemes meglepetést, mellyel legalább a szent ünnepek tartamára feledtetni akarja a mindennapi megélhetésért folyó nagy emberfeletti küzdelmet. — A közalkalmazottak kellemes karácsonyi meglepetése is megérkezett. Igaz, hogy nem dugott segély, hanem egy rendelet alakjában, mely szerint az eddig érvényben lévő vasuti díjkedvezmény megadását megváltoztatva elrendeli, hogy ezután minden gyermek arcképes igazolványa után a család 16 pengő visszatérítést fizessen. Minden fizetés javításnál elvagyunk valami meglepetésre készülve, mert megtanulhattuk az utóbbi esztendőkből, hogy valahányszor ad valamit a bal kéz, kétszeresen elveszi azt a jobb. Alkalmasabb időben nem is jöhetett volna ez a rendelkezés, mint most, amikor körülhordozzák a véres kardot, anketkeznek és még többet banketkeznek a jelenkor legnagyobb társadalmi és a nemzetet alapjában megtámadó veszedelem az étyke ellen. Hogyan képzelik el a felelős intézők a étyke elleni sikeres harcot, ha lépten-nyomon békiyókat raknak az amugy is elmerülő tisztviselő középosztályra? Azt hiszik, hogy a közalkalmazottak gyermekei szórakozásokra, vagy láncolásra használták eddig/arcképes igazolványaikat? Nem! Sok ezer és ezer közalkalmazott gyermek csak ennek segítségével tudja és tudta tanulmányait vidéken folytatni. Tessék csak megnézni a vidékről befutó kora reggeli vonatokat, melyek csak úgy öntik a sokszor 80 kilométer távolságról közép és felsőbb iskolákba járó vidéki tanulóereget. Mit cselekedjen az a 5—6 gyermekes család-apa, ki tanyáról, vagy faluról csak arcképes igazolvány segítségével tudja gyermekeit taníttatni. Hogy fog ez az étyke elleni harc szolgálatába állani, ha az ág is őt huzza? Sehogy. Az ilyen antiszociális rendelkezésnek még embrió korá-

ismernek és írnak, az írásbeli műveleteknél eredményesen lehet felhasználni. Pl. $2 \times \square \square \square = \square \square \square \square \square$, $||| : 2 = 2$ stb. egészen addig, míg az írásbeli műveletek végzésénél fokozatosan a számjegyekkel való számoláshoz elérünk. Az arab és római számjegyek ismertetésére mindenestre jó akkor térni, mikor a számolás 10-es körben konkrét számolással jól megy írásban is, mert hisz a 4-es számjegy nem egyéb, mint $\circ \circ \circ \circ$ (karikának) vagy fillérnek a számjegye (képe). Erre az időre tanulóink az írási előgyakorlatokban is annyira előre haladnak, hogy minden nehézség nélkül örömmel sajátítják el 1—10-ig az arab és római számjegyeket. Sőt az utóbbit szemléltetésre is kiválóan lehet felhasználni. Pl. III (Három egyenes vonal felül és alól áthúzva a római hármast.) V-ösből I kivéve = IV. Ötöshöz téve (adva) I = VI, vagy X (2 ötös = a római tízes.) stb. Természetesen a 10-es számkörön túl már nemcsak konkrét számolással haladunk, hanem minden további számkörben a kibővített számkört a számjegy ismertetése, íratása és absztrakt számolási műveletek is kísérik, mert fokozatosan alábbhagynunk a fent említett számképekkel való írásbeli számolással, már csak azért is, mert akkor már gondolkodó kisemberrel állunk szemben, ki tudatával van annak, hogy a 4×4 azért 16, mert ha egy szekérnek 4 kereke van, akkor négynek 4-szer annyit, vagy 16; ha egy légynek 6 lába van, akkor kettőnek 12, vagyis $2 \times 6 = 12$ és így tovább.

Összegezve valamennyit a módszeres számtan tanítás az el. iskola I-ös osztályban a következőkben domborodik ki: Első fokon szemléltetés a kezünk alá eső tárgyakkal s azok felhasználásával műveletek végeztetése; második fokon ugyanaz az iskolai életből, a tanulók életviszonyaiból, a környezetből vett példákkal; harmadik fokon ugyanez számképekkel s végső fokon írásbeli műveletek számjegyekkel is!

Ilyen vagy hasonló eljárás mellett a különösen kezdő kartársaimat biztosíthatom arról, hogy tanuló közül alig akad, kinek biztos számfogalma ne lenne s alig olyan kartárs, kinek a számtan tanítása élvezetet ne nyújtana. Ezt kívánom is!

Deák Zsigmond,
áll. isk. ig.

ban meg kellett volna semmisülnie. Ha takarékoskodni akarnak, nézzenek egy kicsit jobban körül a portán, talán találnak erre alkalmasabb teret is.

Jótékonyceľu gyermekelőadás.

A Szolnok-újvárosi áll. iskola Magyar Gyuláné és Grecmajer Károlyné állami tanítónők rendezésével f. hó 6-án szépen sikerült gyermekelőadást rendezett, melynek teljes bevételét 80 P a Szolnokon felállítandó vm. Tanítói Otthonnak adományozott. A minden kritikát fényesen kiálló előadást zsúfolt tömegek előtt háromszor is megismételték a szülők, érdeklődők nagy lelki öröme, kik felejtéhetetlen kedves emlékekkel távoztak az előadásról. Az előadás erkölcsi és anyagi sikere nevezett rendezőknek köszönhető, kik fáradságot nem ismerő odaadó türelemmel és szeretettel tanították be növendékeikkel a darabot. Követésre méltó példa, melyet örömmel ajánlunk a kartársak szíves figyelmébe. Ha minden tantestület így gondolkodik és cselekszik, akkor az Otthon hamarosan testet ölt.

Adomány a várm. Tanítói Otthonra. Benedek János szolnoki áll. polgári isk. igazgató az Otthon részére 5 P-t adományozott. Halás köszönet érte.

Leventeoktatók figyelmébe. A belügyminiszter hivatalos közlönyének legutóbbi számában a leventeoktatókat hatósági közegeknek nyilvánítja. Aki tehát a leventeoktatókat hivatalos működésük ideje alatt sértő kifejezésekkel illeti, vagy ellenük izgat, az kihágást követ el, amely az 1979. évi XL. tc. alapján büntetendő. Régi mulasztást pótol ez a rendelkezés, mivel a leventeoktatók számtalan esetben ki vannak téve sokoldalú támadásnak, mely ellen védelmet nem igen találtak s ezáltal az oktatókon keresztül a levente intézmény presztízse is csorbát szenvedett.

Nyugtázások. Tagdíj címen: Resz József 4 p, Szurgyi Pál 4 p, Teleky László 4 p, Nagy Tiborné 4 p, Resz Józsefné 4 p, Renner Lászlóné 4 p, Blénessy Balázs 4 p, Csillik Mihályné 4 p Rákóczifalva, V. Dukay Lajos 4 p Szolnok-Alcspuszta, Acsay Mihály 5.20 p Szolnok, Szőke Kálmán 5 p Tiszaszentimre, Pfeiffer Ferenc 5 p Fegyvernek, Ring Károly 4 p, Ring Károlyné 4 p, Skoda Mária 4 p, Benyovszky Jolán 4 p, Mihálikné Tóth Anna 4 p, Vásárhelyi Mária 4 p, Skoda Ilona 4 p, Balla Béla 4 p, László József 4 p, Bathó Róza 4 p, özv. Jankovich Béláné 4 p Jászberény.

Soós József 4 p, Soós Józsefné 4 p, Markoth Dezső 4 p, Markoth Dezsőné 4 p, Vida Gyula 4 p, Vida Gyuláné 4 p, Sikolya Albert 4 p, Dobos András 4 p, Bodó Irén 4 p, Ladányi Éva 4 p, Movik János 4 p Tiszaföldvár.

Temetkezési díj címen: Resz József 2.40, Szurgyi Pál 2.40, Renner Lászlóné 2.40, Csillik Mihályné 2.40 Rákóczifalva, Acsay Mihály 4.80, Kolehner Sándor 6 p Szolnok, Ring Károly és neje 4.80, Mihálikné Tóth Anna 2.40, Skoda Mária 2.40, Benyovszky Jolán 2.40 Jászberény, özv. Horváth Ferencné 2.40 Szolnok.

Tanítói Otthonra: Benedek János 5 p Szolnok, Újvárosi áll. iskola tantestülete 80 p Szolnok, Kengyelnyősziget áll. isk. tantestülete 16 p, Törökszentmiklós. Áll. isk. tantestület Jászárokszállás belterület 23 p. Áll. isk. tantestület Jászárokszállás külterület 3 p.

A polgári fiúiskola felavató ünnepe Törökszentmiklóson. Október hó 9-én délelőtt lélekemelő szép ünnepély volt Törökszentmiklóson. Ez a szépen fejlődő nagyközség mindenkor szinte példaszertüleg adta tanujelét a kultúra terén haladási törekvésének és áldozatkészségének. Csak most egy pár éve épített fel 5 tanyai iskolát és ime most új hajlékot adott polgári fiúiskolájának. Ennek a felszentelése volt a jelzett napon, a község minden társadalmi rétegéből egybegyűlt nagyszámu közönség részvételével. Ott voltak többek között: Horánszky Dezső orsz. képviselő, Novák Sándor rk. esperes, Gál István és Olajos Pál ref. lelkes, Muhoray Károly főszolgabíró, Gulyás Mátyás bankigazgató, a polgári leányisk. és az elemi népiskolák tantestületei és még számosan a község vezető emberei közül. A kir. tanfelügyelőséget dr. Kovács János kir. tanfelügyelő képviselte. Az ünnepélyt Erdélyi Kálmán főjegyző, iskolaszéki elnök nyitotta meg lelkes szavak kíséretében átvéve az új épületet és egyben mindjárt át is adva az igazgatónak. Szokola Ottó polg. fiúiskola igazgató szép beszéd kíséretében átvette az épületet. Lendületes szavakkal szóltak a közönséghez és az ifjúsághoz még Novák Sándor esperes és Gál István ref. lelkes. Ünnepély után bankett volt.

Nyomatott Roth Dezső könyvnyomdájában, Szolnok. 9769.

ROTH DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113. KÖNYV- ÉS PAPÍRÁRUHÁZ Piac-tér.

Legnagyobb raktár
közigazgatási, ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszallagokból. **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az elismert legjobb
kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok.
A vidéken legjobban berendezett **könyvnyomdájában** készíti a
legtartósabb kivitelű könyvkötéseket, a leggyorsabbtól
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszművekig.
Könyvnyomdám elegáns, izéles kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket,
könyveket, röplapokat, táblázatokat,
lakodalmi és bál meghívókat
és minden fajta **könyvnyomdai munkát.**

Mielőtt másol rendelne, kérjen tőlem árajánlatot!
könyvnyomda. * Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók
ROTH DEZSŐ
könyvesboltjában, Szolnok.

TELEFON 113.

ROTH DEZSŐ

Tanönyvek

Tanszerek

Papírosok

Nyomtatványok

SZOLNOK

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

1927. /19.évf./ . jan-dec. 1-10.szám.

Hiány:4.szám.